leto 2009
številka 1

Iz generalne kurije
3 Čeprav je bil bogat nad vse ...
7 Gospod je tako dal meni ...
Iz provincialata
10 Božično voščilo vsem bratom
12 Moja pot in obisk bratov v Avstraliji
18 Srečanje provincialov v Pragi
19 Ob stoletnici smrti p. Ferdinanda Premrurja
Iz tajništva
20 Zapisnik 11. redne seje provincialnega definitorija
21 Zapisnik 12. redne seje provincialnega definitorija
23 Pridobivanje sredstev iz skladov EU
24 Jubileji bratov
26 Veselje in zastonjskost našega poklica
Iz *življenja province*
30 Ljubljana - Vič
32 Ljubljana - Šiška
33 Samostan Koper
36 Kostanjevica v Novi Gorici
40 Novo mesto
41 Ljubljana- Bežigrad; Brezje
42 Ljubljana- Marijino oznanjenje
43 Sveta Gora; Merrylands - Sydney
45 Iz Francoske Gvajane
46 S pozdravom do vas
47 Pozdrav, najlepši in iz vsega srca!
48 Medprovincialno srečanje novincev
Naš sobrat je prejel Mediteransko nagrado PEN-a
49 Druga stran medalje!; Kamnik
50 Slovesne zaobljube br. Dragana
Raznoterosti
51 Balantičev večer v Kamniku
53 Barbarićeva knjiga o Međugorju
57 Bolan (alkoholik) sem bil in ...
58 Krščanstvo in Islam
61 Misli ob srečanju
64 V letu apostola Pavla
66 Romanje ministrantov na Poljsko
In naj molijo za rajne
68 + p. Franci Pivec
Iz časopisnih listov
77
Naslovnik province
79

Kolofon

Poročila leto 2009 (LXIII) številka 1
Izdal: Frančiškanski provincialat
Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana.
Ureja: p. Tadej Strehovec.
Odgovarja: p. Viktor Papež.
Redna sodelavca: p. Darko Žnidaršič,
p. Krizostom Komar.
Oblikovna zasnova: Mihaela Svetek.
Grafična priprava: br. Dragan Vampola.
Filmi: Camera d.o.o., 1000 Ljubljana
Tisk: Tiskarna Artelj, Ljubljana

Sklic generalnega kapitlja

Dragi bratje,
Gospod naj vam da mir!

Čelanski nas spominja na stalno Frančiškovo željo in skrb, da bi „med sinovi vzdrževal vez edinosti, da bi v naročju ene same matere složno živeli tisti, ki jih je pritegnil isti Duh in jih rodil isti oče. Hotel je, da bi izginila razlika med večjimi in manjšimi, da bi se učeni z bratsko naklonjenostjo povezali s preprostimi, da bi se redovniki, čeprav med seboj oddaljeni, čutili združeni po cementu ljubezni“ (2 Čel 191).

Vsem članom
generalnega kapitlja 2009
Na njihovem naslovu

Sklic kapitlja

Z isto željo in z isto skrbjo, kakršno je imel Frančišek, po predpisu čl. 134 §1 Generalnih statutov, ob spoštovanju določb, z oblastjo *Vodila* (8. poglavje), ki ga potrjujejo *Generalne konstitucije* (190 §1), s tem pismom

URADNO SKLICUJEM REDNI GENERALNI KAPITELJ,

ki ga bomo obhajali v DOMUS PACIS, v bližini PORCIUNKULSKEGA SAMOSTANA in SV. MARIJE ANGELSKE (ASSISI), od 24. maja do 20. junija 2009.

Na kapitlju morajo biti navzoči glasovalci, ki jih določajo *Generalne konstitucije* čl. 192 in *Generalni statuti* čl. 136. Zato

je vsak osebno poklican in obvezan, da je navzoč ves čas kapitlja; vsi so obvezani, da so popoldne, 24. maja 2009, navzoči na kapitlju.

Nadaljnje odločitve, informacije in gradivo za pripravo vam bo pravočasno poslal tajnik kapitlja.

Tema kapitlja

Za temo bo kapitelj imel biti **„Misijonarji sredi sveta kot manjši bratje, obrnjeni h Gospodu“**. Kapitelj bo volilen, bo pa tudi preverjal in načrtoval. Razmisliti bo moral o tem, da smo ljudje, ki živijo radikalen odnos z Bogom in zato postanejo oznanjevalci evangelija po vsem svetu, na bratski način in s posebno pozornostjo do dialoga. Poročilo generalnega ministra bo imelo funkcijo *instrumentum laboris* in bo dopolnjeno s poročili predsednikov konferenc. Nekatera preprosta navodila bodo olajšala usklajen študij vsega.

Molitve za kapitelj

Ker „vsak dober dar in vsako popolno darilo prihaja od zgoraj, od Očeta luči“ (*Jak* 1,17), ob zaupanju v moč in razsvetljevanje Svetega Duha Tolažnika, določam, da se od **začetka posta 2009** v celem redu vsak dan moli za uspeh generalnega kapitlja ter za izvolitev generalnega ministra in definitorija.

Prošnje, ki naj se vključijo v brevir, so na spletni strani reda (http://www.ofm.org/capgen09); ministri in kustosi naj poskrbijo, da jih bodo presneli in jih poslali vsakemu bratu. Na spletni strani so na volje tudi nekateri osnutki za molitveno branje Besede, v sozvočju s temeljnimi točkami prihodnjega kapitlja. Ministri in kustosi naj poskrbijo, da bodo prevedeni; ustvarjalno naj jih prilagodijo razmeram v posameznih enotah reda in bratstvih, ter jih pošljejo krajevnim bratstvom.

Izvolitev generalnega ministra je določena za 4. junij 2009: na ta dan naj bratstvo v vseh hišah reda obhaja sveto mašo s tem namenom, pri čemer naj uporabi mašni obrazec v čast Svetemu Duhu.

Vse vas vabim, da že od sedaj naprej molite in razmišljate, da bi se pripravili na ta za življenje našega reda zahteven in temeljen dogodek. Naših 800 let življenja za nas niso razlog triumfalizma, ampak prej priložnost, da se spreobrnemo k temeljnim vrednotam našega življenja. Veliko naših bratov je v teh 800 letih utelesilo Vodilo in Življenje; sedaj je na nas, da

ga ponovno osvojimo, ga naredimo za našega in času, v katerega nas je Bog poklical, izpričujemo „stržen evangelija“.

Priprošnja vseh svetnikov, na poseben način našega očeta in brata sv. Frančiška, ter varstvo Device Marije, kraljice reda, ki jim ponižno izročam uspeh kapitlja, naj nam pomagajo, da bomo postali to, za kar nas je najvišji, vsemogočni in dobri Gospod poklical, da bi bili.

Rim, 1. novembra 2008
Praznik Vseh svetih

Bratsko

br. Ernest K. Siekierka, OFM
Generalni tajnik

Br. José Rodríguez Carballo, OFM
Generalni minister

Prot. št.: 099348

Kaj je okoljska pravičnost

V marčevski številki revije Stik (Contact), glasila Frančiškanskega mednarodnega sveta za pravičnost, mir in ohranjevanje stvarstva, sta predstavljena dva pomembna pojma, ki nas izzivata k svežemu pogledu na svet in svetovno dogajanje, obenem pa dajeta naši karizmi novo preroško razsežnost za sodobnost. Bomo odgovorili na izziv?

Okoljska pravičnost

Izraz *okoljska pravičnost* povezuje pojma ekologija in družbena pravičnost. Opozarja nas, kako močno sta med seboj povezana vprašanje okolja in pa zadeve pravičnosti, miru in zaščite tako posameznikov kot ljudstev. Poziva nas, naj pošteno obravnavamo vse (rase, kulture, plačilne razrede in izobrazbene ravni) tudi s stališča razvoja in uveljavljanja okoljskih zakonov, uredb in metod. Poštena obravnava pomeni, da nobena skupina ni prisiljena prenašati težjih okoljskih obremenitev zgolj zato, ker ji manjka politične ali gospodarske moči. Globalno ogrožanje okolja je tako dejansko postalo napad na uboge, nekakšen okoljski rasizem.

> “Frančiškanski način življenja in dela za mir je nenasilen. To ne pomeni samo odsotnosti nasilja, ampak predstavlja silo resnice in ljubezni.”

Onesnaževanje okolja in s tem uničevanje našega planeta je odločilno naraslo v dobi neoliberalnega kapitalizma, sistema, ki je povzročil tudi mnogo nasilja, lakote in neenakosti. V tem sistemu najrevnejši izgubljajo svojo zemljo in pridelke. Trpijo zaradi vojn, ko se velike sile polaščajo njihovih naravnih bogastev. Njihove dežele se spreminjajo v odpade smeti bogatašev. Ubogi čedalje bolj pogosto bežijo s svojih domov zaradi okoljskih razlogov: erozije, širjenja puščav, izginjanja vrst, suše, poplav, ki so posledice človekovega pretiranega izkoriščanja. Ekološka kriza najbolj trpinči uboge.

Kakovost človeškega življenja je zelo odvisna od kakovosti okolja. Brez zdravih in stabilnih ekosistemov se bo kakovost življenja stalno slabšala. Torej se zdi čisto logično, da zagovarjati človeško dostojanstvo pomeni zagovarjati zdrave ekosisteme. Prevetriti moramo sedanji gospodarski model in se odpovedati potrošniški ideologiji, saj nas vodita v izgubljanje biorazno-vrstnosti in v podnebno katastrofo.

IN DEJAVNO NENASILJE

Dejavno nenasilje

Sv. Frančišek v *Oporoki* (23) pravi: "Gospod mi je razodel pozdrav, ki naj ga izrekamo: »Gospod naj ti da mir«. Frančišek in njegovi bratje so vedno tako pozdravljali. Te besede in to hrepenenje po miru so v njihovem življenju pogosto rodile izvirne in stvarne pobude za mir (prim. AC 84, 2C 108, LFl 11, 1C 57, LFl 21)
Pozdrav miru in pobude za mir so bili nepogrešljiv del samorazumevanja, načina življenja in poslanstva prvih bratov. Zato so jih imeli za mirovniško gibanje. Tomaž iz Celana predstavlja prvo bratstvo kot delegacijo, poslanstvo miru (prim. 1C 24).

Frančiškanski način življenja in dela za mir je nenasilen. To ne pomeni samo odsotnosti nasilja, ampak predstavlja silo resnice in ljubezni. Dejavno nenasilje je:

- **Duh** (blagrov in Frančiškove duhovnosti) – zanj je značilno brezpogojno spoštovanje vsakega človeka, celo sovražnikov, ki naj jih ne obsojajo in zavračajo (1FVod 11); naj jih ne vznemirjajo grehi drugih; naj se trudijo preprečevati zlo in pomagati grešnim (1FVod 5,7-8); naj bodo *ubogi v duhu* (Fopom 14); naj sprejemajo vse brez razlike (1FVod 7); naj ljubijo sovražnike (1FVod 22 in 2FVod 10); naj se spravijo.
- **Način življenja,** ki je preprost, bratski, potrpežljiv, pozoren do drugih, okoljsko osveščen, si ne prilašča, spoštuje vsa bitja, se je pripravljen žrtvovati za skupno dobro in zavrniti nepravično. Spodbuja odprtost duha za Boga; se odpoveduje agresivnosti, sovraštvu, ljubosumju, predsodkom in sovražnim stereotipom. Naš način življenja naj bi zahteval od nas skrb za osebno rast, samodisciplino, samoobvladovanje, poznavanje sebe in samozavest, ki bi vodili k notranji trdnosti in čutu za dostojanstvo.
- **Način družbenega delovanja** (za zgled so Gandhi, Martin Luther King, Dorothy Day, Lanza del Vasto, Danilo Dolci in drugi), ki tvorno in človeško obravnava spore, tako družbene kot medosebne. S tem vodi v globoko preobrazbo družbe.

Ko se nenasilni sreča s krivico ali nasiljem, se ne odzove pasivno, pač pa z njima noče sodelovati. Sooči se z njima, a se pri tem ne zateka k nasilju, ne opusti ljubezni do bližnjega. V skupnosti z drugimi organizirano razvija model stabilnega razvoja. Ta jamči za dostojanstvo vseh ljudi in vodi k takemu skupnemu življenju, ki je bratsko in v miru.

Prevedel:
p. Jernej Kurinčič

Foto: p. Franci

Velikonočno voščilo

bratom v provinci in po svetu, sestram klarisam in FSR ter vsem našim posinovljencem in dobrotnikom

Velikonočno voščilo pišem v luči velikih dogodkov, ki so pred nami in ki jih osvetljujejo misli iz bogoslužne pesmi:

Tvoj pride dan, Gospod, tvoj dan,
ko vse na novo zacvete,
naj veselimo se ga vsi,
ker prenovljeni bomo v njem.

Veliko noč, praznik Gospodovega vstajenja, je praznik pomladi, novega prebujajočega se življenja, ki razveseljuje in osrečuje naš pogled na pisano cvetje, petje ptic in na veselo razpoloženje ljudi. V sebi čutimo tudi duhovno prerojenje, ki vpliva na naše odnose v bratstvu, do ljudi in tudi do Boga. To velikonočno praznično razpoloženje in prerojenje naj bi se konkretno odražalo tudi v nekaterih naših srečanjih in prireditvah, ki jih načrtujemo v jubilejnem letu - 800 - letnici ustanovitve našega reda, in na katere vas že sedaj prisrčno vabim, da se jih udeležite skupaj s svojimi znanci, prijatelji, FSR, dobrotniki, obiskovalci naših cerkva in z vsemi, ki v srcu dobro mislijo.

Najprej bomo v osmini velikonočnega praznika, to je na velikonočni ponedeljek, 13. aprila 2009, ob 18. uri zvečer v Cankarjevem domu v Ljubljani pripravili posebno akademijo z naslovom: *Hvaljen, moj Gospod*. Lepo prosim brate, da se zaradi našega praznika in pričevanja, te slovesnosti udeležite v redovni obleki (habitu).

16. aprila 2009 je praznik obnovitve naših redovnih zaobljub v spomin na 16. april leta 1209, ko je papež Inocenc III. ustno potrdil Frančiškov nov način življenja in njegove poti v Cerkvi. Ta datum pred 800 leti velja za začetek Frančiškove in z njim tudi naše "forma vitae". Gvardijane in brate lepo prosim, da na ta dan po naših bratstvih slovesno in sporočilno obnovimo redovne zaobljube po osnutku programa, ki ga boste pravočasno dobili. To nam naroča tudi naš generalni minister v dokumentu: *Milost začetkov.*

Od 16. do 18. aprila se bomo štirje bratje iz naše province (p. Jernej, p. Gregor, p. Peter Vrabec in p. Viktor) udeležili mednarodnega duhovnega kapitlja v Assisiju. Prijavljenih je 1680 bratov iz vrst frančiškanov, minoritov in kapucinov ter TOR. Program je vsebinsko zelo bogato pripravljen in se vključuje v praznovanje jubilejnega leta.

Za prvomajske praznike so načrtovana večja romanja vernikov in bratov po Frančiškovih krajih in v Sveto deželo.

13. maja pa bomo v Nazarjah imeli *Dan province* in srečanje s sestrami klarisami, ki se pripravljajo leta 2012 na 800 letnico začetka življenja svete Klare v samostanu sv. Damijana v Assisiju. Generalni minister v svoji relaciji za generalni kapitelj 2009 znova poudarja neločljivo povezanost med nami in sestrami klarisami, saj smo z njimi povezani na poseben način, one pa nas sprejemajo kot resnične brate (*Verbum Domini nuntiantes*, Roma 2009, št. 143).

Jubilejno slavje bomo zaključili s slovesnim bogoslužjem v soboto, 3. oktobra ob 10. uri v cerkvi sv. Frančiška Assiškega v Šiški v Ljubljani in popoldan s Frančiškovim festivalom v dvorani škofijske gimnazije v Šentvidu nad Ljubljano.

Za vsa ta in druga slavja jubilejnega leta se navdihujemo pri naših prednikih z namenom, da bi zmogli izpolniti nalogo in poslanstvo, ki nam ju je zaupal današnji odkrušek zgodovine.

Naše poslanstvo evangelizacije kot manjši bratje ni in ne sme biti v oklepanju in nostalgičnemu objokovanju preteklosti, temveč v oznanjevanju in pričevanju velikonočne skrivnosti in v pričevanju, da je vstali Gospod z nami na vsakem koraku in v vsakem trenutku. Samo moč Duha, ki izhaja iz vere v Jezusovo vstajenje, nas bo obvarovala polovičarstva življenja, rutine apostolata, utrujenosti duha, navajenosti struktur, naveličanosti naporov, nezaupanja v medsebojnih odnosih.

Živimo v zelo razgibanih časih, polnih negotovosti, toda ti časi so tudi zelo pomembni in lepi, polni priložnosti, saj nas opozarjajo na naše življenje v majhnosti, nesebičnosti, zastonjskosti, velikodušnosti, usmerjajo nas v svet resnične svobode, za katero nas je odrešil Kristus, v svet služenja in veselega darovanja, pa tudi v svet čuječnosti in ustvarjalne zvestobe. Čas, v katerem živimo in delamo, je ugoden, da prelomimo z navajenostjo in zaprtostjo pred novim.

Naj nas, dragi bratje, sestre klarise, člani FSR, naši posinovljenci in dobrotniki Marija, ki je mati upanja, uči stati ob vznožju križa in čakati velikonočno jutro. Vaše življenje, delo, molitve in žrtve pa naj se pridružujejo veselemu prepevanju velikonočne ALELUJE.

Ljubljana, 25. 3. 2009

p. Viktor Papež,
provincialni minister

Poročilo
o letni kanonični vizitaciji 2009

Letošnjo kanonično vizitacijo sem opravil po dogovoru z hišnimi gvardijani takole:
27.12.2008 - p. Bertrand Kotnik - Velikovec, Avstrija
13. 1. 2009 -Nova Štifta; 14.-15. 1. 2009 - Maribor;
16. - 17. 1. 2009 - Kostanjevica; 17. - 20. 1. 2009 - Sveta Gora, 21. - 23. 1. 2009 - Brezje; 1. - 3. 2. 2009 - Novo mesto; 3. 2. 2009 - Kamnik; 6. - 7. 2. 2009 Nazarje;
11. - 12. 2. 2009 - Koper/Strunjan; 13. 2. 2009 - Ljubljana - Šiška; 14. - 17. 2. 2009 - Ljubljana - center
18. - 19. 2. 2009 - Ljubljana - Vič; 20. 2. 2009 - Ljubljana - Bežigrad; 22. - 23. 2. 2009 - Sv. Trojica

Nekateri bratje so, zaradi svojih obveznosti, opravili vizitacijo po dogovoru z menoj. Zaradi priprav na generalni kapitelj, ki bo v Assisiju od 25. maja do 20. junija 2009, sem letos z vizitacijo pričel prej kot običajno in se vam zahvaljujem za razumevanje. Za skupno in individualno srečanje sem si vzel dovolj časa tako, da se mi ni mudilo. Gvardijanom in bratom se zahvaljujem za prijaznost in pozornost ter predvsem za odkrite pogovore, ki sem jih imel z vami. Velika večina bratov čuti s provinco in živi z njenimi nalogami in odgovornostmi ter se zaveda, da je mogoče probleme in težave posameznikov in bratstev reševati v medsebojni povezanosti, z razumevanjem, odgovornostjo in strpnostjo.

Veliko so mi pomenila srečanja z raznimi skupinami, ki so še posebno dejavne in nam naklonjene: s posinovljenci naše province, s člani ŽPS, cerkvenih ključarjev, itd. Utrip župnije se čuti skozi prizmo teh skupin, če so jih pristojni bratje vzgojili za določene naloge, jim zaupajo odgovornosti in z njimi sodelujejo. Ker je župnija zaupana skupnosti bratov in so zato vsi bratje odgovorni za župnijsko pastoralno delo v skladu s svojimi pristojnostmi in zmožnostmi, pastoralnih nalog bratstva ne more in ne sme nadomestiti ali prevzeti ŽPS oziroma, da bi bratje postali le izvajalci tega, kar so na sejah člani ŽPS sklenili, temveč je potrebno med bratstvom in župnijskimi strukturami vzpostaviti nenehni dialog, medsebojno dopolnjevanje in spoštovanje lastnih pristojnosti.

Nekateri bratje še na poseben način čutijo odgovornost in skrb za nove duhovne in redovne poklice v naši provinci, zato veliko skrbi in časa namenjajo duhovni in liturgični vzgoji mašnih strežnikov oziroma ministrantov, ki so upanje za nove poklice. Za to skrb in delo se jim še posebno lepo zahvaljujem.

Knjige, ki so mi bile dostavljene v pregled in podpis, so večinoma dobro vodene. Ponekod »šepa« pisanje hišne kronike in nejasno pisanje zapisnikov hišnih kapitljev, kar je lahko vir

nesporazumov in različnih interpretacij sklepov. Stanje knjig o ekonomskem vodenju hiš se je od lanske vizitacije vidno izboljšalo. Zdi se, da vse preveč časa, sredstev in pogovorov vlagamo v gradnje in obnove, premalo pa v ljudi, v brate in v bratstva. Bratje čutijo potrebo in si tudi želijo, da bi se v skupnostih pravočasno in sproti dogovarjali o pastoralnih in drugih dejavnostih ter vsaj občasno preverjali njihove uresničitve. Neobveščenost ali pa le delna informacija postane lahko vir nerazumevanja in napetosti med brati.

Posebna zahvala gre našim ostarelim in bolnim bratom, ki kljub starosti in bolezni, opravljajo v skupnostih določene naloge ter dajejo pričevanje potrpežljivosti in zvestobe.

Kljub temu, da je splošno stanje v provinci dobro, bi rad opozoril še na nekatere pojave, ki so na določen način že stalno navzoči med nami in katerim bi morali namenjati več kritične pozornosti.

Aktivizem - vse preveč bratov je, ki jih je prevzel aktivizem do te mere, da bolj upoštevajo kvantiteto kot pa kvaliteto svojega dela. Aktivizem jemlje posameznim bratom dragoceni in nenadomestljivi čas za osebno in skupno molitev, za meditacijo, za dobro pripravo na katehezo in druge oblike oznanjevanja Božje besede. Če se bratje zaradi aktivizma ne srečajo pri skupni molitvi, se ne bodo srečali niti pri skupni mizi, skupni rekreaciji in skupnem delu.

Pri zadnji generalni vizitaciji nas je generalni vizitator p. Anzelmo Stulič opozoril na *individualizem*, ki nas potiska v egoizem in načenja v temeljih naše odnose v bratstvu ter uničuje našo frančiškansko istovetnost. Ni več časa, ali pa ga je premalo za druge, za to, da bi bili z drugimi v molitvi, pri jedi, skupnem razvedrilu in skupnem obhajanju bogoslužja. Večkrat smo pod velikim vplivom kulture subjektivizma, ki nas vleče v individualizem.

Pri nekaterih bratih se pojavlja *duhovna utrujenost, naveličanost, pesimizem in depresija*. Različni so vzroki teh pojavov in tega stanja: razočaranje zaradi neuresničenih načrtov in ciljev, bolezen, občutek odvečnosti in nemoči, različne težave v skupnem življenju, splošno

vzdušje v družbi, zanemarjanje stalne formacije in popuščanje ter površnost na duhovnem področju. Obstoji nevarnost, da se brat oddalji od skupnosti in se zapre v svoj svet, kamor nihče ne more vstopiti, niti z dobro besedo ali spodbudo.

Formacija na vseh nivojih (postulat, noviciat, čas začasnih zaobljub, OFM 10 itd.) je naše šibko področje, s katerim se ukvarjamo in iščemo najboljše rešitve, vendar pa premalo globalno in dolgoročno. Ni mogoče pričakovati dobrih pastoralnih delavcev, če ne bomo najprej vzgojili pristne Frančiškove brate. Čeprav je vzgoja zaupana določenim bratom, pa smo vzgojitelji vsi, vsak brat z zgledom, dobro besedo in molitveno podporo. Mladi izgubijo pravo smer in sigurnost, če se določen brat "čuti" poklicanega za "vzgojitelja ali spremljevalca" določenega mladega brata v formaciji. Nastane stanje, ki ni zdravo in se ne konča dobro. Na te pojave moramo biti še posebno pozorni in pazljivi, ter podpirati naše vzgojitelje, ki opravljajo težko in odgovorno vzgojiteljsko delo.

Bratsko življenje v skupnosti je eno od bistvenih prvin našega načina življenja in ena od osrednjih točk pristnega pričevanja evangeljskega življenja v duhu karizme sv. Frančiška. Nihče ne more biti izvzet od tega načina življenja in pričevanja. Seveda pa je gvardijanovo poslanstvo pri oblikovanju bratstva in učinkovitosti apostolskega delovanja bratov nenadomestljivo in bistvenega pomena. Vsak brat je najprej graditelj bratstva in potem tudi njegov porabnik. Marsikaj se bo spremenilo na bolje, če si bomo večkrat zastavljali vprašanje: zaradi česa sem stopil k frančiškanom in zakaj ostajam v frančiškanskem bratstvu.

Vsakemu bratu in vsem skupaj se iskreno zahvaljujem za vse dobro in lepo, ki ga širite okoli sebe.

Ob tej priliki iskreno vabim vsakega brata, da se z veseljem udeležite našega skupnega praznovanja 800 - letnice ustanovitve našega reda, ki bo na velikonočni ponedeljek, 13. aprila 2009 ob 18. uri v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani. Povabite tudi naše prijatelje, dobrotnike, sodelavce, obiskovalce naših cerkva, da se nam pridružijo in da skupno doživimo veselje in hvaležnost nad Frančiškovo karizmo, iz katere se napajajo različne redovne ustanove že osemsto let.

Mir in vse dobro.

Ljubljana, 7. 3. 2009

p. Viktor Papež,
provincialni minister

Izredna seja
južnoslovanske konference provincialnih ministrov (JKPM OFM)

Na sedežu provincialata hrvaške frančiškanske province sv. Cirila in Metoda v Zagrebu smo imeli, dne 27. januarja 2009, izredno sejo provincialni ministri naše Konference. Na seji smo bili navzoči vsi člani in tajnik Konference. Sejo smo pričeli z molitvijo, ki sem jo v slovenščini pripravil in vodil. V molitvi smo se spomnili tudi pok. p. Petra Andželoviča, nekdanjega bosanskega provinciala in predsednika Konference.

Predsednik Konference p. Josip Sopta (Zadar) nas je obvestil, da je poslal v Rim na našo Generalno kurijo:

- poročilo za generalni kapitelj 2009,
- ime brata laika, ki bo na kapitlju zastopal našo Konferenco in sicer je to br. Kruno Kolarič (Zagreb),
- ime naših kandidatov za generalnega ministra.

Srečanje bratov in vernikov iz področja Konference bo 30. avgusta 2009 v Podmilačju blizu Jajca. Bosanski provincial bo pripravil za udeležence poseben liturgijski, zgodovinski in praktični vodič. Provinciali in vsi drugi udeleženci bomo dobili posebne spominske medalje na to srečanje.

Generalna kurija je izdala vrsto dokumentov:

- Poročilo generalnega ministra za kapitelj 2009,
- Dokument o frančiškanski župnijski pastorali,
- Razlaga IV. poglavja Generalnih konstitucij,
- Ekumenski klic frančiškanov. Upamo, da bomo te dokumente dobili tudi v našem prevodu.

Na mednarodni duhovni kapitelj v Assisi 2009, na katerem bodo sodelovali frančiškani, minoriti, kapucini in TOR, naj vsaka provinca pošlje primerno število bratov.

Predsednik Konference je na kratko poročal tudi o II. evropskem srečanju o novih oblikah evangelizacije v frančiškanskem redu, ki je bilo v Frascatiju od 7. do 10. januarja 2009; v imenu naše Konference se je srečanja udeležil p. Diego Deklič (Zadar).

Konferenci sem poročal o naših dejavnostih v jubilejnem letu, čemur so navzoči z zanimanjem in odobravanjem prisluhnili.

Provinciali smo z nekaterimi majhnimi dopolnili sprejeli Statut Konference, ki sem ga že pred časom pripravil.

Govorili smo tudi o permanentni formaciji in o izmenjavi mnenj naših magistrov in vzgojiteljev.

Provinciali hrvaško govorečega področja bodo prosili predsednika Škofovske konference msgr. Marina Srakiča, da bi škofje izdali posebno pismo ob jubiljnem letu.

Konferenco smo zaključili v znamenju rokometne tekme med Hrvaško in Francijo.

(Povzetek in prevod zapisnika tajnika dr. Nikole Vukoja).

p. Viktor Papež,
provincialni minister

T

Fr. Iosephus Rodriguez Carballo
totius ordinis fratrum minorum minister generalis
et humilis in domino servus

POTRDITEV

Po pozornem pregledu

RATIO FORMATIONIS

naše slovenske frančiškanske

province sv. Križa,

kakor ga je predstavil provincialni minister

s svojim pismom z dne, 25. oktobra 2008 (Prot. št. 273/08)

in v moči tega odloka,

po normah čl. 77 §3 *Generalnih statutov*

POTRJUJEM

omenjeni dokument

z željo, da bi spremljal

vzgojne itinerarije provincialnega bratstva

na poti novih odgovorov skupne poklicanosti.

Dano v Rimu, na sedežu generalne kurije,
18. marca 2009

Prot. št. 099783 (056/09)

Fr. José Rodríguez Carballo, OFM
Generalni minister

Fr. Massimo Fusarelli, OFM
Generalni tajnik
za vzgojo in študij

Via S. Maria Mediatrice, 25
00165 ROMA (ITALIA)
Tel. 39.6.684919 / Fax 39.6.6380292

T

Fr. Iosephus Rodriguez Carballo
totius ordinis fratrum minorum minister generalis
et humilis in domino servus

POTRDITEV

Po pozornem pregledu

RATIO STUDIORUM

naše slovenske frančiškanske

province sv. Križa,

kakor ga je predstavil provincialni minister

s svojim pismom z dne, 25. oktobra 2008 (Prot. št. 273/08)

in v moči tega odloka,

po normah čl. 77 §3 *Generalnih statutov*

POTRJUJEM

omenjeni dokument.

Ob tem želim, da bi bil ta dokument

pomembno sredstvo pri vzgoji,

da bi se bratje omenjene province

zavedali, da je

«študij temelj za življenje in za formacijo,

bodisi za trajno, kakor za začetno, vsakega manjšega brata» (*RS*, 3).

Dano v Rimu, na sedežu generalne kurije,
18. marca 2009

Prot. št. 099783 (056/09)

Fr. José Rodríguez Carballo, OFM
Generalni minister

Fr. Massimo Fusarelli, OFM
Generalni tajnik
za vzgojo in študij

Via S. Maria Mediatrice, 25
00165 ROMA (ITALIA)
Tel. 39.6.684919 / Fax 39.6.6380292

SLOVENSKA FRANČIŠKANSKA PROVINCA ✝ SV. KRIŽA

Slovenska frančiškanska provinca sv. Križa
Prešernov trg 4
1000 Ljubljana
Slovenija
Telefon: 00 386 (0)1 24 29 310
Telefaks: 00 386 (0)1 24 29 311
E-pošta: viktor.papez@rkc.si
Spletna stran: http://ofm.rkc.si

Dr. p. VIKTOR PAPEŽ OFM
Provincialni minister

Vsem bratom Slov. frančiškanske
province Sv. Križa

Številka: 78 /09

Ljubljana, 3. 4. 2009

O D L O K

Dragi bratje, generalni minister fr. Josè R. Carballo je dne, 18. marca 2009 (prot. št. 099783/056/09), potrdil "*Ratio formationis*" in "*Ratio studiorum*" naše slovenske frančiškanske province Sv. Križa. V spremnem pismu Generalnega tajnika za vzgojo in študij fr. Massima Fusarellia je rečeno, da so pristojni temeljito pregledali oba dokumenta, ki sem jih poslal v Rim na Generalno kurijo, dne 25. oktobra 2008 (prot. št. 273//08), in ugotovili, da se vsebinsko med seboj lepo dopolnjujeta in sta usklajena z redovnimi predpisi o frančiškanski vzgoji in študiju ter odražata našo veliko skrb za kvalitetno formacijo naših bratov.
Generalnemu ministru se iskreno zahvaljujem za potrditev in očetovsko naklonjenost, s katero nas spremlja.
P. generalni minister je v dokumentu o potrditvi izrazil željo, da bi dokument o formaciji "*spremljal vzgojne itinerarije provincialnega bratstva na poti novih odgovorov skupne poklicanosti*", oziroma, da bi "*Ratio studiorum bil pomembno sredstvo pri vzgoji, da bi se bratje zavedali, da je študij temelj za življenje in za formacijo, bodisi za trajno, kakor začetno, vsakega manjšega brata*".
Njegove želje naj bodo tudi moje želje. Vsem, ki so sodelovali pri pripravi obeh dokumentov, se zahvaljujem; prav tako tudi založbi *Brat Frančišek* za izdajo in br. Draganu Vampoli za prelom in pripravi za tisk.

S tem odlokom razglašam "*Ratio formationis*" in "*Ratio studiorum*" za obvezna dokumenta o vzgoji in študiju v naši slovenski frančiškanski provinci sv. Križa in določam, da stopita v veljavo, dne 16. aprila 2009, ob 800-letnici potrditve našega reda.

dr. p. Viktor Papež, provincialni minister

SLOVENSKA FRANČIŠKANSKA PROVINCA ✝ SV. KRIŽA ✝

Zapisnik 13. redne seje provincialnega definitorija

Trinajsta redna seja provincialnega definitorija je potekala na Viču v Ljubljani, 10. februarja 2009. Začela se je ob 9.30 uri, udeležili pa so se je provincialni minister p. VIKTOR PAPEŽ, provincialni vikar p. MARJAN ČUDEN, definitorji province p. STANE ZORE, p. MIRAN ŠPELIČ, p. SIMON PETER BERLEC, p. MARJAN ČUK in definitor ter tajnik province p. TADEJ STREHOVEC. Sejo smo pričeli s kratko molitvijo na samostanskem koru, ki jo je pripravil provincialni minister p. Viktor.

Št.: 33/2009
Datum: 10. februar 2009

Ljubljana - Vič, 10. februar 2009

1. Pripombe k zapisniku dvanajste seje definitorija. Zapisnik je bil soglasno sprejet.

2. Provincialovo poročilo o zasedanju provincialov JKPMOFM, Zagreb 27.-28.1.2009. P. Viktor je izpostavil naslednje:
   - Sprejeli so posebne statute južnoslovanske province.
   - V koledar južnoslovanskih provinc naj se vključi poseben dan, ko se spominjamo frančiškanskih mučencev.
   - 30.8.2009 bo srečanje vseh provinc južnoslovanske province v Podmilačju v BiH. Iz Slovenije naj bi prišli bratje in en avtobus naših vernikov oz. sodelavcev.

3. Prošnja diakona br. Ambroža Mušiča za prejem presbiterata: posvetovalno glasovanje definitorija (GG.SS. 108,2). Po razpravi je definitorij pozitivno glasoval.

4. Jubilejno leto 2006-2009. P. Marjan Čuden je podal poročilo:
   - Predstavil je sodelovanje naših bratov na radijskem misijonu na radiu Ognjišču.
   - Za prvomajsko romanje v Assisi je odgovoren p. Peter Lavrih. Organizacija lepo poteka in vključuje tudi en avtobus iz naše province, ki ga bo vodil naš p. Robert.
   - Praznovanje jubileja v Cankarjevem domu na Velikonočni ponedeljek 13.4.2009. P. Marjan je predstavil podrobnejši program srečanja, ki ga bodo organizirali vsi redovniki in redovnice Frančiškove karizme.
   - P. Viktor je predstavil tudi predlog Karla Vuica o jubilejni razstavi fotografskih portretov vseh naših bratov. Z omenjenim predlogom se definitorij ni strinjal.
   - Izdaja spominskih znamk. Pošta Slovenija je poslala poseben dopis v katerem nas obvešča, da bodo naš predlog vključili na njihovo naslednjo sejo. O odločitvi nas bodo obvestili.

5. Dopisi bratov.
   - Provincialni definitorij je dal pozitivno dovoljenje za romanje v Sveto deželo naslednjim našim bratom:
     - Br. Ambrož Mušič – romanje novomašnikov od 16.2. do 1.3.2009.
     - P. Simon Peter Berlec – župnijsko romanje od 22.2. do 1.3.2009.
     - P. Tadej Strehovec – župnijsko in dekanijsko romanje od 26.4.2009 do 3.5.2009.
     - P. Marjan Čuden – župnijsko in dekanijsko romanje od 26.4.2009 do 3.5.2009.

- Vrnitev župnije Košaki: p. Viktor je definitoriju predlagal, da naj se napiše pismo mariborskemu nadškofu v katerem se ga obvesti o vrnitvi župnije ter o imenovanju novega škofijskega župnika. Definitorij je predlog sprejel.
- P. Peter Lavrih – prošnja za obisk misijonov v Afriki (Zambija in Malavi). P Peter bo Afriko skupaj z dobrotniki misijonov obiskal za dva tedna po 15.8.2009. Omenjeno romanje se mu bo štelo v letni dopust. Samostanski kapitelj na Brezjah je 21.1.2009 dal pozitivno soglasje. Definitorij je dal dovoljenje.

6. Razno:
   - Nekdanji član naše province g. Anton (p. Stanko) Zemljak je dobil in podpisal dne 26.1.2009 razskript sv. očeta Benedikta XVI. s katerem je bil tudi uradno laiziran.
   - Dopis p. Blaisa Chemazarja o statusu Fundacije. Bratje v Fundaciji predlagajo da naj se Fundacija ukine in po zgledu bratov Avstraliji postanejo neposredno podrejeni provinci. P. Viktor je predlagal, da se ta predlog obravnava na prihodnjem provincialnem kapitlju.
   - Volitve generalnega ministra bodo 4.6.2009.
   - Dopis p. Borisa generalnemu ministru o vrnitvi umetnin iz samostana sv. Ana. Definitorij se strinja z besedilom in predlaga, da se ga čim prej pošlje v Rim.

Naslednja seja provincialnega definitorija bo v torek, 17.3.2009, na Viču ob 9.30 uri. Dopise, prošnje ali karkoli drugega pošljite do 10.3.2009 na provincialat.

Sejo smo z molitvijo in bratskim kosilom zaključili ob 14.45.

Provincialno vodstvo želi vsem bratom blagoslovljen začetek svetega postnega časa.

Mir in dobro.

p. Tadej Strehovec
Tajnik province

Zapisnik 14. redne seje provincialnega definitorija

Štirinajsta redna seja provincialnega definitorija je potekala na Viču v Ljubljani, 17. marca 2009. Začela se je ob 9.30 uri, udeležili pa so se je provincialni minister p. VIKTOR PAPEŽ, provincialni vikar p. MARJAN ČUDEN, definitorji province p. STANE ZORE, p. MIRAN ŠPELIČ, p. SIMON PETER BERLEC, p. MARJAN ČUK in definitor ter tajnik province p. TADEJ STREHOVEC. Sejo smo pričeli s kratko molitvijo in adoracijo na samostanskem koru, ki jo je pripravil p. Marjan Čuk.

Št.: 63/2009
Datum: 17. marec 2009

Ljubljana - Vič, 17. marec 2009

1. Pripombe k zapisniku trinajste seje definitorija. Z manjšimi pripombami je bil zapisnik soglasno sprejet.

2. Prošnja generalnemu vodstvu za imenovanje generalnega vizitatorja.

3. Osnutek statuta Nadzornega odbora za finančne zadeve province. Po kratki razpravi je bilo sklenjeno, da bo p. Marjan Čuk dopolnil statut, ki ga bo definitorij obravnaval in potrdil na naslednji seji.

4. Jubilejno leto 1209-2009: P. Marjan Čuden je podal kratko poročilo o dosedanjih aktivnosti. Posebej je predstavil slovesno praznovanje v Cankarjevem domu 13.4.2009 ob 18h. Tajnik province bo po elektronski pošti poslal dopis vsem bratom z vabilom, da se slovesnosti udeležijo v redovni obleki.

5. Obnova mariborskega samostana in najem posojila. Na sejo sta prišla p. Janez Papa, ekonom in p. Boris Markež, prokurator. P. Jože Urbanija, gvardijan se zaradi bolezni ni mogel udeležiti seje. V pogovoru sta pojasnila projekt obnove, finančno konstrukcijo, denacionalizacijo in možnost najema kredita. Definitorij je predlagano obnovo samostana sicer podprl, vendar je dal nekaj temeljnih pogojev oz. smernic obnove.

6. Dopisi bratov.

   - Dovoljenje za romanje p. Antona Jermana v Sveto deželo od 19.4. do 26.4.2009, kjer bo vodil skupino romarjev v okviru Komisariata za Sveto deželo. Definitorij je dal pozitivno mnenje.

7. Razno:

   - Dan province 13.5.2009 v Nazarjah s pričetkom ob 10h. Srečanje bosta pripravila p. Viktor in br. Ambrož Mušič.

Naslednja seja provincialnega definitorija bo v torek, 19.5.2009, na Viču ob 9.30 uri. Dopise, prošnje ali karkoli drugega pošljite do 10.5.2009 na provincialat.

Sejo smo z molitvijo in bratskim kosilom zaključili ob 15.15.

Provincialno vodstvo želi vsem bratom blagoslovljen postni čas.

Mir in dobro.

p. Tadej Strehovec
Tajnik province

Zapisnik razširjene seje SGZ

Prisotni: dr. p. Viktor Papež, prov. min., p. Boris J. Markež, p. Niko Žvokelj, p. Silvin Krajnc, p. Tomaž Hočevar, p. Marjan Čuk, p. Bernard Goličnik, p. Marjan Čuden, fr. Tilen Urtelj, p. Simon Peter Berlec, p. Gregor Kos, p. Damijan Vračko, p. Janez Papa, p. Filip Rupnik, p. Bogdan Knavs, p. Krizostom Komar
Opravičeno odsoten: dr. p. Miran Špelič.
Sejo smo pričeli ob 10.25 uri v prostorih samostana v Kamniku z molitvijo.

P. Boris je vse prisotne pozdravil in se jim zahvalil za odziv na vabilo, ter predlagal v potrditev dnevni red, ki so ga prisotni prejeli z vabilom. Dnevni red je bil sprejet.

P. Boris je prešel na drugo točko dnevnega reda: počitnice v Strunjanu v poletju 2009. Prisotni so se dogovorili za naslednji razpored letovanja skupin.

TERMIN	SKUPINA
21.6. - 27.6.	Kostanjevica
28.6. - 4.7.	Vič
5.7. - 11.7.	Maribor in Sv. Trojica
12.7. - 18.7.	Brezje in Mošnje
19.7. - 25.7.	Nova Štifta
26.7. - 1.8.	Nazarje
2.8. - 8.8.	Bežigrad
9.8. - 15.8.	Lj. center
16.8. - 22.8.	Novo mesto
23.8. - 29.8.	Šiška

P. Boris se je posebej zahvalil vsem skupinam, ki ob odhodu hišo počistijo in morebitne poškodovane predmete zamenjajo z novimi. Želi si, da bi to veljalo za vse skupine. V zadnjem letu je bilo v hiši izvedenih več investicij (pomivalni stroj, tuš kabine, jogiji, premični oltar, napa [montirana bo preko zime], tlakovanje še preostalega dela dvorišča,...). Sam ne vidi potrebe po novih investicijah, razen rednega vzdrževanja. Ob tem je opozoril na cene posameznih servisov bele tehnike, zato naproša vse uporabnike, da si navodila o uporabi pripomočkov temeljito preberejo (navodila so ob strojih, dodatno pa bodo uokvirjena, da jih bodo uporabniki lažje opazili in jih težje odnesli s seboj). Opozori še na izjemno visoke stroške za odvoz smeti, elektriko in vodo.

P. Viktor posebej opozori na ogromno porabo vode v provincialni hiši, posebej še v občutljivih poletnih mesecih. Vsi prisotni rešitev vidijo v vzgoji za odgovorno rabo. Ugotavljajo pa, da se je poraba vode povečala, odkar so tuši na plaži postali plačljivi.

P. Boris naproša vse, ki bodo v zimskih mesecih letovali v provincialni hiši, da vsaj enega predstavnika pošljejo v hišo že zjutraj pred prihodom, da bo z gospo Štefko Strgar poskrbel za vklop ogrevanja. P. Janez je predlagal, da bi prihodnje leto načrt počitnic pripravili avgusta ali v začetku septembra, ko se tudi sicer dokončno planira pastoralno leto, vendar predlog ni bil sprejet. P. Silvin je predlagal ohlajevanje shrambe, p. Boris odgovarja, da bodo to reševali v okviru prilagoditve celotne kuhinje standardom.

Sklepi in priporočila:

- *Prispevek za teden letovanja: 500 € in stroški porabljene vode.*
- *Vsaka skupina ob prihodu in odhodu popiše stanje števca vode in elektrike.*
- *Prispevek nefrančiškanskim skupinam naj se sorazmerno poveča (glede na primerljivo ponudbo drugod).*
- *Voditelji skupin naj svoje člane še posebej vzgajajo k odgovorni rabi vode.*
- *Skupine naj v času svojega bivanja v hiši vsaj enkrat obiščejo župnijsko in romarsko cerkev.*
- *Stari jogiji se zavržejo.*
- *P. Marjan Čuden priskrbi ponudbo za nove blazine (pena) v dvorani.*
- *Voditelji skupin naj redno skrbijo za racionalno porabo dobrin (ugašanje luči, zapiranje oken).*

Po končani točki so odšli: p. Janez, p. Marjan Čuden, p. Simon Peter, p. Bogdan in p. Gregor. Ostali smo prešli na obravnavo tretje točke: okvirne vsebine v vrnjenem samostanu v Strunjanu.

P. Boris in p. Niko sta predstavila dosedanja prizadevanja v postopku denacionalizacije. Glede prostorov v samostanu pa si ne gre delati prevelikih iluzij (saj ga je manj kot se zdi na prvi pogled). Oba opozarjata tudi na problem sanacije hriba (fekalije v vodnjaku), ki bo zelo zahtevna. Prizadevajo si, da bi dobili bolj zaokroženo posest (v okviru pobota z občino).

P. Viktor je v razpravi opozoril, da si frančiškani ne morejo privoščiti napolniti samostane le s socialnimi vsebinami, katerih dohodki ne bi niti pokrili rednih stroškov poslovanja, kaj šele vzdrževanja. Tako obnašanje je dolgoročno nevzdržno s finančnega vidika.

P. Boris pove, da si bodo prizadevali pridobiti gradbeno dovoljenje čimprej, seveda ob predpostavki, da bo samostan vrnjen vsaj do konca leta. Gradbeno dovoljenje je obvezna priloga pri kandidiranju na razpisih (tako domačih kot EU). Sam si obnove ne predstavlja brez pridobivanja sredstev iz EU, pri čemer pa nujno potrebujemo partnerja (zaradi višjega procenta sredstev za področja medkulturnega in mednarodnega sodelovanja).

P. Niko in še nekateri prisotni vidijo možnost partnerja v bližnjem romarskem svetišču Trsat. Ob tem je zapisnikar opozoril, da pri denarju EU ne gre za sofinancirnje ampak refundiranje, v čemer tudi p. Bernard vidi veliko nevarnost (možnost neresnost partnerja) in se obenem sprašuje, kje za npr. dvomilijonski projekt dobiti posojilo pri čemer ostaja realna možnost, da denarja EU ne izplača (zaradi pomanjkljivo izvedenega projekta).

Sklepi:

- *Projektant naj na osnovi natančnih posnetkov pripravi predlog razporeditve prostorov obnovljenega samostana v Strunjanu pri čemer naj upošteva naslednja okvirna izhodišča. Za samostansko družino se naj pripravijo tri sobe v nadstropju samostana, preostali prostor nadstropja se preuredi v sobe s sanitarijami (samostanski pridih) za različne goste in čajna kuhinja v skladu s standardi. V pritličju: prostor za muzej votivnih podob, kuhinja in večnamenski prostori (dvorana),... V pritličju v bližini cerkve in ob uporabi že obstoječih župnijskih prostorov se pripravijo prostori za župnijsko dejavnost (pisarna, učilnica s sanitarijami, depo za čistila, pripravo rož in hrambo različnih predmetov). Atrij naj bo pokrit, če je le možno (dodatni prostor za dejavnosti).*
- *Partnerja za kandidiranje na sredstva iz EU poišče p. Niko Žvokelj. Frančiškanska prokuratura poskrbi za prijavo na redne razpise Ministrstva za kulturo v okviru sofinanciranja obnove kulturne dediščine.*

Sejo smo zaključili ob 12.20.

Zapisal: Ignac Navernik
Kamnik, 11.12.2008

p. Boris J. Markež

Ljubljana, Marijino oznanjenje

Spovedovanja v adventu, posebej v zadnjih dneh pred božičem, je bilo toliko, da smo ga komaj zmagovali. Hvala Bogu, da nam vsako leto pomagate z bližnjih samostanov. Ogled jaslic je bil letos zelo številčen.
Zvrstilo se je tudi nekaj koncertov: 26.12. Učiteljski pevski zbor Emil Adamič, ki je pod vodstvom Sebastjana Vrhovnika navdušil tako z veliko pevci, kot s kakovostjo, v januarju smo gostili mlade iz Dobrniča, moški zbor Slovenske matice, tamburaše in cerkveni pevski zbor iz Vipave, mešani pevski zbor Lojze Bratuž iz Gorice, moški pevski zbor Liro iz Kamnika in druge.
V januarju nas je obiskala tudi »sestra Bolezen«: brat Ignacij Kukanja je moral večkrat na urgenco. Iskali smo mu že mesto v prenatrpanih bolnišnicah, pa se mu je stanje toliko izboljšalo, da je ostal v hišni negi. Zbolel je tudi brat Ksaver in njegovo razvejano delo smo si morali razdeliti, delo v zakristiji, nego bolnika, čiščenje cerkve. Posebej so se izkazali bratje kleriki – tudi pri čiščenju cerkve v pobožičnih dneh in v zakristiji.

V februarju
leta Gospodovega 2009

pater Vid Lisjak

Ljubljana, Vič

Lep pozdrav vsem!

Na Viču je toliko dejavnosti, da niti statistiki ne boste verjeli, kaj šele čemu drugemu.
S čim bi vas seznanil, da bi bilo ,vsaj za večino »nekaj novega«, pravzaprav niti ne vem natančno.

Čisto preproste stvari bi morda bile sledeče:

1. Vrtnarstvo Čuden že pripravlja načrt za zasaditev vrta. Da bo tam tudi kakšna češnja, hruška ....nikomur ne povejte! Je stvar sicer ograjena, pa vseeno. Tisti časi, ko je nekdo izmed bratov deblo in veje češnje hrustavke premazal s kravjakom, so minili. Matere so potem same povedale, da so domov njihovi sinčki prišli taki in taki. S tem so seveda, ne da bi vedele, same izdale kdo od ministrantov je »rabutal«.Sedaj imamo nekaj novejšega: tiho poči, luknjica je majhna, zapeče pa pošteno!
2. Kapela v AD ima že nov strop, napeljane žice za luči, okna (15) že čakajo na izdelane vitraže , ki bodo prikazovali postaje križevega pota.
3. V vrtcu in hodnikih pred njim polagajo nov parket. Prejšnjega je uničila voda (razneslo je ventil dovodne cevi za vodo).
4. Obiskovalcev dvorane ob raznih prireditvah je že na tisoče!
5. Pogrebov je ogromno, tako, da so obiski sv. maš med tednom včasih očitno manjši.
6. Postni maševalec in govornik pri »farni« sv. maši je generalni vikar g. Janez Oberstar, pri večernih sv. mašah pa se menjavajo bratje iz ljubljanskih samostanov.
7. Samostanski kapitlji se vrše redno. Gvardijan trenutno nabira točke za »pod razno«.
8. Križev pot imamo trikrat tedensko.
9. Na misijon odhaja p. župnik.
10. Župnik ima trenutno »ogledanega« nekega gospoda, ki bo morda prevzel nalogo hišnika v AD. Dela zanj bo veliko, p. Marjan pa bo vsaj malo razbremenjen.
11. Naval občasnih cigančkov, ki imajo močne potrebe po novcih, usmerjamo eno hišno št. dalje, kjer deluje A-banka. Sicer pa vsi pri Karitas zelo veliko in pridno delajo. Med tednom, moramo včasih priskočiti na pomoč tudi mi, s kakšno skromno malico. Kuharice namreč tu ni ves dan.

Lep post še naprej in velikonočno veselje v srcih
žele bratje na Viču

petek drugega
postnega tedna 2009

p. Anton

Novo mesto

Sredi meseca decembra smo začeli v cerkvi postavljati jaslice in tako so se hitro po nekaj krajših nočeh približali božični in novoletni prazniki, ki smo jih preživeli v večini kar doma in skupaj. Maša svetega večera je bila lepo obiskana in oblikovana, kakor tudi vse tri polnočnice. Na podružnici so ljudje prišli z baklami. Zvečer na Božič pa je v naši cerkvi tradicionalno po sveti maši koncert Komornega zbora pod vodstvom gospoda Mateja Burgerja, ki seveda sodeluje tudi pri sveti maši. Med samim koncertom nam je na pomoč priskočili tudi priložnostni orkester. Koncert je ponudil nekaj novih skladb in nekaj iz klasičnega božičnega repertuarja. Na nedeljo Svete Družine pa je zvečer pripravil koncert naš otroški pevski zbor pod vodstvom gospe Romane Križman. Na Silvestrovo smo lahko upali, da ne bo preveč pokanja in da se iz Glavnega trga ne bo preveč slišala močna glasba in rajanje. Na praznik Svetih treh kraljev je Mešani pevski zbor Dvor, ki ga vodi ga. Marjana Dobovišek pripravila vsakoletni božični koncert.
Potem pa smo spet padli v normalni tek. P. Felicijan je januarja šel v Rogaško slatino. Prvoobhajanci so p. Simonom Petrom šli na vikend na Sveto Goro.
V začetku februarja je prišel tudi naš provincialni minister p. Viktor Papež, ki je opravil letno vizitacijo. Sami pa smo se že pripravljali na Lurško devetdnevnico, ki jo je pričel na Svečnico prof. dr. p. Viktor Papež, provincialni minister, z razmišljanjem *»Vi ste luč sveta« (Mt 5,14a)*. V torek, 3. februarja, je bil med nami p. Janez Papa. Razmišljal je o temi *Delati z mladimi in za mlade*. V sredo, 4. februarja, je bil med nami p. Marjan Čuk in nas nagovoril *Mladi, izziv za rast starejših*. V četrtek, 5. februarja, je bil naš gost g. Robi Friškovec, zaporniški duhovnik, ki je razmišljal na temo *Odprli so vrata*. Po sv. maši je imel v Lenartovi dvorani srečanje za mladino. V petek, 6. februarja, je bil med nami p. Andraž Arko, naš novomašnik: *»Bodite preudarni kakor kače in nepokvarjeni kakor golobje« (Mt 10,16b)*. Po sv. Maši je imel v Lenartovi dvorani predavanje za vse na temo*: Ali sem kritičen gledalec?* V soboto, 7. februarja, je bil naš gost: p. Peter Lavrih, CTS, ki nas je nagovoril s temo *Največja pa je ljubezen*. V nedeljo, 8. februarja, je bil med nami g. dekan Peter Kokotec. Razmišljal je na temo *Z Jezusom po svetovnem spletu*. V ponedeljek, 9. februarja, je bil med nami drugi dekan g. Klavdio Peterca:*Vsi smo bili enkrat mladi.* Zvečer pa smo gostili radio Ognjišče, ki je ob 20.30 uri iz cerkve prenašal molitveno uro za duhovne poklice in pripravil enourno predstavitev samostana in župnije v sklopu oddaje *Prijatelji radia Ognjišče*. V torek, 10. februarja, smo gostili šentjernejskega kaplana g. Andreja Golčnika. Razmišljal je o temi *Mladi prihodnost Cerkve, mar ne?* Sklep lurške devetdnevnice je vodil generalni vikar novomeške škofije, prelat g. Božidar Metelko. Govor je imel naslov: *In boste moje priče!* Po sveti maši smo zapeli litanije med procesijo s kipom Lurške Matere božje in svečami, ki poteka skozi samostan in naš vrt.
Na splošno lahko rečemo, da je bil obisk med celotno devetdnevnico velik, čeprav bi si v letu mladih želeli še več mladih, ki bi bili prisotni in sodelovali.
Ob koncu februarja pa so romarji iz župnij Novega mesta in od drugod poromali z letošnjimi novomašniki v Sveto deželo pod vodstvom komisariata in duhovnega vodstva g. škofa Jurija Bizjaka.
Tako smo stopili v postni čas in v akcijo 40 dni brez alkohola, h kateri spodbujamo naše vernike, saj sami tudi drugače redko spijemo kakšen kozarček rujnega.
Ob spremljanju aktualnega dogajanja v politiki ob odkritju grobišč v rovu sv. Barbare v Hudi luknji pri Laškem smo molili za žrtve in žive, da ne bi obsojali.
V naravi se prebuja pomlad, vse se odpira k življenju, zato vam bratje iz Dolenjske želimo blagoslovljene priprave in tudi praznovanje velikonočnih praznikov.

p. Tadej Inglič

Nova Štifta

Zimski čas ne dovoljuje kakih zunanjih obnovitvenih del. Zato o njih drugič. Dosedanje načrte pa smo v glavnem vse izpeljali v veselje vseh.

Božičnico s predstavitvijo Gruberjeve uspavanke Sveta noč v raznih jezikih (v nemščini, angleščini, italijanščini, ruščini, slovenščini, grščini in kitajščini) z opozorilom, da jo prepevajo skoraj vsi krščanski narodi, je naša mladina pod vodstvom br. Marijana, organista, predstavila v zadovoljstvo in veselje vseh navzočih.

Sledil je god sv. Štefana z blagoslovitvijo konjarjev in njihovih varovancev. Nekaj nad 30 konj se jih je zbralo ob starodavni lipi. Vsak konjar je dobil tudi nekaj blagoslovljene soli in mali spomin na ta, zanje pomemben, dan.

Duhovne vaje za gimnazijce škofijske gimnazije v Šentvidu so prenesli na zimske mesece. Tudi nekaj drugih skupin smo imeli v zadnjih mesecih.

Hvalevredno je, da smo duhovniki v Ribniški dolini tako povezani med seboj, da imamo ne

samo občasno dekanijsko konferenco ''na kolesih'', ampak pomagamo eden drugemu s sv. mašo in spovedovanjem. Zberemo pa se tudi na godovne dni ali okrogle obletnice in jubileje na skupni večerji...

Kakor vizitacijo, upam, da bova tudi sejo, ki ji sledi, preživela brez pretresov.

Naš brat Marijan, organist in komponist, se z vsemi možnimi napori pripravlja na praznovanje Frančiškove karizme v Cankarjevem domu v Gallusovi dvorani na Velikonočni ponedeljek, 13. aprila 2009.

V tem letu se oba pripravljava na zlata jubileja, predstojnik na 50 letnico življenja na tem svetu, podpisani pa na 50 letnico mašniškega posvečenja...

Tudi nekaj važnih del v skrbi za cerkev, samostan s kapelo in knjižnico, bivši hlev in kozolec je bilo opravljenih, še več pa jih je v delu, ali vsaj resno načrtovanih...

Upajmo, da bova v prihodnjih Poročilih lahko sporočila bratom, da je to in ono urejeno, da bova koga povabila na slavje – blagoslov, v znak hvaležnosti in razumevanja...

brata Marijan in Filip

Brezje

Zimski čas je na Brezjah čas zatišja. Od novega leta do začetka marca tudi ne prihajata ob nedeljah na pomoč g. Blaž Cuderman in p. Drago Lavrič. Bratje se v tem času posvečamo vodenju duhovnih vaj in obnov, branju in študiju. Kljub vsemu se je nabralo kar nekaj dogodkov, ki je prav, da jih omenimo.
Na Brezjah je že nekaj let lepa navada, da se z ministranti in drugimi otroki vključimo v trikraljevo akcijo. Pomagajo nam tudi sestre. Letos smo zbrali za misijone 2.470 evrov. Ob koncu mlade nagradimo s pico, udeležimo se pa tudi škofijskega srečanja kolednikov.
Božično romanje v Sveto deželo je bilo za p. Petra jubilejno. Stotič je popeljal romarje v svetopisemske kraje. Že na letališču na Dunaju so mu podarili cvetje in tortico, v Betlehemu pa so ga na silvestrski večer presenetili z veliko trto z napisom 100 krat! Gotovo bo o tem »veličastnem podvigu« kaj zapisanega še na posebnem mestu.
Sredi januarje je sporazumno potekla najemna pogodba za gostišče Zvon. Takoj smo se lotili dela, ki ga uspešno povezuje p. Bogdan. Ker so bila prenovitvena dela pred leti narejena nestrokovno, je ostala uporabna le lupina zunanjih sten s streho. V tem prostoru nameravamo urediti Romarski urad, kjer bomo romarjem posredovali informacije, lahko pa bodo kupili tudi knjige in spominke. Seveda bo na voljo tudi internetna povezava. Kakor vse kaže, bi lahko romarski urad zaživel s prvim majem, ko se začenja prava romarska sezona. Vzporedno s to dejavnostjo načrtujemo tudi izpopolnjeno obliko dežurstva, ko bi bili patri na razpolago v cerkvi ves dan. Pri tem seveda računamo na velikodušnost in sodelovanje vseh bratov.
V januarju in februarju smo nad garažami uredili prostor za urejanje in shranjevanje votivnih podob in muzejskih eksponatov jaslic. Del prostora pa je namenjen knjižnici, ki jo bomo preselili s podstrešja nad obstoječo dvorano. Knjige so tam na nedostopnem mestu, lotile pa so se jih tudi miši. Te prostore smo lahko sedaj uredili zato, ker smo zaradi novogradnje bogoslužnega prostora s spremljajočimi objekti lahko tja preselili stole, ki jih potrebujemo ob bogoslužju na prostem. Delo s stoli je sedaj veliko lažje, saj jih lahko prevažamo s posebnimi vozički in jih ni več potrebno dvigovati nad garaže. Sedaj lahko opravi delo en sam človek.
»3. in 24. januarja je bil v našem samostanu Seminar za oznanjevanje na radiu in televiziji. Program so oblikovali: dramski igralec Pavel Ravnohrib, radijski napovedovalec Jure Sešek, TV napovedovalka s. Romana Kocjančič in TV pridigar p. Peter Lavrih. Sodelovalo je 16 duhovnikov in redovnic, ki so si v navdušenju zaželeli še nadaljnjega usposabljanja.
Vizitacija p. provinciala je potekala v bratskem duhu. Na kapitlju smo bratje glasovali tudi o prošnji p. Petra za obisk misijonarjev v Zambiji in Malaviju ob 35-letnici redovnih zaobljub. Z omejitvami, da bo za to potovanje porabil svoj redni dopust in da bo potovanje potekalo med 16. avgustom in 2. septembrom, smo vsi bratje glasovali pozitivno. Ko je p. Peter prejel pisno dovoljenje definitorija, se je počutil nelagodno. Pričakoval je namreč, da se bo moral, kakor skoraj vedno doslej, boriti in veliko besed porabiti za prepričevanje in utemeljevanje.
Marec pa prinaša s seboj veliko obveznosti. Poleg pomnoženega spovedovanja smo patri sprejeli še vodenje treh tridnevnih duhovnih vaj za člane ŽRV in Prijatelje Svete dežele in tri misijone (Krkavče, Sv. Jurij v Slovenskih Goricah in Maribor – frančiškani). Poleg tega bomo v Strunjanu nadomeščali dva vikenda p. Nikolaja, ki bo na misijonu. Z dobro voljo gre vse dobro in vse nam lahko služi v osebno duhovno rast in v utrjevanje bratstva.

p. Silvin

Kamnik

Konec adventnega časa je bilo, kakor običajno, veliko spovedovanja. Jaslice v naši cerkvi je po tradiciji pripravila družina Špenko. Vsako leto nas razveselijo s kakšno novo postavitvijo. Letos so tipičnemu Kamniškemu polju in vsakodnevnim opravilom, dodali tudi posebno skupino figur, ki predstavlja astronomsko društvo, v katerem je dejavnih nekaj članov našega oltarnega občestva. Jaslice so si z velikim zanimanjem prihajali ogledovati verni in neverni od blizu in daleč. V februarju smo gostili duhovniško rekolekcijo, ki se je udeležil g. nadškof Alojz Uran. V sodelovanju s Kulturnim društvom sv. Jakoba smo v dvorani samostana, ki ravno v teh dneh dobiva lepšo podobo, organizirali predavanje p. Staneta Zoreta o sv. Pavlu pod naslovom »Vera, upanje, ljubezen, to troje« (30. januarja) in dr. Andreja Perka o družini in vzgoji (27. februar).

V četrtek 5. marca je provincialni minister dr. p. Viktor papež vodil somaševanje ob 40. obletnici smrti p. Janeza Žurga. Somaševanju se je ob domačih p. Pashalu in p. Borisu pridružil še p. Filip iz Nove Štifte, ob asistenci diakona fr. Ambroža. Bogoslužje je s svojim petjem obogatil MePZ sv. Jakoba. P. provincial je v nagovoru najprej opozoril na poudarek iz božje besede o molitvi, ki je sredstvo naše komunikacije z Bogom, pa tudi sredstvo za naše spreobrnjenje, saj od nas zahteva, da se naučimo biti drugačni. Od Boga ne moremo nič zahtevati, lahko ga le prosimo, v veri pa vemo, da nas bo zmeraj uslišal, le da bo način uslišanja takšen, kakšen bo najboljši za nas in za naše bližnje v danem trenutku. Potem je p. provincial povedal še nekaj utrinkov iz osebnih spominov na p. Janeza. Preprost, skromen, umirjen, pobožen, razgledan, široko izobražen, iskan slovenski geolog. V vsem svojem življenju je znal dobro združevati delo in molitev. Ni veliko govoril, bil je bolj molčeč, razmišljajoč. Z malo besedami je znal povedati veliko. Rezbar in knjigovez. Imel sem ga priložnost opazovati pri vezanju knjig, je povedal p. Viktor. Z veliko ljubeznijo, potrpežljivostjo in natančnostjo je staro razpadajočo knjigo rešil pred propadom. Na sprehodih je znal o vsaki travni bilki ali kamnu kaj povedati. Ravno ob prevodu knjige »Iz življenja kamnov« sem se navdušil za svojo maturitetno nalogo, je še povedal p. provincial. Vsak kamen ima svojo življenjsko zgodbo, to je p. Janez skušal povedati, samo znati jo moramo poslušati, razbrati. S svojim življenjem in delom ta Frančiškov sin priča, da si znanost in vera ne nasprotujeta, da lahko duhovnik v sebi združuje poklic znanstvenika in kulturnega delavca. Spada v skupino ljudi za katere velja, da je z njihovo učenostjo in razgledanostjo ra-

sla tudi njihova preprostost in nezahtevnost, njihova bližina z ljudmi in razumevajoč odnos do vsakega človeka. P. Janez je resnični zgled izobraženega, delovnega, preprostega, tihega in veselega frančiškana. Po obhajilu smo prisluhnili odlomku iz zapisov p. Janeza, o njegovih dveh letih študija bogoslovja, ki jih je preživel v Kamniku. V tem letu posvečenem spominu na p. Janeza načrtujemo še izdajo njegovih spominov, nekaj predavanj, ureditev muzeja in odkritje spomenika pred samostanom.

Besedilo in fotografije:
Ignac Navernik

Koper

Samostanska družina se je okoli božiča preselila v nove prostore. Na novega leta dan je prišel gvardijan p. Niko, ki je nove bivalne prostore blagoslovil, potem pa smo še nekaj časa preživeli ob bratskem druženju. Imamo pa tudi nov prostor za bogoslužje. Večjo sobo, prvotno namenjen srečevanju tretjerednikov in starejših ljudi, smo spremenili v kapelo sv. Andreja. Tu so delavniške maše. Verniki radi sodelujejo. Večje praznike lahko sedaj tudi mi obhajamo slovesneje (s procesijo), ne da bi morali za to pridobiti dovoljenje mesta. Tako smo npr. na svečnico v križnem hodniku blagoslovili sveče in se nato v procesiji odpravili v cerkev k obhajanju zahvale.

Obnovljeni prostori se s pridom uporabljajo, je pa res, da je prvo

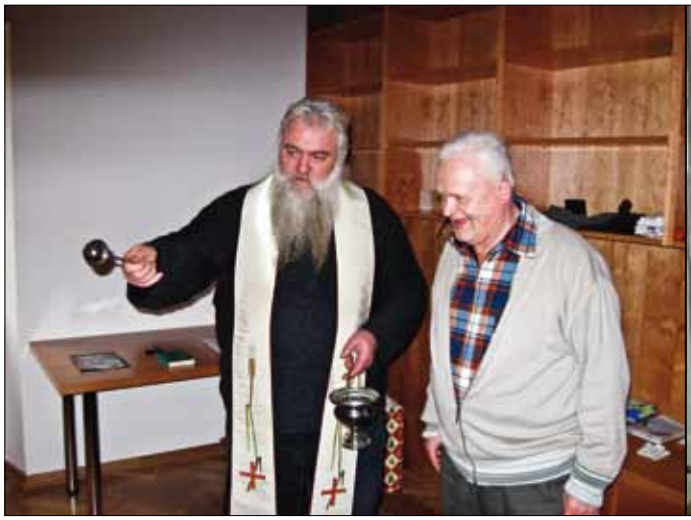

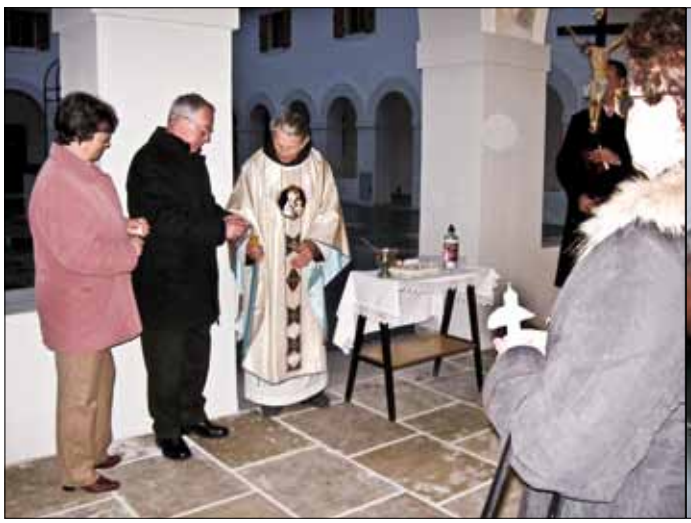

leto, po naročilu izvajalcev, namenjeno predvsem sušenju, tako da bomo porabili malo več plina, pa tudi okna pogosteje odpiramo kot sicer, da bi tako dosegli maksimalni učinek.

V soboto, 21. februarja so nam na pomoč pri razporejanju starega inventarja na stene hodnikov novih bivalnih prostorov samostanske družine priskočili novinci in klerik Jan, pa še arhitekt g. Suhadolc in p. Boris. Ko smo pregledovali stare slike, kipe, križe, bandere in drugo, smo se spomnili tudi vseh tistih umetnin, ki še zmeraj v Italiji čakajo na vrnitev med »domače« stene samostana in cerkve.

Samostan ima tudi nove številke telefona in faxa, pa tudi po elektronski pošti smo dosegljivi. Številke so naslednje:
porta: 0590 – 73 – 470
fax: 0590 – 73 – 475
fr. Lucij: 0590 – 73 – 471
p. Evgen: 0590 – 73 – 472

e-mail: evgen.ketis@ofm.si
evgen.ketis@gmail.com

Besedilo: Ignac Navernik
Fotografije: p. Evgen Ketiš

Natitingou

Spoštovani in dragi prijatelji, najlepše pozdravljeni pred praznikom Velike noči!

Zadnjič, slovo od misijonov

Za Božič in Novo leto se vam nisem oglasil, ker so me povozile predpraznične obremenitve, a tokrat se ne bo zgodilo tako. Prihajam v vaš dom in življenje z nekaj novicami in z Velikonočnimi blagoslovi.
Zahvaljujem se vam za zvesto in lepo prijateljstvo, ki se je izražalo v mnogih oblikah in v veliki moči. Nosilo me je in nosilo je tukajšnje misijonsko delo. Sedaj pa je prišel čas, da misijone zapustim: slovenski predstojniki so tako presodili, zato se v veri, da imajo prav, izročim njihovi odločitvi. Časi v tukajšnji škofiji in zahodnoafriški frančiškanski provinci se v resnici spreminjajo: vedno več je domačih duhovnikov in redovnih bratov. Čas predaje, prehoda od misijonske Cerkve k domači, je napočil. Največjo uslugo zato narediš domači Cerkvi, če se umakneš in ji pustiš njeno samostojno rast. Po eni strani je to že res, po drugi pa sploh ne, saj je to še vedno Cerkev prve evangelizacije. Ločitev od afriške Cerkve prihodnjega septembra ne bo lahka, notranje bo zahtevna, a pri tem je važna le Božja volja in ne človekovi osebni občutki.
Upam, da duhovno in notranje mirno preživljate postni čas. Ko človek živi v harmoniji z Bogom, z Njegovo voljo, v Njegovi navzočnosti in se z Njim hrani iz dneva v dan, okrepljen v Božji ljubezni in v ljubezni do bližnjih, je življenje res lepo, pa naj ga živi kjerkoli že na tej zemeljski obli. Naše zemeljsko bivanje je pravzaprav le priprava na večno bivanje z Večnim, z Vstalim. Veliko veselja torej za Veliko noč!
Porazdelim vam še nekaj novic: V nedeljo sem maševal v dveh vaseh. V drugi sem doživel veliko razočaranje, saj je precej katehumenov vso noč popivalo in jedlo za tradicionalni praznik fantovske iniciacije in jih je prišlo zelo malo k maši. Odgovorni krščanske skupnosti je prišel, zato sem mu takoj povedal, kaj mora narediti, da se ta velik greh nezvestobe do Kristusa več ne ponovi. Pri isti sv. maši smo takoj prosili za odpuščanje, saj je greh bil velik. Po sv. maši pa smo imeli pripravo treh zakonskih parov za poroko. Vztrajal sem pri edinosti v poroki: edinosti zemeljskih dobrin, telesa in predvsem dveh src. Krščanstvo prinaša v tem kar nekaj novosti: tradicionalno so navajeni jesti mož v svojem koncu in ženska v svojem; potem zakonca nista navajena skupaj iti (na tržnico, ali k sv. maši); tudi nimata navade oba skrbeti za otroke: običajno mož prepusti ženi, da se v vsem znajde in ker se večkrat ne more znajti (saj nima denarja za omako, za milo), otroci in mama z njimi trpijo. Vplival sem na njihovo zavest, da bi te stvari v krščanskem zakonu spremenili. Bog ve, če bo beseda obrodila sad dejanj.
Popoldne sem obiskal enega od poročenih katehistov, ki se je preselil v vas, precej oddaljeno od naše župnije: 25 minut s kolesom. Vesel sem bil njunega novega doma, kjer sta v miru podeželja in med sobrati kristjani. Blagoslovili smo njuni sobi, ki jima jih je tamkajšnji animator liturgije odstopil. Kar mi je bilo še posebej všeč, je dejstvo, da so vsi, ki so v hišo prišli, prosili Boga za njegov blagoslov. Čeprav niso znali moliti očenaša in zdrave Marije, so s svojo navzočnostjo molili. Važno je, da so bili zraven pri blagoslovu doma. Tukaj čutim pomen družbene razsežnosti vere. Kako je škoda, da se je to v SLO precej izgubilo. V SLO naj bi družbeno manifestiranje vere bilo nenormalno, celo nedopustno. Tako razmišljanje je seveda sad določenega filozofskega mišljenja, ki je kot voda dolbel srca ljudi in mnogi so njegovi prevari nasedli... A Bog ostaja Bog in tudi ta miselna zmota ga ne bo ustavila v Njegovem delovanju in reševanju grešnega človeka.
V dveh vaseh smo dokončali gradnjo vaških kapel in ju blagoslovili, čeprav brez majhnih političnih zapletov in delne nezvestobe vaščanov ni šlo. Župnijski praznik sv. Bernardke, ki smo ga praznovali 15. 02. z generalnim vikarjem škofje, Abbe Antoineom, rektorjem

malega semenišča v Natitingouju, je potekalo v odličnem vzdušju. Utrdili smo župnijsko dvorišče, popleskali zvonik in WC-ja, otroci zbora sv. Klare so izdali svojo prvo zgoščenko, otroci-misijonarji pa ob nedeljah popoldne obiskujejo ostarele ljudi, z njimi in zanje molijo in jim pustijo nekaj živeža... Nekaj zakonskih parov se pripravlja na zakrament sv. zakona, nekateri pa še boleče oklevajo, tako da potrebujejo razsvetljenje, vero, Božjo pomoč. 46 katehumenov se pripravlja na sv. krst in prvo sv. obhajilo. Vesel sem, da TKO (Temeljna krščanska občestva), vsaj 4 bolj ali manj dobro živijo. Tako se kristjani enkrat tedensko združujejo k molitvi in razmišljanju ob Božji besedi v enem od njihovih domov. To je pot k večji osebni odgovornosti v odnosih med njimi in do župnije, saj je največji problem v premajhnem čutu za skupno dobro, ki je župnija. Gre za pomanjkanje odgovornosti in požrtvovalnosti. Lenoba, brezbrižnost, individualizem, sebičnost, skopuškost so grehi, ki močno hromijo življenje skupnosti...

Dopoldne sva s kuharjem šla k njemu domov, pobrala koruzo, sirk in njegovo ženo z najmlajšo hčerko Andrejo. To je bila prilika, da sem spoznal njegove brate, mamo, okolje, pa tudi mesto Cobly. Mimogrede sva obiskala tamkajšnjega župnika Frederika, ki je iz plemena Bariba, in ga je škof poslal med tamkajšnje večinsko ljudstvo Njendi. Sicer pa je v župniji prava mešanica vsaj petih močnejših ljudstev. Danes je bil tukaj dan tržnice, tako da je z vseh koncev prihajalo veliko ljudi. Med prodajalci so bili najbolj glasni prodajalci prenosnih telefonov s SIM kartico telefonskega operaterja MTN. Ljudje so se zanje močno zanimali. Ker so v vasi postavili MTN oddajnik, je telefonski impulz precej močan.

Ko sem danes predaval o posvečenem življenju, je bilo izredno sproščeno, prijateljsko, veselo vzdušje. Ne vem, od kod to prihaja: včasih je prav veselo, pa kar samo od sebe, čeprav je včasih lahko tudi nekako težko, pa ni razloga za to.

Na Gospodovo oznanjenje Mariji je tudi praznik tukajšnje frančiškanske province Učlovečene Besede v Zahodni Afriki. Tukajšnji provincijal je trenutno zelo trpeč (v hrbtenici), tako da je v postelji. Z zdravniki že iščejo možno operacije 2. aprila.

Nepridipravi so okradli direktorico našega katoliškega liceja, s. Alet (v sobi je imela denar od šolnine mladih in so ji ga ukradli, pa tudi računalnik. No, osebne stvari - osebno izkaznico in ostalo so ji že vrnili). Sestre sumijo, da tatove ena od deklet, ki je pri njih v internatu, po prenosnem telefonu obvešča, kje so in zlikovcem tako daje sveže informacije. Skupaj s policijo že odkrivajo sledi, ki bodo mogoče dale kaj pozitivnih rezultatov. S. Florence je njihova predstojnica. Seveda se je spomnila podobne afere, ki jo je živela, ko smo bili skupaj v misijonu v Nadobi, Togo. Ona ima precej hladno kri in je preveč ne skrbi, medtem ko je s. direktorica močno prestrašena, čeprav postaja precej pogumnejša.

Z vami sem razdelil nekaj novic, življenjskih utripov. Rastite v veselju, ki je onstran žalosti tega sveta. Živite iz luči, ki ni vidna, a je večno resnična. Dvigajte se v višine, ki niso geografske, marveč duhovne, prežete s Sv. Duhom. Še enkrat veselo Veliko noč, Kristusovo zmago vam vsem, v vaših družinah. Hvala za prijateljstvo, za vso podporo, za vso pomoč, edinost in ljubezen ves čas mojega misijonskega delovanja.

Vdani in hvaležni

p. Pepi

Slika prikazuje frančiškanskega novomašnika Leon-a M'PO iz našega plemena Otamarijev v Natitingouju septembra 2008.

Merrylands – Sydney

Poletje je bilo pri nas kar mirno, čeprav drugod po Avstraliji ni bilo tako. Veseli december nas ni presenetil niti obšel, kljub temu pa imamo svoj vozni red: najprej Miklavžev obisk prvo nedeljo v decembru, srečanje bolnikov in upokojencev na bližnji četrtek, potem srečanje z Abrahamom »letnika 1958« - rojakov, ki so takrat prišli na Južno celino, praznovanje Gospodovega rojstva ter obiski in maše na daljnih krajih. P. Valerijan je na svete tri kralje praznoval 83. rojstni dan. Rojaki so ga presenetili na prvo nedeljo novega leta, ker praznujemo Gospodovo raglašenje v nedeljo. Jaz v torek, na rojstni dan zvečer, ko sem se vrnil z obiska rojakov v Kraljičini deželi in nas je častni generalni konzul Fredi Brežnik povabil na večerjo. V sredo potem je prišel

voščit p. Ciril, na nedeljo Jezusovega krsta pa smo praznovali v Figtreeju – Wollongongu, kjer je maševal naš škof msgr. Peter Ingham iz Wollongonga, obenem za sklep jubilejnega leta – 25. obletnice blagoslova naše cerkve vseh svetih. Škof Peter nas je pozdravil po slovensko: »Dober dan!« in »Mir z vami!« Cerkev vseh svetih pa bo čez dve leti spet praznovala jubilej, svojo stoletnico.

V januarju so se sonce in temperature povzpele čez 40 stopinj Celzija. V februarju so nas pretresli dogodki v sosednji državi Viktoriji, kjer so prebivalci utrpeli katastrofalne požare, na severovzhodu – v Cairnsu – pa poplave. Za zdaj ne poročajo o Slovencih ali potomcih, ki bi bili med žrtvami ali prizadetimi. Pri nas smo zbrali nedeljski nabirki v Merrylandsu in v Canberri za sklad Nadškofije Melbourne. V melbournški nadškofiji, ki je sedaj največja v Avstraliji, so pogorela številna naselja in tudi 3 cerkve, dve katoliški in ena anglikanska. SBS radio je organiziral »Radiothon«, na katerem so lahko posamezniki in skupnosti darovali svoj dar za pogorelce. Tudi mi smo se jih spomnili. Odziv je bil presenetljiv.

Iz zimske idile, točneje iz Črne na Koroškem, je prišel spet med nas v vroče poletje župnik Tone Vrisk, ki je prišel na zlato poroko svojega bratranca v Melbourne. S p. Cirilom sta šla pogledat Zlato Obalo in Marian Valley, kjer gradijo slovenski rojaki novo kapelico Marije Pomagaj. Božjo pot in cerkev v dolini Marian Valley upravljajo pavlinci, posamezni narodi pa imajo še svoje kapelice ali znamenja. – V petek, 30.1., je prišel župnik Tone v Sydney. Skupaj smo obiskali nekatere koroške rojake. V nedeljo, 1.2., je vodil pri nas nedeljsko bogoslužje, popoldne pa sem ga odpeljal v Canberro, kjer smo obhajali večerno sv. mašo v cerkvi sv. Petra in Pavla. Kljub temu, da je bila tisto nedeljo izredna Božja služba (redna je vsako 3. nedeljo v mesecu ter za Božič in veliko noč), se je zbralo kar 50 slovenskih rojakov. Skupaj smo večerjali na Slovenskem društvu v Canberri. Naslednje jutro sta naju Janez Černe in Marija Valenci, ki vodi tamkajšnji cerkveni pevski zbor, popeljala po avstralskem glavnem mestu, v Parliament House, na Telecom Tower in na Red Hills. Pogled z višin še bolj naredi vtis. Glavno mesto bo prav tako kmalu praznovalo svojo stoletnico. Načrt mesta je naredil ameriški arhitekt Walter Burley Griffin, ime Canberra pa pomeni v jeziku domorodcev (aboriginov) »kraj srečevanja«.

Pred postnim časom pripravi ena od naših delovnih skupin pustni piknik na pustno nedeljo. Tisto nedeljo smo obhajali družinsko in katehetsko sv. mašo, blagoslovili otroke in šolske torbe. Zbralo se je veliko ljudstva, o kakšni gneči otrok pri nas ne moremo več tako govoriti kot nekdaj, vendar je bilo vseeno prisrčno. Devet otrok obiskuje Slomškovo šolo slovenskega jezika ob sobotah, poučujeta jih dve učiteljici, jaz pa poučujem slovenščino dve skupini odraslih, v eni je 5 udeležencev in v drugi 7. V drugo skupino se je prijavila celo ena družina: oče, mama in hčerki, ki sta že odrasli, v službah. Smo različnih generacij, tudi kdo od starih staršev rad kdaj pride in pogleda, kako kaj izgleda, »veste, pater, sem že malo pozabil(a)«, oglasijo se pa tudi predstavniki mlajših generacij, ki se sicer zanimajo, vendar tukaj, kjer začnejo, tudi nehajo.

Postni čas je spet čas milosti, ko se prenavljamo kot ljudje in kristjani in si oblečemo novega človeka, vedno pa nas spremlja tudi zob časa. Kupili smo novo zmrzovalno omaro, ker je prejšnja odslužila, pregledana in popravljena sta hladilnika v naši dvorani, staro župnišče ima pokrpano streho in nove žlebove. Po skoraj dveh desetletjih sta na vrsti cerkvena zvonika, levega je namreč že načela rja, bakrena streha bo še držala, vlaga in sopara pa tudi naredita svoje.

Slovenski kulturni praznik smo praznovali na Slovenskem društvu Sydney s kratkim kulturnim programom. V našem misijonu pa smo ga »prinesli noter« sredi marca, ko je na odru v naši cerkveni dvorani nastopila Igralska družina Kew

iz našega občestva v Melbournu z veseloigro »Končno na dopust«. Danes, ko si praktično ne predstavljamo več življenja brez dopustov, počitnic ali potovanj, nas kratko malo preseneti, če žena ne spravi moža na pot niti za kako življenjsko priložnost, kot je srečanje z Abrahamom, niti na morje, kamor gresta kasneje skupaj. Kaj moremo, ljudje smo pač različni. Vendar smo se nasmejali, kot že dolgo ne. Naša Igralska družina Merrylands, ki je tudi srečala Abrahama, pa bo kmalu začela pripravljati novo igro, tokrat eno iz mestnega stanovanja, drugače po večini igrajo bolj kmečke igre. Bog daj vsem obilo poguma!
Vsem nam pa naj vstali Zveličar prežene temine srca in duha!

Merrylands, 20.3.2009

p. Darko in p. Valerijan

Ministrantje iz frančiškanih župnij v Ljubljani

Na soboto, ko je godovala sv. Lucija, 13. decembra 2008, smo se ponovno zbrali ministrantje in njihovi voditelji na srečanju, ki ga organizira Svet za duhovne poklice, pod vodstvom p. Simona Petra Berleca. Tokratni samostan, v katerem smo se zbrali, je bila „materna hiša“, v Ljubljani v Centru.
Srečanje smo pričeli v samostanskem atriju ob 10. uri s pozdravom gvardijana p. Staneta Zoreta in provinciala p. Viktorja Papeža.

Po uvodnih pozdravnih besedah smo odšli v prostore frančiškanskega mladinskega centra (FMC), kjer smo si ogledali film, posnet na našem zadnjem srečanju pri Sv. Trojici v Slovenskih Goricah. Dobre polurno druženje ob filmu smo nadaljevali v dvorani, kjer se je 7 skupin ministrantov iz naših župnij pomerilo v kvizu, ki predpostavlja znanje, ki bi ga naj osvojil vsak ministrant. Točkovanje je bilo podobno kot v TV kvizu *Male sive celice*. Na trenutke je bilo močno razburljivo in napeto, saj so se skupine zelo trudile, da bi bile najboljše. Kmalu smo dobili zmagovalca, ki je prišel iz župnije Novo mesto Sv. Lenart; od tam je bila navzoča najmočnejša skupina ministrantov, kar 25 jih je bilo. Drugi so bili ministrantje iz Nove Gorice – Kapela in tretji iz župnije Ljubljana - Bežigrad. Kvizu je sledil ogled bogate samostanske knjižnice, samostana in cerkve. Nekaj urno druženje smo zaključili s slastno pizzo in podelitvijo nagrad najboljšim. Ponovno se je pokazalo, da so ta druženja lepa priložnost, da se med seboj spoznamo, da začutimo pripadnost veliki družini ministrantov iz frančiškanskih župnij in nenazadnje, da se vsak ministrant še bolj zave veličine službe, ki jo opravlja vsako nedeljo ali med tednom.

p. Krizostom

Pa še statistika srečanja:

Ljubljana – Šiška: 7 min. + p. Bogdan Knavs in br. Ambrož Mušič
Ljubljana – Center: 8 min. + p. Tomaž Hočevar in br. Jan Cvetek
Ljubljana – Bežigrad: 5 min. + p. Regalat
Nova gorica: 9 min. + p. Krizostom
Strunjan: 2 min.
Brezje: 3 min.
Novo mesto: 25 min. + p. Simon Peter

Skupaj nas je bilo: 58 ministrantov in 7 bratov.

p. Simon Peter

Maribor

Demonaža kopalniške opreme.

Prazna soba Laudamus.

Delavci so tu! Začetek rušitvenih del.

Jašek za dvigalo iz podstrešja.

Pogled iz I. etaže na podstrešje - jašek za dvigalo.

Vhod v dvigalo v II. etaži. Prebijanje stropov v starem sanitarnem vozlju kjer bo dvigalo.

Vhod v dvigalo v II. nadstropju.

Odstranjevanje predelnih sten s hodnika južnega trakta.

Očiščen južni trakt samostana.

Očiščen južni trakt samostana še z druge strani.

Prva stena samostanske obednice je prebita

Samostanska obednica ko so porušeni vsi vmesne predelne stene.

Samostanska obednica.

Samostanska obednica- tri celice združene. V gradnji novi podpornik.

Bodoča rekreacijska soba - prebita vmesna stena in novi opornik.

Od na dno sobe - kapiteljska dvorana in molitveni kor.

Vse pripravljeno za 2 kopalnici.

Odstranjen in zložen parket čaka da ga ponovno položijo.

Podiranje kopalnic na vzhodnem traktu samostanskega hodnika.

Vzhodni hodnik očiščen zasije v prvotni lepoti.

Očiščen vzhodni trakt samostana še z druge strani.

Očiščen zahodni trakt samostana.

Očiščen zahodni trakt samostana še z druge strani.

br. Tomaž Pinter

P. Janez Žurga, frančiškan, duhovnik, geolog in rezbar

5. marca je minilo štirideset let od smrti našega brata, geologa in rezbarja p. Janeza Žurga. S sestro smrtjo se je srečal v kamniškem samostanu, kjer je preživel zadnja leta svojega zemeljskega življenja.

Pater Janez, s krstnim imenom Franc, se je rodil 22.9.1885 v Dolenjem Gradišču na Dolenjskem. V družini so bili štirje otroci, ki jih mati po očetovi smrti vzgaja sama. Zelo razumno je vodila gospodarstvo in odplačala dolgove, ki jih je napravil stari oče, ko je v lastni režiji zidal cerkev v Črmošnjicah. Po ljudski šoli v Toplicah in frančiškanski ljudski šoli v Novem mestu je vstopil v frančiškansko gimnazijo na Kostanjevici v Gorici. Po končanem šestem razredu je pričel noviciat v samostanu v Brežicah. Gimnazijo je dokončal v Gorici z maturo in nato začel teološki študij v Kamniku in Ljubljani. Slovesne zaobljube je izpovedal 26.09.1909, 14. julija 1910 pa je bil posvečen v duhovnika. Od 1911 do začetka prve svetovne vojne je bil katehet in učitelj na ljudski šoli v Novem mestu. Med vojno je opravljal službo vojaškega kurata in bil tako na ruski kot soški fronti. Odlikoval se je v skrbi za bolne in ranjene, ter z velikim čutom za sočloveka pomagal lajšati duševno stisko vojakov. Leta 1919 so ga predstojniki namenili za kateheta in izrednega spovednika uršulink v Kamnik, a mu še preden je službo dobro nastopil predlagali študij naravoslovja na univerzi v Ljubljani. Provinca je namreč potrebovala pedagoški kader za gimnazijo v Kamniku, ki je ravno v tem času dobila pravico javnosti (gimnazijo so morali zapreti še preden je p. Janez dokončal študij naravoslovja, ker niso imeli profesorjev in ne dijakov). P. Janez je moral v Kamniku ponovno opravljati maturo in se je 1920 vpisal na ljubljansko univerzo, smer naravoslovje ter geografija. V programu študija se je srečal s precejšnjim spektrom praktičnih znanosti: geologijo, geografijo, biologijo, petrografijo, anatomijo in drugimi pomožnimi vedami. Leta 1924 je študij končal, pred tem pa 1923 opravil praktični filozofsko-pedagoški izpit. Za razpravo »Skrilavi plašč ob pohorskem granitu, geološko petrografska študija« je leta 1924 prejel svetosavsko nagrado. Isto nalogo so mu priznali za domačo nalogo iz geologije v okviru končnega izpita na fakulteti, ki ga je 22. oktobra 1925 opravil z zelo dobrim uspehom.

Samostanska družina v Kamniku 1909. P. Janez je na sredini slike v tretji vrsti (takoj nad sredinskima patroma ki sedita v drugi vrsti in sta obrnjena rahlo drug proti drugemu).

Zaradi izrednega talenta in zanimanja za študij geologije ga je prof. Hinterlechner naprosil, da je prevzel delo na fakulteti. Po profesorjevi upokojitvi naj bi za njim prevzel katedro, a je odklonil. Za asistenta pri inštitutu za mineralogijo, petrigrafijo in nauk o slojiščih Tehnične fakultete je bil izvoljen leta 1926. To delo je opravljal vse do upokojitve leta 1945. Leta 1935 je izšel Žurgov prevod dela Aleksandra Fersmana Iz življenja kamnov. Svojo bistrost je izpopolnjeval z marljivostjo in natančnostjo, ljubezen do geologije pa povezoval s širokim znanjem s področja živalstva in rastlinstva, znanje, ki ga je pri geološkem raziskovanju s pridom izkoriščal. Pri proučevanju Pohorja je prišel do zaključka, da je v resnici po nastanku mlajše, kar je bilo v nasprotju s pogledi uveljavljenih geologov tistega časa. Svojo hipotezo je podprl z neizpodbitnimi dokazi s terena in šele sodobni geologi so dokončno potrdili pravilnost njegovih trditev.

Izpričevalo

Spričevalo o zaključenem univerzitetnem izpitu.

Kleriki 1909. P. Janez stoji in je drugi z leve.

Duhovne vaje med vojno, Lwow 1917. P. Janez je nekoliko desno od sredine slike, stoji v optičnem V, ki ga tvorita spredaj sedeča škof in duhovnik v belem talarju.

V svojih spominih (sam jim je dal naslov Nekaj spominov iz življenja starega meniha) zapiše tudi pripetljaj s terenskega dela ob raziskovanju Pohorja. *»Zbiral sem razne vzorce kamnov za poznejše preiskovanje, vsakega zaznamoval, zavil v papir in spravil v nahrbtnik. Pri tem delu pridem neko popoldne ob treh do zadnje osamljene hiše pod vrhom. Truden in lačen, s težkim nahrbtnikom, polnim kamenja, se oddahnem, ko zagledam hišo, ki je imela nad vrati celo gostilniški znak. Prav ta trenutek pride iz hiše žena z motiko na rami ter zaklepa hišo. Prosim jo, naj malo počaka ter mi da vsaj malo kruha in vode. Oblečen sem bil v redovni obleki. »Nimam časa, meni se mudi na njivo,« pravi žena. Ko jo le še prosim in povem, da od zjutraj nisem še nič jedel, se vendar premisli in mi odpre vrata. Ona stopi k štedilniku jaz pa odložim težki nahrbtnik pri mizi. Žena pogleda nahrbtnik in vpraša, kaj pobiram. Mislila je, da zbiram žito ali kaj. Povem ji, da zbiram kamenje. – »Ah, ne*

šalite se, povejte zares, kaj zbirate?« - »I, kamenje,« pravim. – »Saj nisem več mlada, da bi se iz mene norčevali.« - »Pa poglejte,« ji pravim ter razvežem in ji pokažem nekaj vzorcev kamenja, zavitega v papir. Tedaj me žena pogleda z velikim usmiljenjem, hiti mi pripravljat kosilo in ne govori nič več. Kar na jok ji je šlo. Ni čudno. Ubogemu menihu se je v glavi zmešalo, da pobira namesto žita in jajc navadno kamenje po cesti in ga težko nosi domov. Prav vdano mi je postregla, denarja ni marala in ko sem se zahvalil in poslovil je še od vrat gledala za menoj s solzami v očeh. Ta dogodek je šel po Pohorju kakor spomladanski kašelj po ljudeh. Še sedaj vedo starejši ljudje povedati, kako se je nekemu fratru na zberci zmešalo, da je pobiral kamenje po Pohorju in ga v težkem nahrbtniku nosil domov.«

Nahrbtnik p. Janeza.

Naslovnica tipkopisnega zvežčiča s spomini p. Janeza.

V času svoje službe na fakulteti je živel v Ljubljani, večino v samostanu na Viču (rokopis iz zapuščine p. Janeza, hranjen med pismi sožalja ob njegovi smrti, navaja da je na Viču živel od 1936 - 1950). Iz tega časa sta naslednja dva dogodka. *»Pravkar sem prišel iz Univere od predavanja iz fizike. Pri kosilu sediva pri mizi skupaj s p. dr. Hugom Brenom, ki je imel to žilico, da je rad koga potegnil, če se je dalo. »Kaj si poslušal zadnjo uro,« me vpraša. Fiziko, mu odgovorim. (Jedli smo pravkar juho.) »No, ker si poslušal fiziko mi povej, koliko konjskih sil je treba, da kdo nese žlico juhe usta.« - No, čakaj, sem si mislil. Pravim mu naj zajame in nese v usta. Ko nese počasi žlico v usta in mene gleda, ga ogledujem kot da precenjujem ta napor in pravim: »Kakor vidim, ni potrebna cela konjska sila, ampak ena oslovska zadostuje.« Nos se mu je povesil in obmolknil je.«*

P. Janez je v okviru svojega dela na fakulteti skrbel tudi za knjižnico, kjer so si profesorji in inženirji izposojali gradivo. *»Med drugim je prišel včasih tudi inženir Endlicher, nestrpen brezverec in hud nasprotnik duhovnikov. Medtem, ko mu pripravljam zaprošeno knjigo, mi govori: »Kako je vendar to, da jaz kot duhovnik študiram prirodoslovje, ko je vendar znano, da si ta dva predmeta nasprotujeta?« Vprašam ga, če je kaj bogoslovja študiral. »Kaj vendar mislite? Tega predmeta se še v gimnaziji nisem hotel učiti,« pravi. Vprašam ga, če je kaj prirodoslovja študiral? »Prav nič, saj veste, jaz sem vendar rudarski inženir.« - »Čudno,« mu pravim, »jaz sem študiral teologijo in prirodoslovje, pa nisem našel nikakega nasprotja med njima. Kako pa najdete vi nasprotje, ko niste študirali ne enega ne druzega, mi je neumljivo«. Obmolknil je, vzel zaprošeno knjigo in se hitro zgubil.«*

Orodje p. Janeza

Album p. Janeza s spominskimi fotografijami.

Po vojni je še nekaj časa ostal na Viču, pozneje pa je bil nastavljen k Novi Štifti (1950 – 1956), od koder je tri leta upravljal župnijo Gora pri Sodražici (1953 – 1956). Prevzel je izdelavo raznih geoloških študij za velike projekte, ki so se takrat gradili po Sloveniji: hidroelektrarne na Dravi (Dravograd, Vuzenica, Vuhred, Mariborski otok), raziskoval je geološke osnove za gradnjo hidroelektrarn na drugih manjših rekah (npr. na Kamniški Bistrici, Triglavski Bistrici v Vratih, v dolini Jesenice in Belce). S svojimi nasveti je sodeloval pri gradnji hidroelektrarn v Medvodah in Mostah pri Žirovnici. Njegovo delo se je nanašalo tudi na ocene zalog rud in kamna po kamnolomih, sodeloval je pri raziskavah za temeljenje in sanacijo plazovitih področjih, kakor tudi pri gradnji in vzdrževanju cest in železnic. Tako je njegovo znanje vgrajeno v cesti Ljubljana – Kranj in cesti na Golnik. Morda mu je zaradi bližine domačih Dolenjskih Toplic, za katere je zbral številne podatke o razvoju, bilo raziskovanje termalnih vrelcev in slatin pisano na kožo. Sodeloval je pri raziskavah v Laškem, Šmarjeških in Čateških Toplicah, ter na področju Goričkega (Nuskova, Serdice, Sotine). S svojimi nasveti je pomagal tudi pri sanacijah cerkva. Njegovo zadnje strokovno delo je bilo posvečeno cerkvi v Tunjicah (leta 1962).

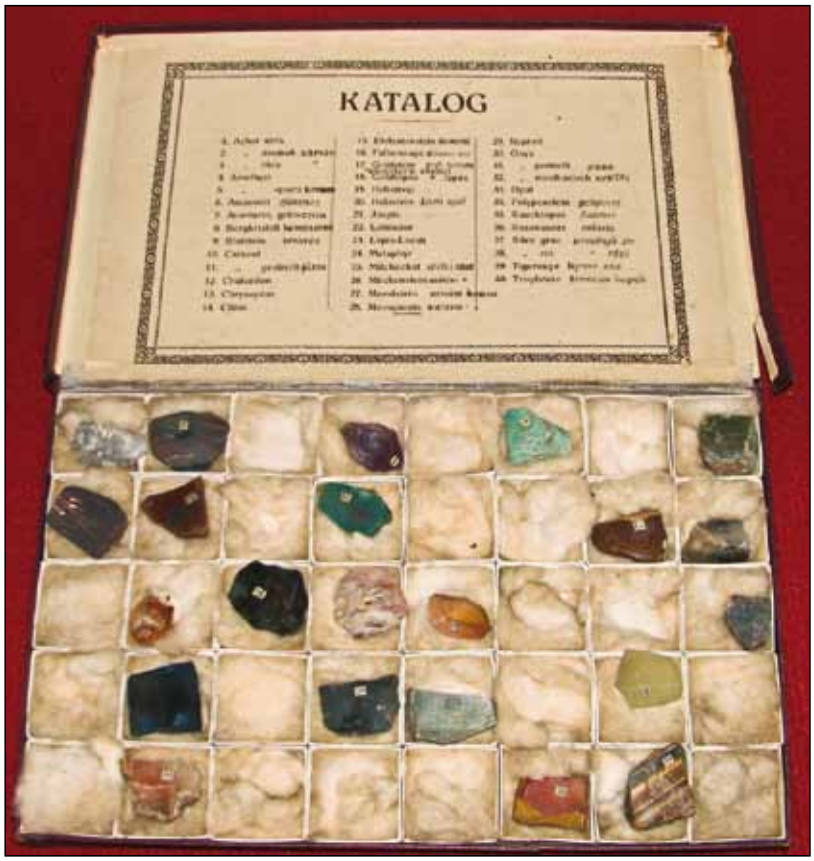

Zbirka kamnov
(žal v tej škatli kar nekaj kamnov manjka).
Večji del zbirke je p. Janez podaril fakulteti in šolam.

V času njegovega povojnega bivanja na Viču je bil še bolj kakor drugi pod budnim očesom »ozne«. Iz njihovih rok se je reševal s humorjem. Oznovce je zalotil pri delu. Ravno so preiskovali njegovo sobo, ko se je vrnil domov in jih nahrulil, ker so vse razmetali in pobrali vse zapiske, karte *»sploh vsak papir, da je le par črk bilo na njem«*. Z gradivom so napolnili dva kovčka. *»Ko seže eden od njih v dno kovčka, ga za šalo opozorim, da naj pazi, da ne sproži dveh kanonov v kovčku. Ko je videl, da se norčujem, je opustil nadaljnje preiskovanje. Slutil sem pa, da iščejo najbrž par kart, ki so jih domobranci na begu izročili p. Krizologu. On jih ponudi meni in jaz sem jih par vzel za geološko uporabo. P. Krizolog je bil tedaj zaprt in je verjetno to povedal. Te karte sem imel z drugim papirjem vred na omari. Da odtegnem pozornost od njih, opozorim oznovca, ko so že vse preiskali, nalašč, da imam še nekaj papirja na omari, naj še to preiščejo. Prav zato, ker sem ga opozoril, ni preiskal in našel nevarnih kart. Tako niso našli pretveze, da bi me zaprli.«*

Kako dober taktik je bil kaže tudi naslednja pripoved o nadaljnjih pripetljajih z »ozno«. *»Že pred prevratom so me imeli komunisti na seznamu, da me spravijo s poti, kakor so pozneje*

dr. Ehrlicha. Tudi pozneje obešeni dr. Nagode, ki so ga sodili zaradi zvez z inozemstvom, je v preiskavi nekaj mene omenjal, kot da sem enakega mišljenja. Pri ponovnih preiskavah niso našli pri meni nič sumljivega za svoj namen. Končno so mi zaplenili vse geološke spise, zemljevide in zapiske ter jih preiskovali več kot en mesec. Podpisati sem moral, da se mi vse to zapleni. Ker sem po Hinterlechnerjevi smrti vršil vsa geološka dela v Sloveniji, so me že naslednji dan klicali na delo. Klicale so hidrocentrale, rudniki in druga podjetja, pa sem vsem odgovarjal, da ne morem, ker mi je »Ozna« zaplenila ves geološki material, naj gre ona delat. Tako sem jim odgovarjal po telefonu in jih postil, dasi sem ljubil geološko delo. »Ozna« je mesec dni raziskovala moje spise, pa ni našla nič sumljivega. Zaplenjene stvari je ponujala kot dar na štirih mestih, pa jih niso nikjer hoteli sprejeti. Povsod moji sošolci ali učenci, so videli moje podpise in so takoj vedeli pri čem so. Izgovarjali so se, da do rokopisov nimajo pravice, zemljevide pa lahko sami kupijo. Na »Ozno« so od vseh strani pritiskala podjetja, kaj ima proti meni, da me ne pusti delati, ko me oni nujno potrebujejo in jim delo zaostaja. Na vse klice sem geološko delo odklanjal. Končno me pokličejo na Ozno in nek krivonos mlad človek v častniški uniformi se ponovno opravičuje, da se je zgodila pomota, naj oprostim; da mi vračajo vse razen štirih poročil o hidrocentralah, ker se boje, da ne bi prišle sovražnikom v roke. No, prav, pravim, vi ste pokazali, da mi ne zaupate, jaz delam pa samo tam , kjer se mi zaupa. Odslej si iščite koga drugega, ki mu zaupate. Jaz odslej za vas ne bom več delal. Opravičeval se je, da sedaj nikomur ne zaupajo, da je bila pomota in prosi oproščenja. Ponudi mi, da da odnesti z menoj oba kovčka zaplenjenega materiala, pa sem odklonil in odnesel kovčke sam. Še naslednji mesec sem sabotiral geološko delo, vedno z izgovorom, da mi Ozna ne zaupa, samo da sem jo javno kompromitiral.«

P. Janez Žurga, Novomašni križ za p. Primoža Milavca.

Leta 1956 je bil prestavljen v Kamnik, *»ker nisem hotel sprejeti predstojništva pri Novi Štifti iz osebnih razlogov«*, pravi p. Janez. Iz Kamnika je vršil pastoralno skrb za župnijo Nevlje. Takole zapiše: *»V Kamniku so dali mlademu p. Pavlu v oskrbo dve župniji, kar je bilo očitno preveč. Ni zmogel. Da mu breme olajšam, sem sprejel Nevlje v oskrbo, dokler mi ni gripa pokvarila srca.«* Ob rednem pastoralnem delu v samostanu, ki je zajemalo predvsem spovedovanje in maševanje, se je posvetil rezbarjenju, kjer mu je bilo v veliko pomoč znanje osvojeno pri študiju anatomije. Znani so predvsem njegovi križi, ki so »razsejani« po Sloveniji in pa vse do Amerike. Nekaj križev je podaril za spomin družinam, ki so po vojni živele v samostanu. Med drugim je izdelal tudi novomašni križ našega pokojnega p. Primoža Milavca. (P. Primož je bil tako rekoč do svoje smrti varuh orodja, ki ga je pri svojem delu uporabljal p. Janez Žurga. P. Primož je orodje v Kamnik pripeljal le kakšen dober teden pred svojo smrtjo s prošnjo, da se ohrani v okviru zapuščine p. Janeza.) V svojem zadnjem kamniškem obdobju je precej časa posvetil tudi zapuščini čudodelnika s Primskovega - Jurija Humarja. V letu njegove smrti je pri Mohorjevi v Celovcu izšla prva izdaja knjige Čudodelnik s Primskovega, ki jo je uredil. Umrl je v samostanu v Kamniku 5.3.1969 okoli 19.30 ure.

Posebno veselje p. Janeza je bilo opazovanje človeka, spremljanje njegovega razvoja, tako na duhovnem, kakor tudi psihičnem, intelektualnem in telesnem področju. Dobro se je zavedal, kako človeka ne določa le ena komponenta. Ravno zaradi tega je znal dobro presojati ljudi in dogodke (primerjaj njegove opravke z »ozno«), se sleherniku približati na njemu primeren način, ga z izbranimi besedami vzpodbujati v njegovem napredovanju in izpopolnjevanju, ali pa se rešiti iz zanke, ki mu jo je nastavil. Zase ni nikoli iskal časti in priznanja, ne v profesionalnem ne v osebnem življenju. Morda tudi zato ostaja skrit, skoraj nepoznan, Slovenija pa še danes prejema koristi od njegovega znanja in sposobnosti znanje uporabiti pri konkretnih nalogah. Naj omenim samo drobec iz samostanske kronike, ki osvetli njegovo zavezanost »majhnosti«. Kronist ob njegovi maši (1960) zapiše naslednje: *»Zlata*

maša p. Janeza je bila na sv. Bonaventura, ko je pri nas celodnevno češčenje. Zlatomašnik je odklonil vsako zunanjo slovesnost. Edino podobice je bil pripravljen dati ljudem v spomin. Na podobice je pritisnil samo datum. … V nedeljo 17. julija je maševal p. Janez v Nevljah kakor vsakokrat ob nedeljah. Na slavolok je bil obešen čez cerkev napis iz pozlačenih, izrezanih črk: ZLATOMAŠNIK BOD' POZDRAVLJEN. Po maši je delil sam zlatomašnik podobice…«

Značilni avtorjev podpis vrezan na zadnjo stran križa.

Tih, »nabit z znanjem«, igrivo preprost, radoživo humoren, odprt, včasih nabrit - tak je bil moj prvi vtis o človeku, ki je pisal spomine, katerih odlomke sem vpletel v tale oris življenja p. Janeza. Iz zapisov veje duh velikega človeka, ki se z lahkoto angela dviga nekoliko nad vrhove dreves, zemlje, skal in vode, ki so mu prijatelji, zavezniki, pripovedovalci večne resnice, njegovi sogovorniki s katerimi v tihoti misli razpravlja o temeljih človeka in sveta, pa tudi o najvzvišenejših izkustvih duhovnega življenja. Frančiškov sin, ki v vsem vidi božjo dobroto, poseg večne Lepote v še tako zanemarljivem delcu kozmosa. Vse to mu omogoča, da lahko svoje življenje živi tukaj in sedaj, da ostaja sredi sveta, ki je Božji in zato ne čuti nobene potrebe po begu iz njega. Proti koncu življenja zapiše: *»Vse življenje sem se čutil kot tujec in popotnik. Vse je bilo tako nestalno. Kadar sem ljudem zaupal, sem bil gotovo prevaran. Kljub temu so mi še vedno očitali moj optimizem. Velikih talentov mi Bog v svoji previdnosti ni dal, pač pa marsikako zmožnost, za katero so mi mnogi zavidali. Moje življenje je bilo bogato, ker sem povsod našel vrednote, ki so bile mnogim prikrite, zlasti v naravi. Vse življenje mi je bilo šola, ki me je vzgajala tudi po napakah. Šele sedaj spoznavam, kako me je povsod varoval dobri Bog, me rešil iz mnogih nevarnosti in mi širil spoznavanje življenja. Bodi mu za to večna hvala.«*

Zares je vzel Frančiškovo naročilo o tem, naj bratje z veliko zavzetostjo in neprestano prebirajo in se poglabljajo v tri knjige, ki so jim vedno na razpolago: knjigo stvarstva (narave), knjigo evangelija in knjigo križa. Zdi se, kakor da bi vse življenje p. Janeza bilo dosledno izpolnjevanje tega priporočila. Iz narave bere o Stvarniku, o katerem pripoveduje vse kar obstaja; o Stvarniku, ki je postal stvar bere v evangeliju, ki ga z življenjem oznanja; taisti Bog je na križu nepreklicno pokazal na reko brezpogojne ljubezni do človeka. Na reko, ki teče iz prebodene strani, v kateri je za vedno odprt dostop k Izviru Življenja in resnični podobi človeka. Križ pripoveduje zgodbo o človeku z njegovimi omejenostmi in napakami vred, takem kot je bil v božji zamisli. Vse svoje življenje in spoznanje vtke v križe, ki jih izdeluje. Tako križ postane tudi zapis o slednjem, življenju, delu, preizkušnjah, dvomih, dognanjih p. Janeza. Križ ne povzema in predstavlja le njegovo lastno zorenje ampak spoznavanje človeka v konkretnosti njegovega vsakdana, križ je meditacija o življenju slehernika. Kot nekakšno oporoko zapiše v spomine: *»Ko gledam iz osemdesetega leta nazaj v življenje, se mi zdi kakor turistu vrh gore, da gledam na prehojeno pot in presojam, kje so bila nevarna mesta, od kod je najlepši razgled, kod bi moral hoditi, da bi pot skrajšal, ali da bi bila varnejša in t.d. Pot mojega življenja ni bila lahka. Hodil sem brez tovarišije. Ko sem spoznal po raznih skušnjah nezanesljivost in celo nevarnost tovarišije, sem se je ogibal, ker pridobiti od nje nisem mogel nič, kvečjemu izgubiti. Navezan sem bil sam nase. Ko gledam na preteklo življenje, vidim, da sem napravil več napak, pač zato, ker sem človek. Napačno bi pa bilo sklepati: ko bi teh napak ne bilo, bi se vse življenje drugače obrnilo. Tisti, ki mi je dal življenje, je vnaprej v načrt mojega življenja sprejel tudi bodoče napake, iz katerih se naj pozneje učim in vzgajam. Po moji skušnji je bilo vse v življenju predvideno. Ako bi se življenje še enkrat ponovilo, bi se moralo tako izvršiti, kakor se je že izvršilo. Seveda predpostavljati moramo iste razmere, lastnosti in razum kakor prej. Zavedati se moramo, da smo del ustvarjene božje narave in smo v načrtu že vnaprej določeni, katero vlogo naj prevzamemo. V božjem načrtu so bile vse naše dobre in slabe lastnosti, vsa naša osebnost.«*

P. Janez je eden tistih velikih Slovencev, čigar bogat in resničen doprinos k naši sedanjosti in prihodnosti moramo šele začeti raziskovati z različnih vidikov: tako njegov doprinos in mesto na področju geologije, kakor tudi njegov duhovni potencial. Provinca je lahko nadvse ponosna in Bogu hvaležna za dar p. Janeza Žurga.

Besedilo in fotografije:
Ignac Navernik

P. Janez (Franc) Žurga

8. marca 1969 leta smo se na Žalah pri Kamniku poslovili od geologa p. Janeza Žurge, upokojenega univerzitetnega asistenta. Pokojni p. Janez Žurga je bil rojen 22. septembra 1885 leta v Dolenjem gradišču pri Toplicah na Dolenjskem. Po ljudski šoli v Toplicah in v frančiškanski ljudski šoli v Novem mestu, kjer so odkrili njegovo izredno nadarjenost, se je podal v frančiškansko gimnazijo na Kostanjevico pri Gorici.

Tu je končal šest razredov in na jesen 1905 leta stopil v Novem mestu v frančiškanski red. Po letu noviciata je opravil v šolskem letu 1907-1908 še sedmi in osmi razred ter maturo. Potem je vstopil v bogoslovje, ki ga je študiral v Kamniku in Ljubljani. V duhovnika je bil posvečen 14. julija 1910 leta. Po dodatnem letu študija bogoslovja je dobil pravico opravljati duhovski poklic 10. julija 1911. Od septembra tega leta pa do začetka prve svetovne vojne je bil katehet in učitelj po različnih ljudskih šolah. Ob začetku vojne so ga poklicali k vojakom, kjer je bil kurat do 17. novembra 1918 leta. Pri svojem delu je pokazal izredno ljubezen in skrb za ranjence in bolnike, za kar je prejel posebno pohvalo. Po končani vojni se je zopet predal svojemu prejšnjemu poklicu do 1920 leta, ko se je po želji svojih predstojnikov odločil za študij na univerzi. V njem so namreč videli bodočega sposobnega profesorja naravoslovnih predmetov na svoji gimnaziji v Kamniku, ki je bila javno priznana. Pokojni p. Janez je zato na njej ponovno opravil maturo, da bi se mogel vpisati na univerzo.

Leta 1920 se je vpisal na univerzo. Študij naravoslovja in geografije je končal 1924 leta, še pred tem je opravil praktični filozofsko-pedagoški izpit pred komisijo filozofske fakultete univerze v Ljubljani in sicer 5. februarja 1923 leta. Končni izpit iz obeh predmetov je opravil z zelo dobrim uspehom 22. oktobra 1925 leta; za domačo nalogo iz geografije so mu priznali njegovo razpravo: „Skrilavi plašč ob pohorskem granitu, geološko petrografska študija“, za katero je 1924 leta prejel svetosavsko nagrado.

Za študij geografije je pokazal izredno zanimanje. Zato ga je profesor Hinterchner naprosil, da bi pri njem prevzel delo asistenta. Za tako delo se ni mogel zlahka odločiti. Vedel je, zakaj so ga njegovi predstojniki poslali študirat, zavedal se

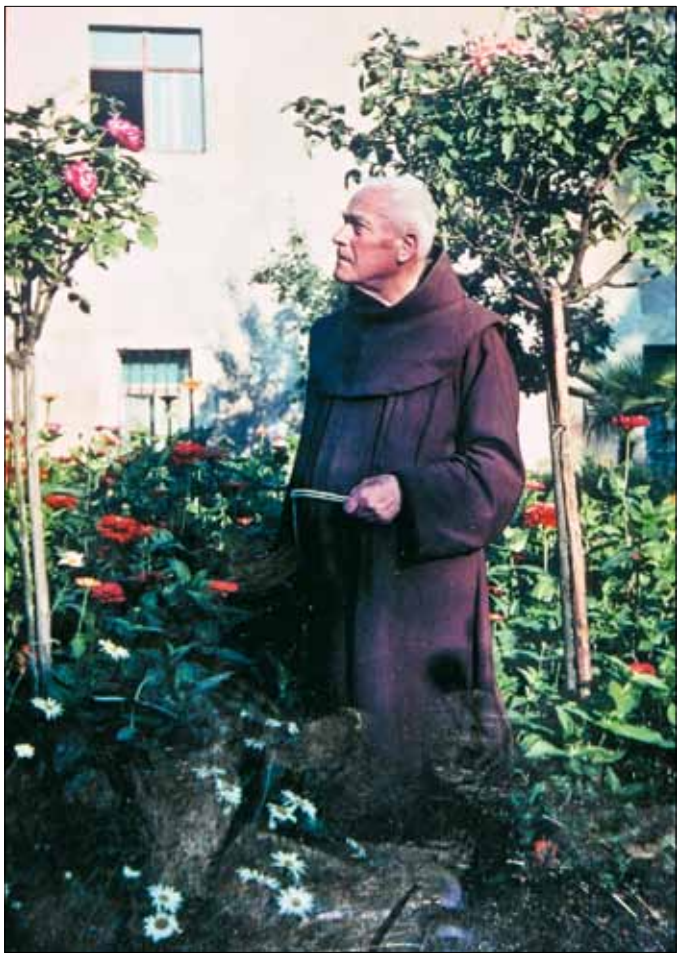

P. Janez Žurga na vrtu v Kamniku. Original fotografije je iz arhiva družine Peterlin iz Kamnika.

je tudi, da se s tem pravzaprav odteguje svojemu osnovnemu poklicu, za katerega se je odločil v mladih letih. Šele po dolgotrajnem pregovarjanju se je vdal in tako skušal pozneje izpolnjevati dolžnosti obeh poklicev. Resnosti takega dela se

je dobro zavedal, saj je imel že bogate skušnje pri vzgoji mladine, med vojno pa je spoznal odrasle ljudi, ki so jih mučile poleg osnovne želje, da ostanejo pri življenju, še raznovrstne težave. Za vsakogar je vedel dober nasvet.

Za asistenta pri inštitutu za mineralogijo, petrografijo in nauk o slojiščih tehniške fakultete univerze v Ljubljani je bil izvoljen 1926 leta. Pri tem inštitutu je ostal do svoje upokojitve 1945 leta.

Pri delu je bil reden in vztrajen. Pri tem ga je podpiralo njegovo kleno zdravje, ki je le dvakrat nekoliko popustilo. Leta 1944 se je kot spomin na tegobe, ki jih je preživel v prvi svetovni vojni, pojavila revma; skoraj 4 mesece je ostal doma in je le od časa do časa prišel v inštitutu. Po vojni se mu je zdravje tako popravilo, da je spet reševal tudi terenske geološke naloge. Leta 1967 je prebolel težko pljučnico, nakar se je njegova krepka narava upirala smrti še do 5. marca 1969 leta.

Svojo izredno bistrost, ki jo je mogel vsakdo opaziti tudi v njegovih zrelih letih, je izpolnjeval z marljivostjo in natančnostjo ter veliko ljubeznijo do geologije, pa tudi do vseh panog naravoslovja, saj se pri svojem delu ni nikdar omejeval na geologijo, na študij rudnin in kamenin. Poznal je dobro tudi živalstvo in rastlinstvo ter to svoje znanje izkoristil pri geološkem raziskovanju. S preučevanjem pohorske globočine je prišel do sklepa, ki je bil v nasprotju z večino starejših pogledov na ta problem. Svoje trditve je podprl z dokazi iz narave, ki jasno govore za teorijo o mlajšem nastanku pohorskega masiva. Takratni ozek krog naših geologov te znanstvene resnice ni sprejel, temveč je nasprotoval njegovemu članku, objavljenemu v Geografskem vestniku leta 1026. To je nekako zavrlo njegov polet v znanstvenemu udejstvovanju. Mogoče je bila pri tem najbolj odločilna njegova lastnost, da se ni nikdar potegoval za kakršnokoli čast, častihlepnosti sploh ni poznal. Zato se tudi ni več trudil, da bi dosegel doktorsko čast, ki bi bila za nadaljnjo kariero na univerzi potrebna. Ta naslov si je sicer nameraval pridobiti prav z raziskavami, ki so mu nakopale nasprotja. Od njegovega dela so ostali številni zbruski pohorskih kamenin, ki jih hrani inštitut za mineralogijo in petrologijo univerze v Ljubljani.

Neprijetni dogodki v njegovem življenju na univerzi mu le niso vzeli volje do raziskovalnega in vzgojnega dela. Zavedal se je pomena poljudne znanosti in ko so pri Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani osnovali knjižno zbirko „Kosmos“, je pri njej prav rad sodeloval s tem, da je prevedel Fersmanovo knjigo: „Iz življenja kamnov“. Prevod je izšel 1935 leta. Z njim je precej poživil zanimanje srednješolcev in drugih ljudi za to panogo naravoslovja.

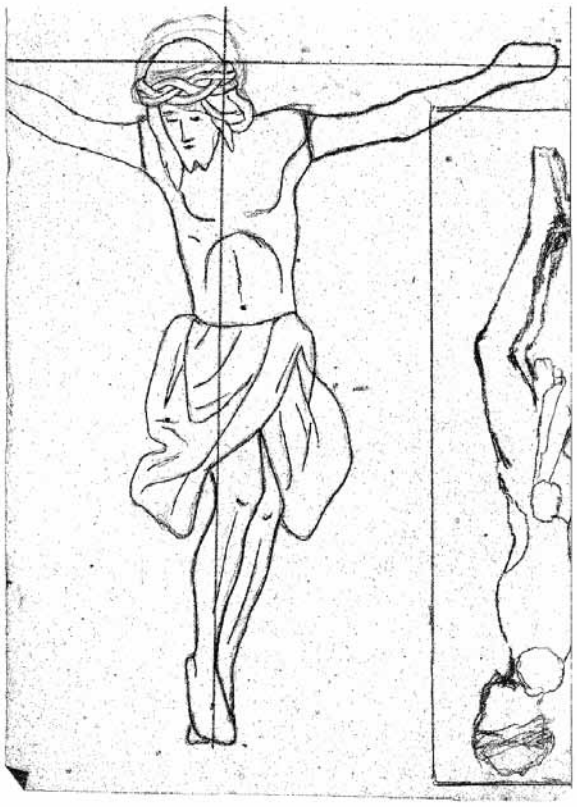

p. Janez Žuga, Študija korpusa

Njegovo strokovno delo je bilo pestro in bogato. Pri tem so ga vodili njegov dar bistrega opazovanja narave, jasnost pri sklepih ter skrajna odločnost, da se ni nikdar podajal na spolzka tla. Skušal je vedno ostati samo pri tem, kar mu je dajalo njegovo znamenje geologije in vsa ta spoznanja skušal povezati z zahtevami in pogoji za posamezne rešitve.

Največ se je udejstvoval na področju geoloških raziskav za projektiranje in gradnjo hidroelektrarn. Že 1933 leta je napisal precej obširno poročilo o zajezitvi potoka Prečne ob izviru pri Lukenskem gradu. V tej njegovi dejavnosti opazimo daljši premor do 1941 leta, ko je sodeloval pri geološki raziskavi soteske Kavčke pri Mostah pri Žirovnici na Gorenjskem. Precej plodno je bilo njegovo sodelovanje pri projektiranju in gradnji naših največjih hidroelektrarn na Dravi. Napisal j etudi več poročil o geoloških osnovah za gradnjo hidroelektrarn na naših manjših rekah, na primer na Kamniški Bistrici (Predaselj, Mecesnovec, Iverje, Grohati potok), v dolini Triglavske Bistrice v Vratih, v dolini Jesenice (pri Plavžu), v dolini Belce pri Bašlju in za sanacijo elektrarne na Hublju pri Vipavi. Prav pri tem objektu je postavil odločno zahtevo po sicer dragi, toda nujno potrebni sanaciji, saj so geološki pogoji zanjo izredno neugodni.

Pri gradnji drugih hidroelektrarn je sodeloval z nasveti pri delu v komisijah, tako na primer v Medvodah in v Mostah pri Žirovnici. S svojim bogatim in temeljitim znanjem geologije je znatno pripomogel k najbolj ustreznim rešitvam problemov, na katere so naleteli med gradnjo elektrarn.

Manj se je bavil z rudarsko geologijo. S tem delom je sicer pričel kaj zgodaj, saj je že 1936 leta napisal poročilo o možnosti nastopanja svinčeno cinkove rude v rudišču Škovec pri Mokronogu. Drugič je nastopil kot strokovnjak za rudarske škode pri posedanju površja nad jamo Orlek pri Zagorju. Pri tem se je postavil v bran pred navedbami strokovnega zagovora tožene stranke, lastnice rudnika Trboveljske premogovne družbe. Pri samih raziskavah premogišč ni sodeloval. Leta 1952 so ga sicer poklicali v komisijo v Kočevje, vendar se je ni udeležil.

Bolj pogosta so njegova poročila o zalogah in kakovosti kamna v različnih kamnolomih, pa naj so jih odpirali ali razširjali za pridobivanje tolčenca za posipanje in gradnjo cest, ali pa apnenec uporabljali za potrebe kemične industrije. Večino teh ocen je napravil v prvih letih po vojni, ko smo potrebovali precej surovin za industrijo, ki se je naglo razvijala. Podobne naloge je uspešno reševal tudi pri iskanju gline na območju Liboj pri Celju, v okolici Morja pri Slovenski Bistrici, prav posebno pa pri Zalogu in na Kapiteljskem griču pri Novem mestu.

Križ v lasti družine Nose, korpus.

Sodeloval je tudi pri številnih raziskavah za temeljenje, za asanacijo plaznih področij kakor tudi pri gradnji ter vzdrževanju cest in železnic. Njegovo poslednje strokovno delo je bilo posvečeno cerkvi v Tunjicah 1962 leta. Sodeloval je tudi pri projektiranju in gradnji ceste Ljubljana – Kranj (1937 leta) in pri gradnji ceste na Golnik.

P. Janez Žurga je raziskoval tudi toplice in slatine. Zanj ta dejavnost ni bila kaka posebnost, saj je bil doma iz najožje okolice Dolenjskih Toplic, za katere je zbral številne podatke o razvoju. Sodeloval je nadalje pri preiskavah Laškega, Šmarjeških Toplic in Čateških Toplic ter slatin na območju Nuskove, Serdice in Sotine na Goričkem v Prekmurju.

Pri vsem njegovem delu opazimo, da ga je opravljal z veliko prizadevnostjo in navdušenjem. Malodušje ga je le redko napadlo. Včasih ni bil trdno prepričan, da more dobro opravljati oba poklica, duhovskega in geološkega. Zato se je za nekaj časa odtegnil geološkemu, toda le za nekaj mesecev in to 1934 in 1949 leta. Mogoče so ga k temu sklepu privedli zunanji dogodki ali vplivi, toda v obeh primerih vidimo, da se je mogel geološkemu delu upirati le kratek čas.

Geologija in raziskovanje v tej panogi naravoslovja je pokojnemu p. Janezu Žurgi veliko pomenilo. Na to moremo sklepati po tehtnih mislih, ki jih podaja v svojih poročilih preprosto in jasno, ne da bi pri tem tekst raztezal s citati tujih del, ki so podala drugačna mnenja o istih problemih. Če pa se z njihovo vsebino strinja, jih navaja samo na kratko z navedbo virov. V glavnem podaja v svojih poročilih le to, kar je opazil v sami naravi, pri čemer svoja bistra opazovanja lepo poveže z zahtevami, ki so jih pri posameznih gradnjah postavili tehniki. O navdušenju za geološko stroko govori tudi vzoren red, v katerem je hranil vsa svoja dela, ki jih je ohranil z redkimi izjemami do svojih poslednjih dni življenja. Tudi za izjeme točno navaja, kdaj jih je izgubil.

Pokojni p. Janez je imel skušnje v spoznavanju človeka. Pridobil si jih je, ko je opazoval razvoj svojih sovrstnikov doma na vasi, na osnovni šoli, kjer je bil sprva učenec, pozneje pa učitelj, in posebno na univerzi, kjer je spremljal ljudi v odločilnih letih razvoja. S svojo neposrednostjo in pripravljenostjo na pomoč si je pridobil med mladino in sodelavci mnogo prijateljev. Vse svoje skušnje je skrbno urejal in usmerjal razvoj prav vsakogar, ki ga je imel za sposobnega, da bi mogel opravljati koristno delo na področju geologije in drugih naravoslovnih ved pri nas. Z izredno bistrostjo je kaj kmalu odkril talente ter jih je s prijazno besedo in primernimi nasveti usmerjal, da bi tudi univerzo pridobil ljudi, ki bi ji mogli koristiti in ji pridobiti čim večji ugled.

Pri vsem tem ga je najbolj zanimal razvoj človekove osebnosti. Vendar se ni omejil samo na duhovni razvoj, zanimala ga je tudi sama rast ljudi, njihov telesni razvoj, saj je med študijem na univerzi poslušal tudi predavanja o anatomiji, zelo verjetno zaradi skušenj med prvo svetovno vojno. To znanje je najbolje dokazal pri svojem ljubiteljskem delu – rezljanju razpel in soh, na katerih moremo spoznati izredno poznavanje anatomije človeškega telesa. Njegova dela so raztresena po vsej Sloveniji in še prek njenih meja tja do Amerike.

Široka razgledanost pokojnega p. Janeza je prišla najbolj do izraza na geoloških izletih, ki jih je tako rad vodil. Na njih je mogel dobro spoznati posamezne študente in oceniti njihovo sposobnost. S svojim delom je prav na takih izletih dokazal, kako dobro pozna miselnost doraščajočih ljudi in zato jih je znal lepo pritegniti in vzbuditi

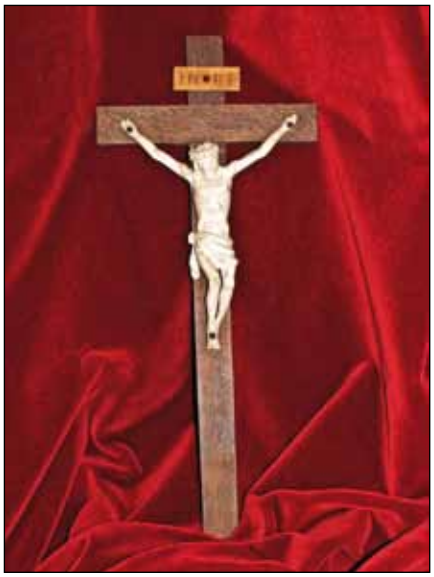

Križ v lasti družine Nose iz Vrhpolja, Kamnik.

v njih zanimanje za znanstveno delo. Večkrat je bila velika stiska za denar, da smo se mogli takih izletov udeležiti, toda vsakokrat smo se veselili in zadovoljni vračali z njim, saj smo po cele dneve preživeli v njegovi kratkočasni družbi in si zbirali znanje, ki nam še danes koristi. Vsaka njegova beseda, pa naj je bila tako šegava, je bila globoko premišljena, pri vsaki je mislil samo na to, kako bi vzbudil čim večje zanimanje za predmete, ki so mu jih zaupali. Prav s svojo veselo naravo je pritegnil precej ljudi. Pri vsem tem je poznal pravo mero in nikdar ni dovolil, da bi se obnašali tako kot akademikom ne bi bilo primerno.
Pokojni p. Janez Žurga pri svojem univerznem delu ni dosegel visokih naslovov in časti, dosegel pa je to, da je svojim študentom z lastnim delom in življenjem podal lik znanstvenega delavca, ki ga pri njegovih dogajanjih prav nič ne ovira, da ne bi povedal resnice vsakomur, pa naj si je želi ali ne. Pokazal jim je, da se le s trdim in sistematičnim delom da nekaj doseči in da mora biti vsakdo, ki skuša kaj dobrega doseči, sam dober človek. To je vedno in povsod dokazoval s svojim lastnim življenjem in delom.

Jože Duhovnik
1969. Geologija 12, 237 - 241

Neznan avtor: sv. Frančišek prejema rane, bravno okno, 1912, Dobova

100-krat v Sveto deželo

Naš komisar za Sveto deželo, p. Peter Lavrih je z božičnim romanjem 2008 dopolnil 100. romanje s skupinami v Sveto deželo.

Romanja pripravlja vse od leta 1984, tedaj še v sodelovanju z g. Romanom Kavčičem in agencijo Kompas. Po osamosvojitvi Slovenije 1991 pa je ustanovil Komisariat za Sveto deželo. V teh srebrnih 25 letih so se zvrstile različne skupine: od samo 7 romarjev v kombiju takoj po intifadi leta 2000, pa do 5 avtobusov februarja leta 2008.

To je izvedela tudi predstavnica izraelske letalske družbe ELAL gospa Renate Schwendt in patra komisarja presenetila z lično kapo in priložnostnim darilom - torto Sacher.
Imeniten jubilej je v svojem nagovoru pri slovesnem sprejemu romarjev v baziliki Božjega groba omenil tudi predstojnik tamkajšnje frančiškanske skupnosti.
Tudi palestinska stran v Betlehemu je bila dobro obveščena: na silvestrov večer so po večerji pripravili slavnostno torto z pravim malim ognjemetom ...

Pater, Bog te živi za nadaljnjih 100 romanj!

100-letnica prve slovenske pridige v New Yorku

100 let je res minilo, ni pa minila zavest hvaležnosti, da se je v tem času do danes na Manhattnu ohranila redna božja beseda, pridiga, v slovenskem jeziku.

Pridiga

Visok cerkveni dostojanstvenik je ob tej obletnici zabrundal bolj zase kot za resno okolico: »Pa še stoletnica prvih litanij naj bo!!« Oja, dragi gospod, ni to vse kar v enem košu! Kako pa pravi sv. Jakob iz Marke? »Ob oznanjevanju božje besede vzklijejo vse kreposti! Si svet? Postal si med pridigo. Kje objokuješ svoje grehe? Pri pridigi. Kje si odpustil krivico? Pri pridigi. Kje si opustil slabo voljo? Pri pridigi. Kje si pridobiš potrpežljivost in si našel izgubljeno dušo? Pri pridigi. Kje si spoznal Boga? Pri pridigi. Kje postajajo zločinci dobri ljudje? Pri pridigi. Kje se odpravi nešteto zla: umori, nečistovanje, izdaje, sovraštva in podobno? Pri pridigi. Kdo ohranja ljudstva v veri? Pridiga. Tisti, ki ne poslušajo božje besede, so kakor zveri. Kdo iztrebljа zmote in krive vere? Pridiga. Kdo spreobrača svet? Pridiga. Kaj je zapovedal Kristus apostolom? Pridiganje. Kdo seje milosti in kreposti v duše? Pridiga; niste namreč vi, ki govorite. O sveta pridiga, dragocenejša, ko vsak zaklad!«

P. Kazimir Zakrajšek, OFM

Tak duhovni naboj je moral biti v najvišjem stanju navzoč v osebi Frančiškovega sina, p. Kazimirja Zakrajška pred sto leti v ZDA. Dokument časa ga uvršča med velike ljudi: »Marca 1908 je prišel v New York Rev. Kazimir Zakrajšek, O.F.M. iz precej zapletenih razmer (Cleveland in Lorain, OH). Newyorški nadškof ga je imenoval za kaplana pri nemški cerkvi sv. Nikolaja na Drugi cesti. Obenem je vršil tudi posle nekakega 'izseljenskega komisarja za Slovence'; kaj je ta služba predstavljala in kako je bil imenovan, ni pojasnjeno v dosegljivih zapiskih. Ko je nastopil službo kaplana je na srečo našel novega župnika v osebi prijaznega Nemca John A. Nageleisen (7), ki je bil dokaj uvideven. Meseca maja 1908 je bila v cerkvi sv. Nikolaja prva popoldanska pobožnost za Slovence; 7. decembra istega leta je bila tam prvič slovenska pridiga pri veliki masi v čast sv. Nikolaja. Župnik je potem posredoval pri newyorškem kardinalu in tudi sam dajal patru Kazimirju praktične nasvete, kaj storiti, da dobe Slovenci svojo lastno župnijo«.

New York 1900, Wikipedia

Minilo je 100 let

100 let je res minilo, ni pa minila zavest hvaležnosti, da se je v tem času do danes na Manhattnu ohranila redna božja beseda, pridiga, v slovenskem jeziku. Sedanjemu slovenskemu župniki pri sv. Cirilu, p. Krizologu Cimermanu, se je ta dogodek zdel tako izredno pomemben, da je v decembru pripravil odličen spomin nanj. Pripravil je proslavo, ki je imela dve slovesnosti. Prva

je bila v petek zvečer, 12. decembra, v svečanem koncertu, ki sta ga izvajala svetovno znana glasbenika Simon Krečič in Jaka Stadler. Napolnjena cerkev z gosti, s pravimi glasbenimi sladokusci iz New Yorka in okolice, ki so izbirali med gala predstavo v Metropolitanki in slovenskim koncertom pri sv. Cirilu, pa tudi s posebnimi gosti iz Slovenije, je zbrano prisluhnila akordom koncerta in slavnostnemu govoru, ki ga je imela gospa Vladimira Merzel Harmannsgruber.

Slavnostni govor gospe Vladimire Merzel Hartmannsgruber

Prvobitni namen današnjega srečanja je stota obletnica prve pridige v slovenskem jeziku v New Yorku. S tem govorom je slovenščina postala eden uradnih jezikov mesta New York.

7. decembra 1908 je tedanji avstrijski izseljenski komisar gospod Kazimir Zakrajšek zbrane v cerkvi Sv. Nikolaja, kjer je bil kaplan, nagovoril v slovenskem jeziku. Natančna vsebina tega nagovora ni znana. Bil pa je takrat storjen prvi korak za ustanovitev družbe Sv. Rafaela z namenom pomagati slovenskim naseljencem ob prihodu v Ameriko. Družba je bila izredno aktivna in je poleg prenočišča novim priseljencem pomagala z nasveti pri iskanju zaposlitve in tudi posredovala pri oblasteh, če je bilo potrebno. Skrbela je za versko življenje skupnosti in za ohranitev običajev. Iz zapiskov je znano , da je gospod Zakrajšek dnevno hodil na Ellis Island in pomagal novo prispelim. Število Slovencev na Manhattnu je izredno hitro raslo predvsem v prvih letih dvajsetega stoletja. Zgodovinski viri poročajo, da je v tem obdobju v New Yorku stalno ali začasno živelo okrog tri tisoč Slovencev, kar je pospešilo ustanovitev slovenske župnije Sv. Cirila. Natančna kronika življenja Slovencev je podana v knjigi gospoda doktorja Janeza Arneža z naslovom, Slovenci v New Yorku.

Danes pa ne proslavljamo samo nekega oddaljenega zgodovinskega dogodka, vendar smo ponosni na celo stoletje slovenske prisotnosti na Manhattnu. V teh sto letih je naša slovenska skupnost zagotovo vtisnila svoj pečat in prispevala svojevrstno začimbo v tako imenovani "Slavni ameriški lonec narodov."

Sama zgodovinska in politična pomembnost te prve slovenske pridige ne zadostuje. Gledano iz perspektive novo prispelega izseljenca, ki je prvič stopil na tla nove neznane dežele, je pridiga v materinem jeziku neprecenljive vrednosti. Je ravno tako esencialna za njegov obstoj kot sta kruh in voda. Vsakdo izmed nas ve, kako blagodejno je na začetku slišati vsaj par besed in znano melodijo domače govorice. Takoj se človek počuti boljše, manj prestrašen, manj izgubljen. Predstavlja mu dom.

Ob tej priložnosti pa bi radi izrazili tudi iskreno zahvalo našim prednikom, ki so spoštovali in nadvse cenili slovensko besedo in jo ohranjali živo tako daleč od doma, v srcu New Yorka. Hvaležni smo jim za njihovo delo, požrtvovalnost in

New York - Brooklyn 1908, Wikipedia

odrekanja. Ohranjanje tradicije ni samoumevno. Mogoče je le, če vsakdo prispeva svoj delež. Ponosni smo, ker so med nami bivali in delovali izjemni posamezniki, da smo uživali naklonjenost cerkvenih in državnih institucij in za svoja prizadevanja dobivali podporo Slovenske vlade.

Naša usmeritev pa je v prihodnost. Kar nam je bilo dano prejeti, moramo ne samo ohraniti, temveč celo izboljšati za prihodnje rodove.

Druženje Slovencev

Kdor samo doma sedi, je kakor tisti, ki ima celo življenje na isti strani odprto isto knjigo!, se je zapisalo velikemu možu v Cerkvi. Prav tako je tudi s stališči pri ljudeh, ki se še nikoli niso živeli v tujino, ker je pač niso okusili. Kultura in vera, ti dve duhovni vrednoti, sta si v tuji dosti bolj blizu, kot doma. Zato smo bili na koncertu v družbi ljudi, ki jim je lastna visoka kultura in zavest Slovenstva ne glede na položaje, stan ali službo. Presenetljivo lepo! Seveda je pa tudi res, da je karizmatična osebnost v frančiškanu, p. Krizologu Cimermanu, svojstven magnet, ki ne potrebuje še kakšnega utemeljevanja. Mnogi mu rečejo Cime, drugi Krizo in to je zakon. Verjetno je bil iz podobnega testa tudi p. Kazimir Zakrajšek, ki je takšno kulturno in duhovno življenje zastavil prav tu na Manhattnu. Kakšnih kislih kumar ljudje ne bi hodili gledat vključno z nekaj sto kilometri vožnje. To je dejstvo. In dejstvo je

tudi, da se je navzoča družba na koncertu tako namagnetila, da so se mize v župnijski dvorani hitro otresle dobrot. Družba jih je pač z magnetno privlačnostjo spremenila v nevidne. In vse to so posledice prizadevnih Slovencev, ki ne prešteva jo milj in ne ur, ne dolarjev, da naredijo to, kar pravi pesem: 'Za pr'jatle si je treba čas uzet'!

Slovesna sto - obletna maša na tretjo adventno

Čez dva dni (od petka) se je cerkev spet napolnila ob 10.30. Zopet veliko novih obrazov. Pravo domače, prav slovensko adventno razpoloženje, od besede do pesmi in štirih mašnikov. Manjkal je samo še škof in tudi ta je prišel, le en dan pozneje, torej v ponedeljek. Uvodni župnikov pozdrav je nakazal, da bo ta sv. maša res prava, saj bo imela po božjem obedu tudi 'agape'. In še posebej skladno z Janezom Krstnikom je zvene-

New York - Manhattan, 1932, Wikipedia

lo: on je jedel kobilice in divji med, nam pa je župnik obljubil zelje in zaradi adventa in Janeza Krstnika, bolj potiho, tudi klobase. Somaševanje je ob p. župnik Krizologu, p. Rafku Slejku, mošenjskem župniku in župniku Tomažu Valenseiu iz Madžarske, vodil p. Peter Lavrih, komisar za sveto deželo in animator ljudskih misijonov.

PRIDIGA

Spoštovani vsi, bratje in sestre, domačini in gostje, tujci in priseljenci, vsem nam tukaj zbranim je značilno le eno: Vsi smo domačini svetih.

Govoriti je srebro, molčati je zlato!
Velja tudi obrnjeno: Beseda, ki se zasliši ven iz molka, je zlata vredna, je zlata beseda. Molk in govor si nista v nasprotju, druga drugi se izmenjaje odpirata. Brez molka je beseda en sam čvek. Brez besed se zgodi onemelost. Molk je materino naročje besede.

Prav to je vedel prvi pridigar v tem mestu pred 100 leti: Govoriti je srebro, molčati je zlato!

I.
Besed danes ne manjka. Veliko se govori, ne samo ob kavi in na konferencah, ampak v medijih, po internetu, s telefoni. Informacija je vse, je tako pomembna, da se današnja doba imenuje: doba informatike! Kar naprej besede kot na tekočem traku, kakor v tovarni samih besed! Mar lahko od tega živimo? Najnovejše danes, je jutri zastarelo in ni je bolj stare reči na svetu, kot en dan star časopis.
Ali je v Cerkvi glede besed kaj drugače? Mnogi med nami se bodo težko izmuznili pred obtožbo, da so v poplavi besed in papirnatih napotkov, opustili bistveno in se predali poplavi besed v bogoslužju: Vedno več instrukcij, namesto inspiracij, preobilje besed, votla vsebina. Kakor da bi o Bogu lahko govorili brezmejno, ga zdaleč omenjali, a zamolčali bistveno. Zanj, ki je nedoumljiv, je molk najbolj zgovoren dokaz.

II.
Zgodijo pa se situacije, ko brezmejno govorjenje utihne, kar zmanjka ga. 'Zmanjka besed!' Rečemo: 'nemogoče, ostal sem brez besed!' In če se takrat zgodi beseda, če se beseda nekje pojavi, je to odrešitev.

»Pridi, pridi,
Ena sama beseda, pridi!
Pridi skozi noč,
Da zasvetiš, da osvetliš...«

Pesniku Paulu Celanu je beseda zastala v grlu ob zaprepadenem izkustvu Šoe, holokavsta. Strašanska je ta pot besede skozi noč groze. »Pridi, beseda, na dan, ven iz groze teme!« In beseda komajda pride. Ker hoče priti iz teme, da bi zasvetila. ENA BESEDA! In ta beseda je UPANJE.

III.
»Reci le besedo in ozdravljena bo moja duša...!, tako molimo. Odločilne besede ne moremo izgovoriti sami. Beseda nam je povedana. Bog nam jo je povedal: **»V začetku je bila Beseda....!**

Bog ne govori veliko besed. Kakor v jutru stvarjenja je. Izgovori le to edino besedo in ustvari življenje: Jezus! S tem je povedano vse:

»V njem je bilo Življenje,
In življenje je bilo luč ljudi
In luč sveti v temi.«

Tako vstaja luč. Luč pomeni Življenje.

Bog ne izgovarja svoje besede nad našimi glavami, ampak v višini oči, od človeka do človeka. »In beseda je meso postala....« Drugače povedano: Bog se je oblekel v našo kožo, v naše meso in kri. Ni prišel v navidezni svet, ne v svet sanj, ampak tja, kjer prebivajo ljudje in živali, tja, kjer ljudje stradajo, ki so izločeni, prišel je tja, kjer

New York - Manhattan, Museumplanet

živijo grešniki in grešnice, izgubljeni sinovi in hčere, prav tja, kjer domuje križ. Svojo božansko navzočnost ni dokazal tako, da bi dirigiral z vrha, ampak tako, da je postal brat zadnjemu izmed nas.

Tega se ne da razumeti. Prav tu mi zmanjka besed. Kdor to premišljuje, gre na kolena in moli: Pridite, molimo!

Bog ni prišel na svet zato, da bi v debatah pregreval naše glave, a srce bi ostalo hladno. Bog hoče namreč ogreti naša srca. To se zgodi nekako tako, kot če pride nekdo k meni in reče: Name se lahko zaneseš, ne bom te pustil samega. 'Moj si in jaz sem tvoj' To nam je Bog povedal z Božičem. Samo eno besedo: Jezus. Eno samo zlato besedo.

In v katerem jeziku jo je izgovoril? Morda v hebrejskem, aramejskem, španskem, nemškem, angleškem? Zakaj bi si belili glave? Spregovoril je v nam razumljivem jeziku. Za to razumljivost pa je v to mesto poslal slovenske misijonarje, ki so oznanjali, da je Beseda LUČ, da je Beseda Življenje, da je Beseda Upanje. In da je beseda, ki vse to pomeni: Jezus Kristus. Amen

Sklep

In veliki lonec narodov sveta, ki staplja panoge in interese, iskalce in izgubljence, mesto imenovano Veliko jabolko, je začelo nov teden s ponedeljkom. Svoj prihod je najavil ljubljanski pomožni škof dr. Anton Jamnik, ki je na ameriški turneji zato, da pripravi pot katoliški univerzi. Prav za sklepno daritev pred odhodom slovenskih gostov domov, smo začutili še razsežnost Cerkve, ki jo škof v svoji službi predstavlja. Sporočil nam je prisrčno adventno misel: Sreča je v srečanju! In tako smo se odpravili domov. Hvala.

Skupaj pripravil in zbral
p. Peter Lavrih

New York - Central Prark, Centralpark.com

Javna izpoved in skupna odveza v Brižinskem rokopisu

Na internetu se od lanskega leta (2008) nahajajo tako imenovani Brižinski spomeniki v znanstveno kritični elektronski izdaji, ki vsebujejo 3 obrazce za sveto spoved, ki so bili sestavljeni v času škofa Modesta (+ okrog 763), ki so jih duhovniki prepisovali in dopolnjevali in ki so kmalu po letu 1000 bili uvezani v pastoralni priročnik freisinškega škofa.

Ta priročnik se danes nahaja v državni knjižnici v Münchnu (codex latinus monacensis 6426). Spisani so v čisti zgodnji slovenščini in so najstarejša slovenska in slovanska besedila, ki so jih uporabljali duhovniki na Koroškem, v krajih Sv. Peter v Breznem in sv. Mihael v Požarnici ob reki Molna nad Špitalom.

I in III obrazec se nanašata na javno spoved s skupno odvezo, kakršna je bila v rabi po vsej Evropi med X in XVII stoletjem med redkimi mašami po pridigi (prim. Franc Ušeničnik, Slovenska očitna izpoved v liturgiji, Bogoslovni vestnik 6, 1926, 266-272). Ker današnji duhovniki sploh ničesar ne vedo in tudi nočejo ničesar slišati o javni izpovedi in skupni odvezi, ki so jo prav pri nas dolga stoletja uporabljali naši predhodniki, bo dobro, da jo na kratko prikažem in komentiram.

V I obrazcu se takoj v začetku verniki pozivajo, naj za duhovniki ponavljajo »teh malo besed: ˝Bog, Gospod milostljivi. Bog Oče, Tebi izpovem ves moj greh [...] in Tebi, božji služabnik [...], sprejmi mojo izpoved mojih grehov, kar sem storil zla do tega dne [...] v krivi prisegi - ali v laži, - ali v tatvini - ali v zavisti - ali v skrunitvi – ali v nečistovanju – ali ker se mi je hotelo to, kar se mi ne bi smelo hoteti – ali v obrekovanju – ali spe ali ne spe – ali ker nisem spoštoval nedelje – niti Svetega večera – niti mojega posta – in drugega mnogega, kar je proti mojemu Bogu in proti mojemu krstu [...] Bog, Gospod milostljivi, Tebe milosti prosim za te neštete grehe in za druge mnoge, in večje in manjše, ki sem jih storil [...]˝«.

Sledi v latinščini skupna odveza v obliki prošnje: »Gospod, Tvojim služabnikom in služabnicam, ki se Ti izpovedujejo, odpusti grehe, da bodi oni, ki jih v notranjosti biča vest, potolaženi Tvoje sprave, po (Gospodu našem Jezusu Kristusu, ki s Teboj živi in kraljuje vekomaj)«.

V III obrazcu se nakazuje, naj se po skupni spovedi obnovijo krstne zaobljube, to je odpoved »zlodeju in vsem njegovim delom«.ter vera »v Boga vsemogočnega in v njegovega Sina in v Svetega Duha«, in da se izmoli kesanje.

Pred dvema letoma sem izdal obširno zbirko mojih teoloških esejev. Med njimi se nahaja tudi predlog za izboljšanje obreda skupne spovedi s skupno odvezo, ki sem ga predstavil v upanju, da »bodo Kranjcem vremena se zjasnila« tudi v tem pogledu. Glavne točke bi bile naslednje:

1) Obred javne izpovedi s skupno odvezo naj bi vedno bil vgrajen v sveto mašo.

2) Grehi naj se ne ponavljajo v isti obliki, to je verniki naj ne ponavljajo za duhovnikom. »nisem spoštoval nedelje«, ampak naj vzklikajo: »Gospod, usmili se me« po omembi posameznih pregreh.

3) K individualnim grehom brižinskega obrazca naj se dodajo tako imenovane družabne pregrehe, ki prinašajo škodo posameznim družinam, farnim skupnostim in vsemu narodu. Danes vemo, da vpitje in preklinjanje očeta na nosečo mater slabo vpliva na zarodke; da članki proti Cerkvi ali v zagovarjanju spolnih zablod prinašajo nepopravljivo škodo mladim in starim itn., in da je treba pri spovedi obljubiti, da se bo vsa ta škoda popravila.

4) V brižinskih obrazcih se ne omenja zadoščevanje. Znano je, da Stara zaveza prikazuje

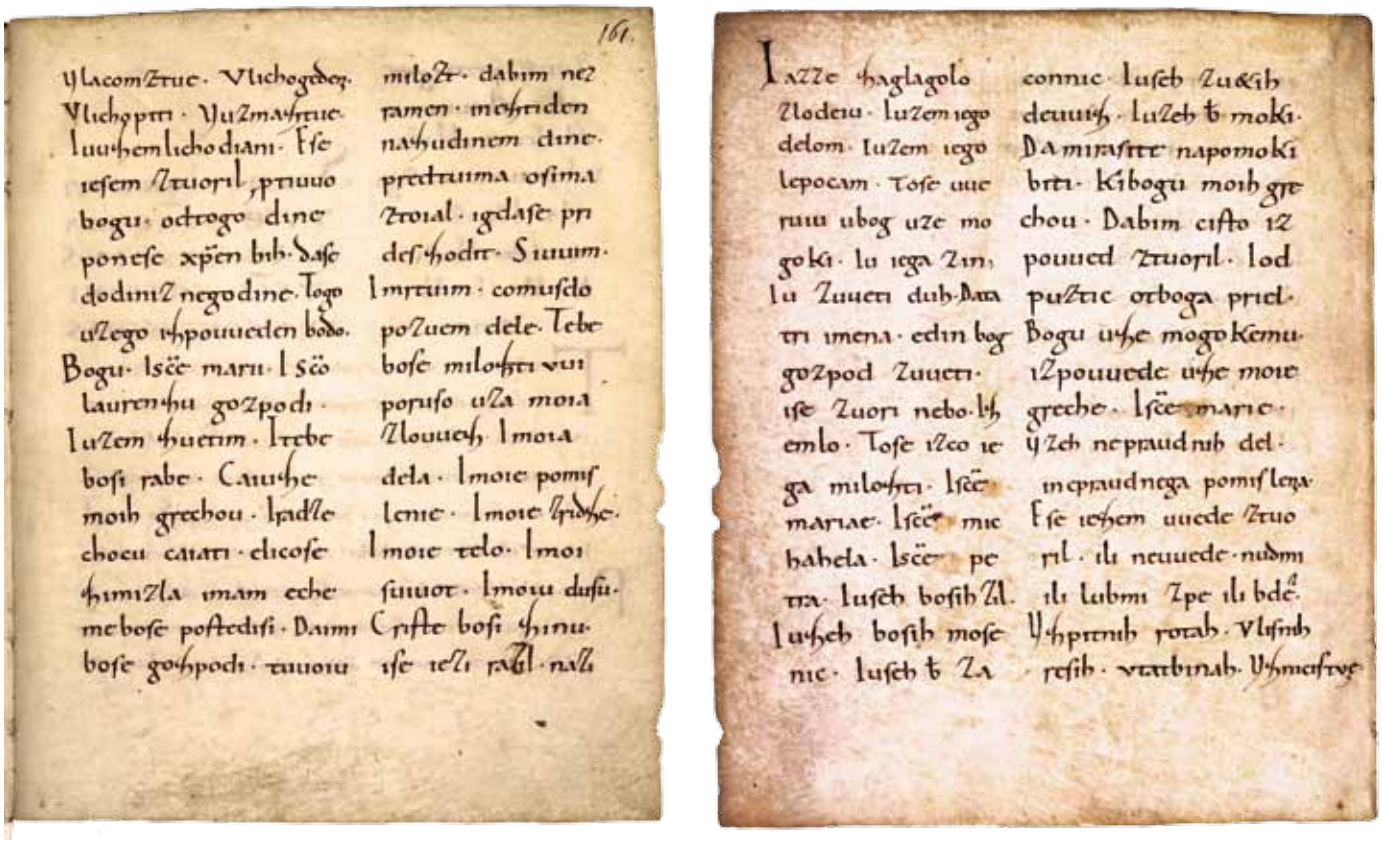

Brižinski spomeniki (slika je simbolična), e-ZISS

Boga kot človeškega očeta, ki vsak prestopek hudo kaznuje, in da je zanje treba primerno zadostiti. Manj znano je, da v Novi zavezi ljubeči ″oče″ noče ničesar slišati o kakšnem zadoščevanju izgubljenega grešnega sina (Lk 15); da Jezus v svoji nedoumljivi usmiljenosti prešuštnici reče samo: ″Pojdi in ne greši več″ (Jn 8, 11).

5) Odveza se je podeljevala v latinščini, ki so jo imeli vse do prejšnjega stoletja za jezik magične moči. Ker nas danes kateheti učijo, da edino Bog odpušča grehe, duhovniki pa spravljajo grešnike s Cerkvijo, ki so ji z grehi prizadeli škodo, si duhovniki celih 1000 let niso lastili oblasti odpuščati v svojem imenu grehe, ampak so vedno prosili Boga Očeta in Boga Sina, naj odpustita grehe skesanim grešnikom. To teologi imenujejo prosilno odvezo. Leta 1973 pa je Sveti sedež spovednikom dal oblast, da odpuščajo grehe v svojem imenu tako, da izgovorijo besede, ki jim starejša struja teologov pripisuje magično moč, pod pogojem, da po nauku novejše struje teologov o bistvu zakramentov dodajo še polaganje rok. – Mimogrede naj opomnim liturgiste, da latinščina ne pozna vljudnostnih oblik in zato vse, tudi papeža tika. Ko pa se formula absolutionis prevaja v slovenščino, je nujno, vsaj pri odraslih osebah, tikanje prevesti v vikanje. Ni torej pravilno enoumno prevajati: Jaz te odvezujem vseh tvojih grehov, ampak je duhovnik dolžan spovedance vikati: Jaz Vas odvezujem vseh Vaših grehov.

6) Brižinski 3. obrazec javni spovedi s skupno odvezo dodaja še ponovitev krstnih zaobljub, kar se mi zdi ne samo sprejemljivo, ampak tudi zelo umestno. Ob nedeljah obnovitev krstnih obljub lahko nadomešča običajno veroizpoved.

7) Mislim, da bi bilo dobro, če bi ne samo zaradi dolga stoletja trajajočega obreda ampak tudi zaradi vse večjega pomanjkanja spovednikov pri nas slovenska škofovska konferenca dovolila uporabo javne spovedi s skupno odvezo ne samo v redkih slučajih izrednega navala romarjev v znanih svetiščih ali ob množičnih shodih mladih v Stični, ampak tudi v vseh župnijah pri spokornih mašah v kvaternih dnevih 4 krat na leto.

P. Bruno

Delo – zemlja – življenje

Zadnje čase ekonomisti opozarjajo, da bo hrana vedno dražja, saj so se svetovne naloge zaradi podnebnih sprememb, suše, poplav in povečanja prebivalstva občutno zmanjšale.

Poleg tega so se močno zmanjšala obdelovalna zemljišča. Veliko rodovitne zemlje smo žrtvovali za ceste in igrišča. Tako bomo prisiljeni čim več hrane pridelati doma na svoji zemlji. To pa pomeni delati in delu dati prednost pred zabavo in športom. Sedanje obnašanje do narave je v popolnem nasprotju s Stvarnikovo zamislijo: »Gospod Bog je vzel človeka in ga postavil edenski vrt, da bi ga obdeloval in varoval« (1 Mz 2,15). Moderno obnašanje pa podpira dvoje: a) vsak človek družbe mora kupovati, uporabljati, pojesti, zapraviti, uničiti in zavreči zadostno količino blaga in uslug; b) večina prebivalstva se mora odreči vsaki aktivnosti, za katero niso potrebni dragi stroji in strojna obdelava. Potem sodobno gospodarstvo teče brez zastoja!

Da bi človek edenski vrt »obdeloval in ga varoval« nam duhovni mož Carlo Carretto svetuje: Če bi jaz odločal, bi dal prednost podeželju in naravi ... Vi pa ste izvajali nasilje nad gozdovi, onesnažili reke, potoke, vse stvari ste izropali kot razbojniki. Če bi nebo, morje ali rudniki imeli sodišča, bi bili vi vsi ali skoraj vsi obsojeni na smrt. Sicer pa tako sodišče že obstaja, čeprav nevidno, in vi že plačujete kazen. Veselje je zbežalo iz vaših hiš, ki so že kar preveč lepo zgrajene, vendar pa v njih ni prijaznosti, ni humorja in postajajo prazne ... Naredite iz zemlje vrt in ta vrt bo postal rajski vrt, ki vam bo dal tisto, kar iščete: kruh in mir ... Če fant proda motor in kupi kolo, mu dajte nagrado. Če kmečka hiša umno gospodari, seje zdravilna zelišča, ji izrecite javno zahvalo in to objavite v časopisu. Zaprite pa tiste, ki uničujejo travnike, naložite kazen tistim, ki brez potrebe sekajo drevje ... Otroka, ki je nalašč pomečkal rožo ali mučil živali, pošljite spat brez večerje ... (prim. Jaz, Frančišek, str. 116)

Tudi psihiater prof. dr. Hubert Požarnik daje dober nasvet (razvajenim ne bo všeč!), kako naj bi se vedli in ravnali v industrijsko-potrošniški družbi: »Hoditi peš na mesto voziti se z avtom, plesti jopico za otroka in ne kupiti že narejeno, prekopati vrt na mesto potovati na oddih z

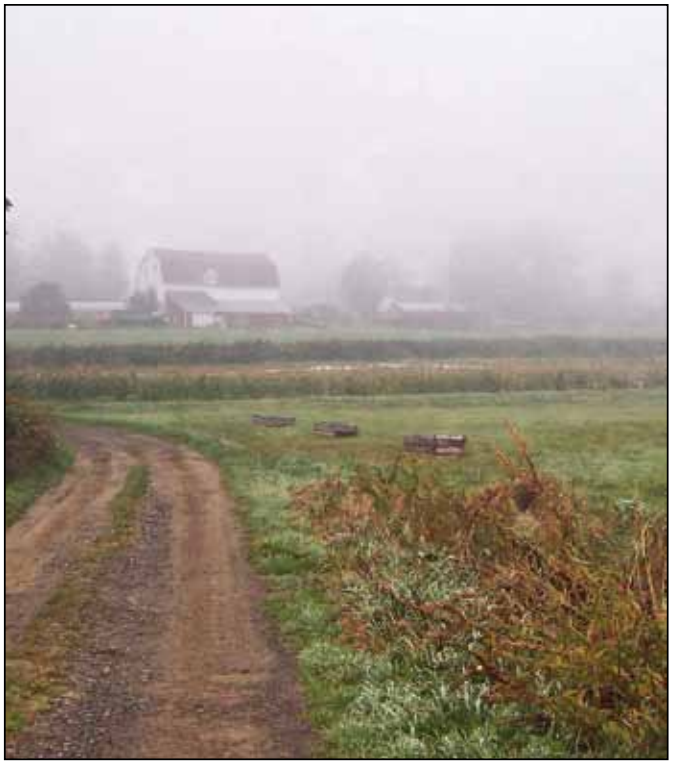

letalom, rezati kruh z navadnim nožem in ne električnim, kuhati doma pridelano hrano namesto hrane iz konzerv, voziti se kolesom v naravo namesto občudovati naravo na televizijskih ekranih, krepiti mišice z delom namesto z aparatom za masažo.« (Proti toku, str. 82)

Če se bomo oprijeli takih nasvetov, bomo obvarovali naravo in svoje zdravje. Da, za zdravje gre. Nedavno sem v neki študentski ambulanti bral (in si zapisal) naslednje priporočila: Izkušnje kažejo, da vsakovrstna telesna dejavnost poveča odpornost organizma, krepi moč mišic in čvrstost kosti; zmanjšuje tveganje za bolezni srca in ožilja, raka in sladkorne bolezni, izboljšuje razpoloženje ter telesne in duševne sposobnosti. Priporočljive so koristne telesne dejavnosti: hitra hoja, tek, hribolazenje, kolesarjenje, pešačenje, vožnja s kolesom, peš v šolo, službo, po nakupih; še bolj koristno je vrtnarjenje, kidanje snega, košnja, hišna opravila ... Na tak način se lahko izognemo pomehkuženju in zaspanosti.

Danes mnogi menijo, da sta bolj kot delo pomembna zabava in šport. Res je bolje, da so mladi zaposleni s športom, namesto da bi posedali po lokalih ali sedeli pred ekrani ali preganjali dolgčas z mobiteli. Še bolje pa bi bilo, če bi se naučili delati. Koliko koristi bi imeli! Delovne navade, zdrav telesni in duševni razvoj, manj stranpoti ... Bolje bi bili pripravljeni na zakonsko/družinsko življenje, z delom bi prispevali svoj delež družini in družbi, bolje bi bili pripravljeni na napore, ki bodo potrebni, itd. Delati in živeti v naravi je nekaj čudovitega, medtem ko se je šport spridil in nima tistega pomena, kot ga je prvotno imel: Mens sana in corpore sano (zdrav duh v zdravem telesu). »Velika trgovina in veliki šport skrbita le za denarni interes in lasten prestiž. Trgovina močno izrablja verske praznike, zadnje čase tudi šport ne spoštuje več dnevov, ki so verniku sveti. Na cvetno nedeljo so bile športne tekme, podobno na veliki petek in veliko soboto. Formule 1 na veliko noč nihče ne ustavi. Kakšno češčenje boga – denarja. Moni Ovadia ponavlja, da danes zmaguje zlato tele (športa).« (Naš vestnik, Trst, april 2008)

Zdravniki svarijo mlade: oglušeli boste, ker poslušate hrupno glasbo, oslepeli boste, ker ste na zabaviščih pod žarometi, za rakom boste zboleli, ker preveč uporabljate aparate, ki močno sevajo ...

Dragi mladi, živite zdravo, delavno, odgovorno, služite si sami svoj kruh in delajte tudi za skupno dobro. Pa ne pozabite, živite z naravo!

Šiška, spomladi 2008

P. Zdravko Jakop

Družina in vzgoja

27.2.2009 je v dvorani našega samostana v Kamniku, v organizaciji Kulturnega društva sv. Jakoba predaval dr. Andrej Perko.

Ker bi lahko nekateri poudarki iz predavanja koristili pri pastoralnem delu vam v nadaljevanju predstavljam povzetek predavanja in pogovora, ki mu je sledil. Dr. Perko je oče treh otrok, poklicno pa se posveča spremljanju mladih in terapevtskemu svetovanju.

V sodobni družbi se ljudje, sploh starejši, velikokrat ne znajdejo, dozdeva se jim, da gre vse narobe, da svojega družbenega okolja ne poznajo več. Vrednote, ki so še včeraj nekaj veljale so danes postavljene na glavo. Velikokrat se nam zdi, da moramo nekaj storiti in to nemudoma. Če bomo skušali spremembe vnesti v širše družbeno področje bomo bitko skoraj gotovo izgubili, pravi dr. Perko. V družbi torej stvari težko spremenimo, v mikrokozmosu svoje družine pa lahko spremenimo vse.

Sodobni raziskovalci so prepričani, da se ves proces otrokovega razvoja odvije do četrtega, petega leta v okviru njegove družine, v puberteti se proces še enkrat ponovi vendar na drugačni ravni, v drugem kontekstu (znotraj družbe, mladostnik išče svojo pozicijo v družbi in si tu izbori svoje mesto).

Pomen prisotnosti očeta in matere v procesu otrokove vzgoje je splošno znan. Manj pa se zavedamo, da je vzgoja dejansko dvostranski proces in da je največ dela na strani staršev, ne toliko otrok. Pri tem je potrebno izpostaviti, da je otrok do četrtega leta na »materini strani mostu«, po tem letu pa mora preiti na »očetovo stran«. Umanjkanje očeta v sodobnih družinah, ali pa prevelika (posesivna) vloga matere, je resen problem s katerim se dnevno srečujemo. Samo oče je tisti, ki otroku postavlja meje in ga vpelje v družbo. Če mati predstavlja varnost,

Dr. Andrej Perko in predsednica Kulturnega društva sv. Jakoba Marjeta Humar.

zavetje, intimo, oče predstavlja družbo, tretjega. Oče ima v družini »po naravi« moč, da postavlja zahteve, otroka navaja na red in pravila družbe. Meje se postavljajo v obliki »ograj« in obliki »zidu«: ograje lahko otrok brez večje škode prepleza, zid pa predstavljajo meje, ki jih ni mogoče premakniti. Otroci utrpe veliko škodo v svojem razvoju, če očeta ni ali pa je oče npr. alkoholik. Vedno težje je najti moške, ki bi dobro odigrali svojo vlogo v družini, in tako velikokrat vlogo očeta prevzemajo matere (po sili razmer ali zaradi lastne bolezenske navezanosti). Dr. Perko je še posebej izpostavil vlogo biološkega očeta in matere, ki sta nenadomestljiva. »Drugi mož« ne bo nikoli »oče« otrok iz

prejšnjega ženinega zakona, pa je lahko še tako dober. Opozori na veliko strokovno napako, ko sodišča večinoma otroke dodelijo materam, čeprav bi gledano na otrokov razvoj otroci od četrtega leta starosti morali biti z očetom, saj se je s tem obdobjem nenadomestljiva vloga matere že končala in je nastopil »očetov čas«.

Vzgoja naj ne bo avtoritarna (»NE, NE SMEŠ«), pač pa t.i. »DA, VENDAR« vzgoja. Odgovor na otrokovo vprašanje ali željo se ne sme glasiti »ne«, pač pa »da, vendar«. Avtoriteta, imeti avtoriteto v konkretnosti pomeni, da s svojim življenjem stojimo za svojimi besedami, da med našimi dejanji in besedami ni prepada. Mladostnikov ne moremo prevarati! Otroka ne prosimo naj se uči, moramo ga poriniti v učenje ali v neko dejavnost, to pa bomo lahko storili samo z avtoriteto, torej lastnim zgledom. Avtoriteta zo-

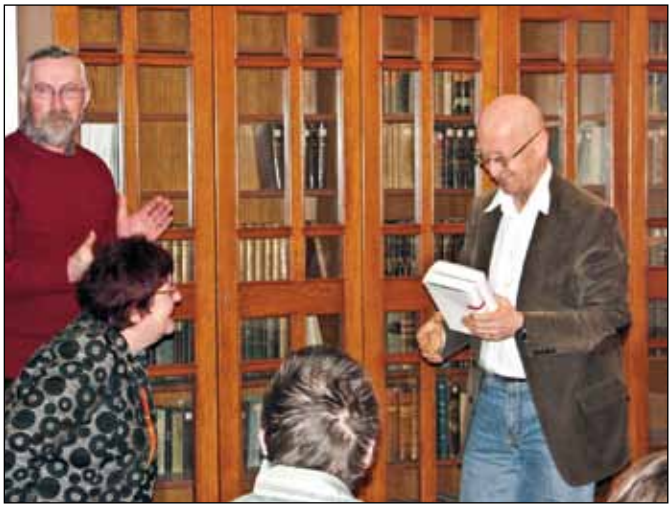

G. Dane Holcar v zahvalo in spomin izroča predavatelju Zbrano delo in Monografijo o rojaku Francetu Balantiču.

pet večji napor in doslednost zahteva od staršev, kakor pa od otrok. Avtoriteta pomeni tudi dolžnost staršev, da otroka »porinejo« v tiste dejavnosti za katere vedo, da so za otroka in njegovo prihodnost dobre. Toda, če starši nimajo odnosa do nekaterih stvari, kako bodo vzgajali, že v začetku so izgubili bitko. Kako naj npr. starši privzgojijo otroku ljubezen do knjige, če pa sami nikoli ne vzamejo v roke nobene literature, ali do molitve, do drugih vrednot, če jih pa sami nikoli ne živijo, prakticirajo. Ko otroci odrastejo privzgojene vrednote s pridom koristijo, tudi če se staršem na prvi pogled ne zdi tako.

Dozdeva se kot, da ljudje vedno iščemo ali zasledujemo srečo, da je ta »gonilna sila«. Vsakdanja izkušnja pa nam kaže, da je človek bolj ali manj vedno v neki napetosti med že in še ne, da nas veliki dosežki ne osrečijo, oz. doseženje nekega cilja ne zadovolji tako, kot smo prvotno načrtovali. Sreča je dejansko stranski produkt življenja in je prisotna takrat, ko je ne iščemo.

Če oče ne živi z otrokom ga ne more vzgajati. Ker ni očeta je mladostnik zmeden, ne zna se orientirati. Misli, da vse kar dela njegova klapa izhaja iz njega, je njegov vzgib. Oče je tisti, ki otroku »da«, prenese principe, mehanizme diferenciacije, da lahko loči med tem kaj je prav in kaj ne. Kjer mati prevzema vlogo očeta, je po eni strani tista, h kateri se otrok zateče po varnost, po drugi strani pa mu mora postaviti meje. Če temu prištejemo še to, da veliko mater svoje otroke, predvsem fante, zlorabi za svoje čustvene partnerje in rešuje konflikt z »moškim«, ki je iz njihovega življenja odšel, se ne gre čuditi, da ogromno moških svojih mater nikoli ne zapusti. Vse več žensk po par letih zakona ugotovi, da se niso poročile z moškim, pač pa z njegovo materjo.

Včasih so bili za vstop v družbo predpisani nekateri iniciacijski procesi. Da so jih prestali in prišli v skupino odraslih, so se morali mladostniki nečemu odpovedati. Pridobili so izkušnjo, da lahko z odpovedjo nekaj napravijo, nekaj pridobijo, kar je večje kot odpoved sama. Danes se jim ni potrebno ničemur odpovedati. Princip ODPOVEDOVANJA je tisti, ki ga moramo tako kot posamezniki kakor kot družba ponovno usvojiti. Učimo se ga tako, da se odpovedujemo takojšnjim željam oz. njihovi takojšnji uresničitvi.

Otroke lahko vzgajamo samo po svojem notranjem redu. Kakor stojim jaz v tem svetu, v odnosu do dobrin in vrednot, do tradicije, to lahko dam nekomu drugemu. Vzgoja torej v prvi vrsti pomeni z disciplino vzgajati samega sebe. Bistvo vzgoje je v treh stvareh: da ne zlomimo otrok, da jih ne razvajamo, da se imata starša med seboj zelo rada. Dr. Perko posebej poudari: »Če ne živite tega, kar prodajate otrokom ste izgubili bitko.« Otroci hočejo vedeti zgolj kdo je vodja in komu naj sledijo. Vzgoja je mogoča le po sistemu lastnega zgleda. Mladostniki rabijo avtoriteto in sledijo kot ovce. Mladi hlepijo po avtoriteti, obenem pa nikoli ne pozabijo, da so bili naplahtani, še posebej, če so to storile najpomembnejše osebe v njihovem življenju.

Človek je vsak trenutek (v sferi duha) popolnoma svobodno bitje. Sam se odloča ali bo nekaj napravil ali ne in se pri tem ne more izgovarjati na slab dan ali da ga je mati v zibki grdo gledala. Smo svobodni in moramo prevzeti odgovornost za svoje odločitve. Zrelost človeka se kaže v tem ali je in koliko je sposoben obvladati svoje impulze. To pa je mogoče doseči z vajo, disciplino, samodisciplino.

Oče je za:

a. sina: svetilnik, z njim se fant identificira, predstavlja mu moški princip, postavlja meje; mora biti pravičen in sin mu bo sledil;
b. hčer: lik moškega sveta (tudi v ljubezenskem smislu), kakšno podobo moških bo podal je odvisno od očeta (s to podobo bo odšla hči v svet); mora jo potrditi kot žensko, je ne sme zlomiti.

Materin odnos do:

a. hčere: pustiti ji mora, da je drugačna, ne sme je zlomiti ali navezati nase, (velikokrat dekleta z lahkoto gredo od doma, ker lahko končno nekaj naredijo po svoje, ne pa točno tako kot dela mama);
b. sinov: ne smejo jih navezati nase, pustiti jih očetu, da vse stvari rešujejo z očetom.

Vzgoja je ekskluzivna pravica staršev (ne starih staršev, ne nikogar drugega). Vloga očeta v družini je, da materi vzame otroka in ga pošlje v svet, največja napaka staršev je, če bi otroka držali doma. Mati je srce družine, oče pa predstavlja družino navzven. Mati mora dopustiti, da gredo otroci z očetom, mora pustiti očetu, da otroke odpelje v svet.

Več o psihologiji in metodah, ki jih priporoča dr. Andrej Perko, si lahko preberete v njegovi knjigi: Družina na križpotju, ki je izšla pri založbi Umco v Ljubljani leta 2008.

Besedilo in fotografije:
Ignac Navernik

Frančiškani iz beltinske župnije

Preden bom podrobneje predstavil štiri frančiškane iz beltinske župnije, ki so delovali kot duhovniki v 20. stoletju, naj navedem nekaj skopih podatkov za tri frančiškanske duhovnike z ozemlja današnje beltinske župnije, ki so živeli v 17. oziroma 18. stoletju in so bili člani hrvaško-madžarske (redovne pokrajine) sv. Ladislava, ki je imela svoje središče v Zagrebu, samostane pa v hrvaškem Zagorju, Medžimurju, Slavoniji, Podravini, Posavini in južnem delu Madžarske. Ob prenovi reda in reorganizaciji frančiškanskih provinc leta 1900 je bila provinca sv. Ladislava ukinjena in so njeni člani v novoustanovljeno hrvaško provinco sv. Cirila in Metoda ali pa v madžarsko provinco sv. Marije ali sv. Janeza Kapistrana. V 17. in 18. stoletju so bili iz območja sedanje beltinske župnije trije frančiškanski duhovniki: 1. p. Dominik Anton Horvat, rojen 1675 v Beltincih, posvečen 1699, umrl 24.3.1704 v Siklosu na Madžarskem; 2. p. Cirijak Tomaž Nayzar, rojen 1676 v Bratoncih, posvečen 1700, umrl 18.9. 1709 v Zagrebu in 3. p. Kalist Matija Ballatincizi (Beltičan), rojen 23. 2. 1701 v Beltincih, posvečen 1729, ki je bil tudi samostanski predstojnik v Varaždinu in predavatelj teologije, umrl 25. 7. 1742 v Križevcih na Hrvaškem.[1]

Zdaj bom podrobneje predstavil štiri frančiškane iz 20. stoletja, ki si zaslužijo, da jih spoznamo tudi bralci Stopinj; njihovi življenjepisi so bili sicer ob smrti objavljeni, toda zunaj Slovenije in zato navajam tudi natančne vire. To so p. Viktor Vinkovič, p. Edmund Knavs, p. Florencij Forjan in p. Norbert Žalig.

1 Prim. Vinko Škafar, Redovniki duhovniki, ki so bili rojeni ali so umrli na območju sedanje mariborske škofije, v: Zbornik soboškega muzeja, 9-10, Murska Sobota 2007, str. 175-216

P. Viktor Štefan Vinkovič
(10. 12. 1880 – 4. 9.1973)

Štefan Vinkovič, poznejši p. Viktor je zagledal luč sveta 10. decembra 1880 v Lipovcih, župniji Beltinci, kot edini sin že priletnih staršev. Bog ga je obdaril z visoko postavo in z odličnim telesnimi in duhovnimi darovi. V frančiškanski noviciat province sv. Ladislava je stopil 15. oktobra 1898. Ko so leta 1900 poenotili frančiškanski red zaradi zgodovinskih razlik in jožefinskih ostankov, so tudi prerazpodelili frančiškanske province in je bila provinca sv. Ladislava ukinjena, je Vinkovič kot študent drugega letnika filozofije prestopil v madžarsko provinco sv. Device Marije in ne v provinco sv. Cirila in Metoda, ki je dobila svoje središče v Zagrebu in sta mu pripadla samostana v bližini Prekmurja, v Čakovcu in Varaždinu, od koder so prihajali frančiškani v Prekmurje in jih je spoznal. Za duhovnika je bil posvečen 21. decembra 1903 in že leta 1904 postal pomočnik učitelja (magistra) frančiškanskih novincev in katehet v kraju Malacka. V letih 1908 - 1919 je bil vzgojitelj in učitelj bogoslovcev v samostanu Nagyszombat. Leta 1919 je postal samostanski predstojnik v Veszpremu, leta 1921 provincialni svetovalec (definitor) in leta 1924 provincialov namestnik (kustus). Od leta 1924 do 1927 je bil gvardijan v budimpeštanskem frančiškanskem samostanu, kjer je obnovil samostansko cerkev.
Kot provincial, prvič je bil izbran leta 1927 za provinciala, si je začel zelo prizadevati, da bi provinca zaživela pristen frančiškanski duh, in se pri tem ni ustrašila nikakršnega napora. Zato so ga bratje drugič izvolili za provinciala leta 1930 in tretjič leta 1939. Provinca je prav pod njegovim vodenjem dobila velik ugled. Ko je prevzel vodstvo leta 1927, je bilo v njej 60 patrov, leta 1950, ko so se zaradi komunističnega nasilja vrstili žalostni pretresi, pa je bilo v njej 138 bratov. Provinca je sprejela v tem obdobju tudi štiri nove postojanke, omenimo naj samo tisto v Zalaegerszegu, kjer so frančiškani zgradili novo samostansko cerkev Srca Jezusovega, ki je leta 1942 postala župnija. Tu je p. Viktor Vinkokovič postal l. 1942 samostanski predstojnik. Imel je zasluge tudi za postojanko v Mali Kaniži (Kiskannizsa) in Kapuvaru.
Vendar pa ni živel samo za svojo provinco. Kot generalni vizitator je leta 1928 prepotoval frančiškansko provinco sv. Janeza Kapistrana na Madžarskem, leta 1936 pa provinco sv. Štefana kralja v Transilvaniji. Spodil je tudi številne fante, da so se odločili za duhovniški poklic. Za versko in temeljno vzgojo je poskrbel s kolegijem in gimnazijo v Eszteromu, kjer je gimnazija delovala tudi v obdobju komunizma. Leta 1950, ko je provinca doživela številne udarce komunistične oblasti, se je z drugimi patri vrnil v Esztergom k srednješolski mladini, kjer je ostal do smrti in se je ves čas zanimal za njeno počutje, napredek, razvoj in gimnazijo. V Esztergomu je dočakal zlato in biserno mašo, do 70-letnice mašništva (železne maše) mu je manjkalo samo dobre tri mesece. Umrl je 4. septembra 1973 v Esztergomu.
Madžarski frančiškanski nekrologist je zapisal, da p. Viktor Vinkovič sicer ni bil poseben govornik, govoril pa je zelo spodbudno. Zanimal se je za vse, kar je bilo v dobro province, prav njen razcvet te je bila osrednja naravnanost njegovega prizadevanja. Pri tem je znal prisluhniti tudi predlogom drugih. Predvsem pa je bil goreč molivec, potrpežljiv in zelo discipliniran. Osebno je bil skromen in zelo zgleden redovnik. Z mlajšimi sobrati je ostal do svoje smrti v tesnem pisnem stiku. Starostne tegobe, dočakal je 93 let, je potrpežljivo prenašal. Zaradi trikratne provin-

cialne službe, dela za redovne poklice, krepitve redovnega duha in esztegomske gimnazije se je v 20. stoletju z zlatimi črkami v zgodovino frančiškanske province BD Marije na Madžarskem.[2]

P. Edmund Franc Knaus
(27.9.1893 – 27.4.1958)

Franc Knaus, poznejši p. Edmund, se je rodil 27. septembra 1893 v Beltincih. Po tamkajšnji osnovni šoli je prišel v varaždinsko semenišče, kjer je končal srednjo šolo. V noviciat frančiškanske province sv. Cirila in Metoda je vstopil 16.8.1908 na Trsatu in 28. 9, 1909 naredil prvi redovne zaobljube ter po treh letih večne. Teologijo je končal v Zagrebu, kjer je bil 10.9. 1916 posvečen v duhovnika. Kot duhovnik je deloval po devet let v Našicah in Iloku, nekaj časa je bil samostanski vikar v Zagrebu in končno 22 let v Vukovarju. Stalno je bil po župnijah in je bil iskan delavec v župnijski pisarni. V Vukovju je delal ves čas v župnijski pisarni, in to zelo zavzeto.
Zelo rad je spovedoval in pridigal. To mu nikoli ni bilo težko, tudi ne v zadnjih letih, ko je že bolehal na srcu in imel težave s pritiskom. Pridigal je preprosto, jasno in zelo razumljivo. Vestno se je pripravljal na pridige in so ga zato ljudje radi poslušali. Govoril je počasi, mirno in prepričljivo.
Glavna njegova služba pa je bila kateheza. V vseh naštetih župnijah je bil katehet v osnovni šoli, nekaj časa tudi v vajenski šoli. Med verouk je imel disciplino. Razlagal je živo in zanimivo. Otrokom se je znal približati, čutili so, da jih ima rad, in so ga zato imeli zelo radi. S svojimi nekdanjimi učenci je ohranil stike tudi pozneje, ko so odrasli, saj so ga tudi zelo radi obiskovali v pisarni. Številne od njih je poročil in njihove otroke učil verouk. Večina vukovarskih vernikov, je ob smrti zapisal p. Zorislav Lajoš, je bila deležna njegovih katehez.
Ker je bil tudi glasbenik, je otroke učil cerkveno petje in vodil pevski zbor Marijine kongregacije. Tudi v poznejših letih je rad nadomeščal organista. Z brati v samostanu je rad sodeloval. V Iloku se je naučil tudi kuhati in je brata kuharja večkrat nadomeščal.
Dve značilnosti sta krasili p. Edmunda: iskrenost in preprostost. Do vseh je bil odprt in pozoren, to je predvsem prihajalo do veljave v župnijski pisarni. Tako je številne ljudi povezal s Cerkvijo in župnijo. Prav radi so ga imeli zaradi njegove skromnosti. Ni maral patetike, slovesnosti in tudi ne odkritega izkazovanja hvaležnosti. Z vsemi, tudi z otroki, je govoril kot s sebi enakimi. Do tujih težav je bil sočuten in poln razumevanja. Bil je vzoren pastoralni delavec.[3]

P. Florencij Martin Forjan
(28.10.1893 – 1.7.1966)

Martin Forjan, poznejši p. Florencij, se je rodil 28. oktobra 1893 v Beltincih očetu Martinu in Magdaleni roj. Baligač.[4] Po osnovni šoli v Beltincih je odšel v varaždinsko frančiškansko semenišče, kjer je končal srednjo šolo. V noviciat frančiškanske province sv. Cirila in Metoda je stopil 6. avgusta 1909, začasne zaobljube je naredil 17. avgusta 1910, večne 21. maja 1914. Po končanem teološkem študiju je bil 10. septembra 1916 posvečen v duhovnika. Takoj po posvečenju je bil imenovan za prefekta v varaždinskem semenišču, toda moral je oditi za vojaškega duhovnika v Karpate, k madžarskim in hrvaškim vojakom. Po vojni se je vrnil v provinco in bil najprej provincialni arhivar in prefekt malega semenišča v Zagrebu. Od leta 1920 je bil prefekt v varaždinskem semenišču, kjer je ostal do poletja 1927. Od leta 1927 do 1936 je bil predstojnik v glavnem zagrebškem samostanu na Kaptolu, od 1936 do 1939 prav tam predstojnikov namestnik, prokurator province in komisar Sv. Dežele. Leta 1939 je postal gvardijan na Trsatu, na kapitlju 1941 pa kustus province. Na Trsatu je ostal do leta 1945. Od 1945 do 1948 je bil gvardijan v Vukarju in nato predstojnik v Osijeku do leta 1954; od leta 1954 do 1960 pa je bil v Samoboru. Leta 1960 je bil spet v Osijeku, kjer je ostal do smrti. Kap ga je zadela v Vukovarju, ko je šel pomagat spovedovat in vabit na zlato mašo.

2 Prim. Necrologia; Fr. Victor Harsligethy-Vinkovits, proviciae S. Mariae in Hungaria ex-minister, v: Acta Ordinis Fratrum Minorum, An. XCIII, Roma 1974, str. 114-115; P. Mihaly Weiss, Harsligethy – Vinkovits Viktor atya, v: Rendatartomanyunk nagyjaink fenyeben, Vargesztes 1974, str. 110; Ivan Škafar, Naša znamenja frančiškan, v Stopinjah 1974, str. 82-85. Harlisgethy pomeni Lipovski ali iz Lipovec, Podobne kot pomeni Ivanoczy Ivanovski oziroma iz Ivanovcev. V tem času so Slovenci na Madžarskem večkrat priimek spremenili po svojih rojstnih krajih, čeprav je Vinkovič vedno ohranjal tudi svoj priimek, ki ga j episal Vinkovits, kar n evelja za dr. Franca Ivanocyja, ki se je kot župnik in dekan na Tišini podpisoval le kot Ivanoczi in dodajal očetovega priimka Kodila oziroma Koudila.

3 Prim. Zorislav Lajoš, U spomen o. Edmundu Knauszu, v: Objavistesti Hrvatske frajevačke provincije sv. Cirila in Metoda 11 (1958) št. 6, str. 53-55.

4 Frančiškan je bil tudi p. Bazilij Jože Baligač, ki je bil rojen 10.2.1890 v Beltincih in je bil kot frančiškan tudi posvečen za duhovnika 27.6.1914. Pozneje je postal duhovnik zagrebške nadškofije in bil od 16.3.1937 do smrti 28.1. 1949 župnik v Kotoribi, v Medžimurju. Med 2. svetovno vojno je v Kotoribi pomagal Baligaču pregnani lavantinski duhovnik Ivan Greif, nekdanji turniški župnijski upravitelj in takratni ptujski prošt.

Kot prefekt semenišča in predavatelj latinščine na frančiškanski gimnaziji v Varaždinu se je navduševal za gradnjo novega sodobnega kolegija. Uspelo mu je prepričati Božjega služabnika Vendelina Vošnjaka, provinciala, doma iz Velenja, in provincialno vodstvo, da so kupili zemljišče in leta 1927 zgradili serafinski kolegij in gimnazijo v Varaždinu.
Kot predstojnik zagrebškega frančiškanskega samostana (1927-1936) in definitor je začel na zagrebškem Kaptolu med stolnico in frančiškanskim samostanom graditi moderno dvorano za prireditve različnih cerkvenih združenj in društev, predvsem tretjega reda.
Glavno njegovo delo pa je bilo pridiganje. Frančiškani so ga imenovali „os Ecclesiae“ - usta sv. Cerkve: Vestno je molil svoje duhovniške molitve, bil je iskan pridigar in odličen
ljudski misijonar. Bil je apostolski mož, bister in zelo vzdržljiv in tudi goreč častilec sv. Antona Padovanskega.
Ob smrti mu je dolgoletni provincial[5] p. Damijan Damjanović v provincijskem listu Obavijesti priobčil pravi hvalospev, saj je bil pri sobratih svoje province izjemno cenjen, kar si je s svojim gorečim apostoskim in strokovnim delom tudi zaslužil.

P. Norbert Andrej Žalig
(19.11.1902-11.10.1971)

Andrej Žalig se je rodil 19. novembra 1902 v Beltincih Štefanu in Ani, rojeni Pozderec. Po osnovni šoli v Beltincih je odšel v gimnazijo na Madžarsko v Koszeg, ki so jo vodili madžarski benediktinci. Po šestem razredu gimnazije se je zaposlil na pošti v Murski Soboti. Leta 1921 je prišel v Varaždin, kjer je 31. 8. 1921 vstopil v noviciat frančiškanske province sv. Cirila in Metoda in ga je nadaljeval na Trsatu, kjer je 1.9.1922 naredil prve redovne zaobljube, večne pa 8.9.1925. Madžarsko gimnazijo je končal na Reki, teologijo pa je študiral v Zagrebu, kjer je bil 2. 10.1927 posvečen v duhovnika. Naredil je tudi državni izpit za srednješolskega profesorja verouka.
Bil je prefekt v zagrebškem frančiškanskem malem semenišču, katehet v Našicah in Subotici, na virovitiški in koprivniški gimnaziji. Predstojnik samostanov je bil v Virovitici, Koprivnici, Osijeku in Čakovcu, kjer je bil med drugo svetovno vojno, pod madžarsko okupacijo, provincialov delegat za vse samostane province sv. Cirila in Metoda, ki so pripadali Madžarski. Nekaj časa je bil predstojnikov namestnik v Karlovcu, zadnja leta pa je preživel v varaždinskem frančiškanskem samostanu, kjer je veliko spovedoval in pridigal kljub hudi sladkorni bolezni. Umrl je v Varaždinu 11.10,1971.[6]
Vsi štirje frančiškani iz župnije Beltinci so se odlikovali z nadpovprečnimi človeškimi, redovnimi in dušnopastirskimi darovi med frančiškani v svojih redovnih provincah v 20. stoletju: p. Viktor Vinkovič v madžarski provinci sv. Marije, p. Florencij Florjan, p. Edmund Knaus in p. Norbert Žalig pa v Hrvaški frančiškanski provinci sv. Cirila in Metoda.

V postulatu naše province je tudi Boštjan Horvat, ki je doma iz Beltincev ter se pripravlja na vstop v naš red. (p. Tadej S.)

p. Vinko Škafar

5 Prim. Damjan Damjanović, O Florencij Forjan, v: Obavijesti Hrvatske frajevačke provincije sv. Cirila i Metoda 19 (št. 9, str. 118-127.

6 Prim. Srećko Majstorović; In memoriam o. Norbertu Žaligu, v: Obavijesti Hrvatske franjevačke provincije sv. Cirila i Metoda 24 (1971), št. 9, 233.235; Juraj Kolarić, *Mežimurje u župnim kronimoma tijekom madžarske okupacije (1941-1945), v: Medžimurje u drugom svetskom ratu, Zbornik radova, Čakovac 2007, 23-100.*

Kako se ogrožamo

»Po dolgih letih se je zgodilo,« tako piše Prežihov Voranc, »čisto blizu v soseščini je kupil zemljo s hišo in gozdom, vse skupaj majhno in siromašno, da smo mogli le par govedi rediti, a njemu, očetu, se je zdelo vse sijajno – dočakaj sem, da sem sam svoj gospod! – je rekel zadovoljen. In ko je prvič zasadil plug v lastno zemljo in stopal star in sključen, poln brazgotin po brazdi, se mi je zdel kot človek, ki je po dolgi, utrujeni poti našel svoj mir.« (To se je zgodilo leta 1911)

Osemdeset let pozneje (1991) se je zgodilo nekaj mnogo veličastnejšega, dočakali smo dan, ko smo s priznanjem naše samostojnosti lahko zasadili plug v lastno zemljo, po sedemnajstih letih pa dobili celo priložnost, da smo za pol leta bili na čelu Evrope.

Toda kaj počnemo z našo zemljo? Dolino Soče kupujejo Italijani, ker mislijo, da kupujejo svojo zemljo nazaj. Prekmurje so Angleži odkrili kot prostor sonca in ga hitro osvajajo. Domorodci pa smo veliko zemlje žrtvovali za ceste in parkirišča, ki jih ni nikoli dovolj, za športna igrišča in stavbna zemljišča. Med nas pa prihajajo priseljenci. Ker kupljenih nepremičnin ne morejo odpeljati, se počasi in brez hrupa naseljujejo in udomačujejo, tudi sredi Ljubljane. Nekaj primerov: Pred tedni sta mlada zakonca prišla prijavit krst. Očka je Nizozemec. Čeprav še ni dolgo »naš«, pa že kar dobro govori slovensko. Ko sem ga vprašal, kako se počuti tukaj, na naših tleh, je rekel: »Tu je lepše, mnogo mirneje kot na Nizozemskem, na morju si že v eni uri. Z eno besedo: tukaj je lepo!« Pred nekaj tedni sem pozvonil pri znancih, pa je prišel odpret mlad fant, ki me je nagovoril v tujem jeziku: »Tukaj nas je zdaj veliko.« Prej je v tej hiši živela šestčlanska družina. Tretji primer: nekdo (nomina sunt odiosa!) je prišel naročit pogreb. Takoj sem slišal, da ni naše gore list, in ugotovil, da ni naše vere. Pripada širši rodovini. Skrbel je za ostarelo vdovo in zdaj je prišel naročit pogreb, da bo vse tako, kot mora biti, da ne bo mogel nihče nič ugovarjati, on je namreč postal dedič pokojničinega stanovanja. Poleg tega so še pred kratkim kupili tri stanovanja. Tiho in načrtno, brez hrupa, iščejo take priložnosti in tako osvajajo hišo za hišo, stanovanje za stanovanjem. In zgodilo se bo, da bomo tisti, ki smo zaenkrat še v večini, postali manjšina. Lojze Gosar je zapisal: če bo rodnost ostala, kot je bila l. 2007, in če ne bo priseljevanja, bo l. 2100 na naših tleh 700.000 prebivalcev. Ker pa priseljevanje narašča, bi po predvidevanjih bilo l. 2100 v vsem prebivalstvu Slovenije že 66 % priseljenih in tukaj rojenih njihovih otrok (prim. Družina, štev. 34, 24. avgust 2008, str. 20).

Če med počitnicami stopite v mestni avtobus v jutranjih urah, je med potniki največ delavcev, ki niso Slovenci. Gredo na delo. Tako lahko sklepamo, da bo ime Slovenija morda ostalo, toda za koga in za kaj? Sami si pišemo žalostno usodo, ker se vsako leto rodi 12.000 otrok premalo in ker se mnogim odrečemo že pred rojstvom. Narod, ki ubija lastne otrok, nima prihodnosti! Kriza, v kateri se nahaja družina, povzroča narodovo izumiranje. Prelita kri ne teče nekaznovano! Spomnimo se na kralja Davida ali na celjskega grofa Hermana II. Slutil je, da dinastija umira, a ni mogel nič storiti. Čas milosti (kairos) je potekel. Kako malo se učimo iz zgodovine. V Rimu so morali Rimljani konec 5. stoletja oblast izročiti v roke tujcev, ki so bili poleg vsega še krivoverski arijanci, Vzhodni Goti. Celjski knezi so sredi 15. stoletja morali vse bogastvo prepustiti Habsburžanom. Menite, da bo zdaj drugače? Tujec bo tvoj dedič! Sami smo si pripravili razmere, v katerih živimo. Koliko krvi je bilo prelite na klinikah, kjer bi morali življenje reševati, pa so ga uničevali. To je najhujši terorizem, ki ga sami med seboj še vedno ugajamo, hkrati pa tistega v muslimanskem svetu obsojamo. Slovenija (Evropa), »zapuščena vam bo vaša hiša« (prim. Lk 13,35)

Poleg omenjenih nevarnosti je še tale: postajamo vedno bolj poganska družba. Malo otrok obiskuje verouk, in še ti, ki prihajajo, se malo naučijo. In ti bodo čez nekaj let učili svoje otroke. Kaj in kako? Prepozno bomo spoznali, da je bil najslabši krščanski svet še vedno boljši od najboljšega poganskega.

Šiška, nov. 2008

P. Zdravko Jakop

"Offertorium" ali pripravljanje darov?

Pripravo oltarja in prinašanje darov za evharistično daritev spremlja vrsta liturgičnih dejanj in molitev, ki imajo globoko teološko in simbolično vsebino ter pomen in s tem naznanjajo nov tip daritve, o kateri govori ap. Pavel: »Rotim vas, bratje: darujte svoja telesa v živo, sveto in Bogu všečno daritev. Tako bo vaše bogoslužje duhovno« (Rim 12, 1). Ta tip daritve je v nasprotju z daritvami Israela, ki so bile materialnega značaja (klavne, žgalne in jedilne daritve).

Zanimivo je, da je nekdanje ime za darovanje *»offertorium«* (žrtvenišče) v novih liturgičnih knjigah zamenjalo ime *»priprava darov«*. Na ta način naj bi se dal večji poudarek na evharistično daritev, ki jo nakazuje obred priprave darov. Gre torej za zelo pomembno vsebinsko spremembo imenovanja darovanjskega obreda. Darovanjski sprevod, med katerim verniki prinesejo na oltar, ki je »središče celotnega bogoslužja« (RM 73), kruh in vino, poudari odnos med daritvijo božjega ljudstva in Kristusovo daritvijo. Tem darovom se lahko pridružijo še drugi, tudi v obliki denarja za reveže in potrebe cerkve. Na ta način se še bolj poudari povezanost med evharistijo in dejanjem ljubezni do bližnjega. Sčasoma je denar nadomestil druge darove, ki so jih verniki prinesli k bogoslužju in jih položili v bližino oltarja. O tem govorita že sv. Justin v 2. st. in sv. Hipolit v 3. st. Nekoč je bil obred prinašanja darov zelo preprost, spremljala ga je tihota. Kasneje so se temu obredu pridružile razne molitve in petje. Zaradi vedno večjega izključevanja vernikov iz neposrednega sodelovanja pri evharistični daritvi, uvedba majhnih hostij za obhajilo vernikov, ki so jih pripravili že prej, polagoma izgine ta obred prinašanja darov. Ostala pa je navada pobiranja darov pred evharistično daritvijo in pa dar za mašo (intencija) po določenem namenu darovalca.

Hvalevredno je, da se sprevod prinašanja darov opravlja vsaj ob nedeljah in praznikih pri slovesnejših mašah, posebno še pri župnijski (pro populo) in da to opravijo verniki, ki bodo tudi prejeli sveto obhajilo. Kadar ni procesije, naj darove kruha in vina prinesejo na oltar ministrantje, vse pa naj se opravi dostojanstveno. Hostije naj bodo v eni posodici; pri obhajilu pa se lahko razdelijo v druge posodice, če bo delivcev obhajila več. Kadar verniki na oltar prinesejo mašni kelih, naj ta ne bo prazen, ampak naj bo v njem vino, ki spada med darove, praznega keliha pa ne štejemo k darovom! Ena posodica za hostije in en kelih z vinom simbolizirata in naznačujeta edinost o kateri govori ap. Pavel: *»Ker je en kruh, smo mi, ki nas je veliko, eno telo, ker smo deležni enega kruha«* (1 Kor 10, 17). Vsaj pri mašah z večjo udeležbo vernikov, naj duhovnik posveti hostije, s katerimi bo obhajal vernike. Nerazumljivo in nesprejemljivo je, da toliko let

po drugem vatikanskem cerkvenem zboru in po vseh liturgičnih reformah in navodilih, imamo še vedno navado (razvado?!), da za ves teden ali več dni posvetimo hostije in jih shranjujemo v tabernaklju, ki postaja »skladišče« za posvečene hostije. Mašne prošnje in evharistične molitve (mašni kanoni) poudarjajo, da to kar verniki darujemo pri evharistični daritvi, v obhajilu kot posvečeni dar prejemamo. Na ta način pride do popolnejšega sodelovanja vernikov pri maši, namreč, da verniki po duhovnikovem obhajilu iz iste daritve prejmejo Gospodovo telo (B 55). Prav na tem področju se kaže naša teološka izobrazba in naš odnos do evharistične daritve.

Nesprejemljivo je, da denarne darove pobiramo med evharistično molitvijo, oziroma že med izpovedjo vere in prošnjami vernikov. To je pri nas »navada«, (razvada?!), pravijo mnogi duhovniki, ki pa bi jo lahko odpravili na račun »razvlečenih« pridig in petja; za pobiranje bi lahko npr. vključili več pobiralcev, med pobiranjem pa bi peli darovanjsko pesem.

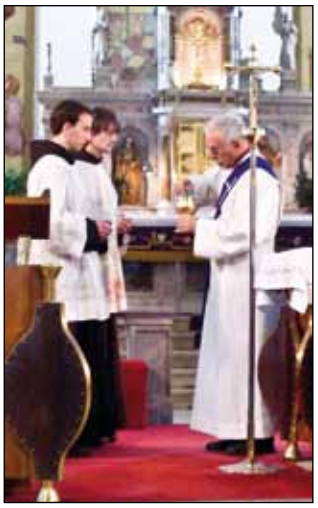

Sprevod prinašanja darov naj spremlja petje in sicer, naj bo to res darovanjska pesem, ki naj »traja toliko časa, da so darovi položeni na oltar« (RM 74). Pred sprevodom pa strežniki pripravijo oltar: nanj razgrnejo korporal, purifikatorij in mašno knjigo (RM 73). Kruh in vino sta prvini, ki ju je Kristus vzel v roke pri zadnji večerji in ju posvetil v svoje Telo in Kri nove in večne zaveze. Ti prvini nista le simbolične narave, temveč sta resnično sadova dela človeških rok in razuma ter sodelovanja med Stvarnikom in človekom. Kruh je znamenje, ki nam zagotavlja življenje, vino pa je simbol veselja, ki naj bi prešinjalo naše življenje. Kruh in vino nas povezujeta v občestvo resničnih Jezusovih bratov in sester. Bogu darujemo to, kar prejemamo od njegove očetovske dobrote. Ti naši darovi bodo postali Kristusovo Telo in Kri, postali bodo velikonočno Jagnje. Skupaj s temi darovi se darujemo tudi mi.

Darovanje kruha in vina spremlja duhovnikova molitev: »Hvaljen Bog, Gospod vesolja...«. Ta molitev ima globoko vsebino in pomen. Izhaja iz starozavezne molitve pri obedu. Z njo Boga hvalimo in se mu zahvaljujemo. Molitev s povzdignjenimi darovi kruha in vina naznanja veliko »povzdigovanje« ob koncu evharistične daritve, ki se zaključi z: po Kristusu, s Kristusom in v Kristusu.... Ljudje na duhovnikovo molitev, ki spremlja darove, odgovorijo: »Bogu čast in hvala vekomaj«(Rim 9, 5; 2 Kor 11, 31). Molitev naj bi duhovnik izrekel razločno in slovesno. Ni prav, da med to molitvijo ljudje vedno pojejo darovanjsko pesem. Ta naj spremlja obred prinašanja darov ali pa če tega obreda ni, pripravljanja oltarja; nato naj petje utihne, da bodo verniki vsaj kdaj pa kdaj slišali duhovnikovo molitev in nanjo dejavno odgovorili.

Darove na oltarju lahko mašnik pokadi, posebno še pri slovesnejših mašah ob nedeljah in praznikih. To kajenje darov je najvažnejše pri maši in so ga uvedli že v 9. st. v Franciji. S tem obredom se pokaže, kako se daritev Cer-

kve in njena molitev dviga k Bogu, kakor kadilo (RM 75). Vsa Cerkev in celotno božje ljudstvo, zbrano ob oltarju, postane živa in prijetna daritev Bogu Očetu. Ko duhovnik pokadi darove, oltar in križ ob oltarju, naj ga ne spremljajo drugi duhovniki somaševalci, temveč diakon, če je navzoč pri maši, in obredničar, sicer pa kadilničar in obredničar oziroma akoliti. Duhovnikovo somaševanje pri maši ni strežniška služba, temveč je sodaritvena skupaj z glavnim mašnikom.

Sinodalni očetje so prinašanju darov namenili precej pozornosti in poudarili, da pri tem »ne gre za neko obliko presledka med besednim in evharističnim bogoslužjem...V tem preprostem dejanju je izražen zelo bogat pomen: v kruhu in vinu, ki ju polagamo na oltar, Kristus Odrešenik

povzema vse stvarstvo, da bi ga prenovil in daroval Očetu...Na oltar prinašamo trpljenje in bolečnino sveta v prepričanju, da je vse dragoceno v Božjih očeh. Obred nam omogoča ovrednotenje naše udeležbe pri daritvi in kaže na polno vrednost človeškemu delu, ki je po evharistični daritvi združeno s Kristusovo odrešilno daritvijo« (Papež Benedikt XVI., posin. ap. spodbuda, Evharistija, zakrament ljubezni, 22. 2. 2007, št. 47. CD 115).

Duhovnik si po prejemu darov, oziroma po pokaditvi darov in oltarja umije roke. S tem obredom poudari željo po notranjem, duhovnem očiščenju, da bi s čistim srcem in pravim namenom daroval evharistično daritev (Ps 50, 4). Nekdaj si je duhovnik umil roke pred obredom prejemanja darov, kasneje pa so to dejanje prenesli po darovanju darov in kajenju oltarja, tudi iz praktičnih razlogov. Ker večkrat pri maši ni ministrantov, zato nekateri duhovniki »brez problemov« ta pomenljivi obred enostavno opustijo, kar seveda ni v skladu z liturgičnimi predpisi in pomenom tega obreda.

Duhovnik nato povabi vernike z besedami:«Molite, bratje in sestre...«. Začetki te molitve segajo v 8. st. in je bila nekoč namenjena samo klerikom, ki so bili ob oltarju; kasneje so jo namenili tudi vernikom, na katero so potem odgovorili. Z odgovorom verniki soglašajo z duhovnikom in izražajo voljo po dejavnem sodelovanju pri evharistični daritvi in soudeležbi pri njenih sadovih.

Povzetek:

1. *Vsaj pri slovesnejših mašah ob nedeljah in praznikih naj bi uvedli obred prinašanja darov, ki ga opravijo verniki;*
2. *Med obredom verniki ali zbor pojejo darovanjsko pesem, vendar ne zmeraj.Vsaj občasno naj bi bilo petje prekinjeno, da bi duhovnik glasno in slovesno izgovoril molitev, na katero verniki odgovorijo;*
3. *Pri slovesnejših mašah ob nedeljah in praznikih naj se vpelje obred kajenja darov, oltarja in križa ob oltarju ter vernikov;*
4. *Pri mašah z večjo udeležbo vernikov naj se posvetijo hostije, s katerimi bo mašnik obhajal vernike, ki so navzoči pri sv. maši;*
5. *Z dobro voljo in pripravljenostjo na spremembe, naj bi našli primerno rešitev za pobiranje darov, ki naj ne bi bilo med molitvijo vere, prošnje vernikov in evharistično molitvijo;*
6. *Ni prav, da duhovnik, zaradi odsotnosti ministrantov, lahkomiselno opusti pomenljivi obred umivanja rok.*

P. Viktor Papež

Koledar in ura

Koledar – sistem za računanje časa v letu – in ura za vsak dan, merita čas, ki je po Prešernu 'rabelj hudi'. Le kdo si ga je izmislil?!

Samo človek je bitje, ki nosi uro in se močno zaveda minljivosti, vidi, kako se sedanjost in prihodnost neopazno zlivata ena v drugo. Umrljiv človek je podvržen mnogim pritiskom, največji tiran pa je za vse gotovo čas. Čas je simbol nepopustljive oblasti narave nad človekom.
Poznamo različne koledarje. Stari Egipčani so uporabljali lunarni koledar. Leto je imelo 360 dni, 12 mesecev po 30 dni, 5 dni pa so dodajali na koncu leta (ker je lunarno leto krajše od solarnega). Meseci so bili razdeljeni na čas poplav, čas setve in čas žetve. Tudi stari Grki so uporabljali lunarni koledar. Prav tako so tudi Rimljani uporabljali grškemu podoben koledar. Leto je imelo najprej 10 mesecev (5. in 6. mesec sta se imenovala kvintal in sekstil, pozneje pa sta dobila imena po cesarjih Juliju in Avgustu). Julij Cezar je leta 45 pred Kristusom reformiral koledar, ki se po njem imenuje julijanski koledar.
Judje so pod vplivom Babiloncev uporabljali lunarni koledar. Do leta 1582 so vsi kristjani uporabljali julijanski koledar. Pozneje smo zahodni kristjani začeli uporabljati gregorjanski koledar. Najstarejši slovenski koledar je objavil Primož Trubar l. 1557.
Leta 1800 so izračunali: astrofizikalna zgodovina je trajala in minevala 13 do 15 milijard let. Geološka preteklost Zemlje je tedaj štela že okoli 4.500 milijonov let, biološka pa 3.700 milijonov, človeška rasa je bila tedaj stara približno 200.000 let, njena civilizacija pa med 5.000 in 7.000 let. (Slovenska kronika XIX. stoletje /1800-1860/)
Kristjani štejemo leto 2008 po Kristusu, katoličani pa 3(4) leto po izvolitvi papeža Benedikta XVI. Judje štejejo 5767/5768 leto od »stvarjenja sveta«. Vendar to ni njihov edini način štetja; znani sta aleksandrijska in antiohijska šola. Imeli sta lastne koledarje in sta šteli različno. Od stvarjenja do Abrahama ali pa do izhoda iz Egipta. Seveda so zaradi različnega štetja tudi letnice različne. Muslimani imajo svoj koledar. Štejejo od Mohamedovega rojstva dalje, in sicer 1427/1428. leto.
Kako čas mineva, najbolj nazorno vidimo, če postavimo predse peščeno uro. Zdi se nam, da sedanjosti sploh ni, ampak je le prihodnost in preteklost. Ob koledarju običajno ne razmišljamo, saj ga zamenjamo v »najdaljši noči«. Čez nekaj dni pa že rečemo: »Saj res, kdaj pa bo letos velika noč?« Zakaj ravno velika noč? Ker nam določi pepelnico in binkošti, torej tri mesece časa in v tem času vse praznike, ki so povezani z veliko nočjo.
Letošnja (2008) je bila zelo zgodnja. Samo en dan prej bi še lahko bila. Prva možnost je 22. marca. To se je nazadnje zgodilo leta 1818 in se bo zopet 2285 (?). Zadnji datum za veliko noč pa je 25. april, kar se je zgodilo sredi druge svetovne vojne (1943) in se bo zopet ponovilo 2038. Po izročilu velja: kadar je velika noč na sv. Marka, je leto težko. In to je l. 1943 gotovo bilo. Tako se je potrdilo geslo: »Quando Marcus Pasham dabit, totus mundus vae clamabit!« (Ko bo Marko dal veliko noč bo ves svet vpil gorje) Težke čase so napovedovala tudi znamenja na nebu pred drugo svetovno vojno in že davno prej, saj so že v revoluciarnem letu 1848 slovenski fantje peli: »Oblaki so rudeči, / kaj nek pomenijo? Da vsi ti mladi fantje / na vojsko pojdejo.« Razumeti znamenja časa, je pomembna stvar, še bolj pa uporaba časa. Apostol Pavel kliče: »To pa pravim, bratje, čas je kratek« (Kor 7,29). Torej: Carpe diem!

Šiška, december 2008

P. Zdravko Jakop

Razmišljam – ugotavljam

Hrana postaja vedno dražja

Potem ko smo se vsi nekoliko (eni bolj, drugi manj) razvadili lahkotno živeti, ko so naše zahteve postale skoraj neomejene in ko smo veliko obdelovalne zemlje opustili in skrčili, še več pa je žrtvovali za široke ceste in številna športna igrišča, se počasi zavedamo, da živimo od zemlje, ki pa se ne da povečati. Zemlja ima meje,

tako kot jih imajo tudi naravne dobrine. Človeštvo se sooča z vedno dražjo hrano. V nekaj letih se je riž (osnovna hrana za mnoge) podražil kar za 217 odstotkov, pšenica za 136 odstotkov. To so skrb zbujajoče podražitve. Generalni sekretar OZN pravi, da bi potrebovali 755 milijonov dolarjev, če naj bi omilili pomanjkanje, dobil pa jih je 18 milijonov.

»Boj proti lakoti je moralni izziv za vse nas, hkrati pa je grožnja politični in gospodarski stabilnosti.« Da, moralni izziv je to, da se učimo živeti skromno in nezahtevno in z zemljo ravnati kakor z materjo, ki nas preživlja. Grozljiva je podoba: na eni strani so ljudje, ki si lahko vse privoščijo in kruh mečejo v smeti, na drugi strani pa množice, ki čakajo v vrsti, da lahko kupijo pest riža. Ta podoba je lahko resna grožnja svetovnemu miru, a resnica je, da bi bil »svet za vse dovolj bogat in srečni vsi bi bili, če kruh delil bi z bratom brat s prav srčnimi čutili«. Še eno spoznanje se ponuja: Bog vedno odpušča, človek včasih kaj, narava nikoli ničesar.

O vzgoji

Vzgoja je najtežja umetnost in le malo staršev jo za silo obvlada. Mnogi starši se malo zavedajo resnosti in odgovornosti vzgoje svojih otrok. Učitelji in pedagogi pa menijo, da je stanje zaskrbljujoče, saj je mlade na vseh stopnjah vedno težje motivirati za resno delo, za prizadevno učenje. Delovna disciplina je močno upadla. Že v osnovni šoli se učenci močno zavedajo svojih

pravic, ne pa tudi dolžnosti. Otrok se hitro navadi na ujčkanje, saj mu morajo drugi le streči in venomer popuščati, nuditi mu vse možnosti in ga celo z lažnimi opravičili opravičevati in za vsako boljšo oceno nagraditi, kakor da se uči za starše in ne zase.

Podobno je na srednjih šolah. V primerjavi z danes je bila nekdanja gimnazija kar prava učenostna ustanova. Zdajšnji šolski utrip pa je precej drugačen. Učitelji ugotavljajo, da se dijaki v šoli vedejo, kakor bi tam preživljali prosti čas: klepetajo med poukom, hodijo na stranišče, berejo časopise, telefonirajo, potem pa starši izsiljujejo ocene, jim dajejo potuho in podpisujejo lažna opravičila. Ko pa se učenec zlaže staršem samim, so pa začudeni, kako je to mogoče, in ne pomislijo, da so ga tako sami učili. Vzgoja je nadvse resna stvar, saj je mati boljših časov. Celo najboljši starši so samo za silo dobri, pravijo.

Sodobno suženjstvo

Tak je naslov knjižice, ki jo je napisal psihoterapevt Bogdan Žorž. Zelo priporočam, da jo preberete in posebej priporočite mlajšim staršem.
Če vprašate učenca 5. ali 6. razreda, kaj imajo doma, vam bo morda odgovoril: »Ja, imamo hišo, dva avta, računalnik, doma pa ne.« To veliko pove. Raziskave povedo, da otroci malo berejo, zato zelo slabo berejo in se malo naučijo, in da vedno več časa preživijo pred računalnikom, pri čemer več kot tri četrtine časa porabijo za neumnosti, kar pa seveda prinaša celo vrsto negativnih posledic. Otroci na računalnikih po mili volji igrajo igrice ali deskajo po spletu, v žepih imajo zadnje modele prenosnih telefonov, opremljene s fotoaparati in kamerami, vedno manj časa pa so pri delu oziroma v naravi.
Ko so pred 20 leti začeli uporabljati računalnike, so mnogi upali, da bodo človeku odvzeli nekaj dela. Pa se to ni zgodilo. Nasprotno: računalniki so vzeli čas staršem in s tem otrokom starše in staršem otroke. Odtujujejo se! V ZDA iz osnovnih šol jemljejo računalnike, saj so postali neobvladljivi. Otrok na računalniku pride tudi do pornografije, ob kateri si seveda ne more ustvariti slike o zdravi spolnosti. Nemogoče je našteti in predvideti najrazličnejše posledice za otroke, ki postanejo zasvojeni s tehničnimi iznajdbami. Starši nimajo časa za otroka in kakovost staršev je vedno slabša, saj jih starševstva nihče ne uči. Otrok ima silno potrebo po obeh starših, a jih vseeno mora veliko živeti le z enim od staršev. Vse kaže, da bo treba nekaj v samih temeljih spremeniti, če bomo hoteli ohraniti duševno in telesno zdravo mladino. Starši bodo morali posvetiti več časa otrokom, otroci pa manj časa različnim tehničnim novostim.

Kaj pa vi menite?

Šiška, avgust 2008

P. Zdravko Jakop

† p. Bertrand Kotnik
(12. 12. 1913 - 2. 2. 2009)

Nagovor p. Viktorja Papeža, provincialnega ministra slovenskih frančiškanov na pogrebu p. Bertranda Kotnika, ofm, dne 5. 2. 2009 v št. Rupertu v Velikovcu v Avstriji (12. 12. 1913 - 2. 2. 2009)

Na praznik Gospodovega darovanja v templju ali na svečnico, 2. februarja 2009, ko redovniki in redovnice obhajamo svetovni dan redovniškega posvečenja Bogu in Cerkvi, je v zgodnjih jutranjih urah (ob 5.50) v redovni hiši šolskih sester v Št. Rupertu v 95. letu starosti mirno in blago zaspal v Gospodu naš sobrat, frančiškanski duhovnik p. Bertrand Kotnik, p.d. »Prosenov Hanzej«, starosta naše slovenske frančiškanske province sv. Križa s sedežem v Ljubljani. Ko sem p. Bertranda decembra lani obiskal in mu v imenu naše province čestital za njegovo 95 - letnico življenja, nisem slutil, da je to najino srečanje zadnje in tudi slovo. Na vprašanje, kako je z njegovim zdravjem, mi je rekel, da se še kar dobro počuti, skrbi pa ga to, da so vse sestre nekoliko bolehne.

Da je p. Bertrand dosegel tako častitljivo starost in takorekoč do zadnjega dne delaven, ustvarjalen, poln načrtov za prihodnost, imajo brez dvoma zasluge tudi naše spoštovane šolske sestre tukaj v Št. Rupertu, ki so za svojega hišnega duhovnika p. Bertranda z izrednim čutom, spoštovanjem in hvaležnostjo skrbele skozi vseh 34 let, ko je bil pokojni pater pri njih hišni duhovnik. V tej redovni hiši šolskih sester je pater našel pravo duhovno razpoloženje, domačnost, skromnost in spoštovanje, da je lahko živel in ustvarjal v miru. To zdravo človeško in redovno okolje mu je omogočilo, da je v polnosti živel značilnosti pristnega frančiškanskega življenja. Ob tej priliki se šolskim sestram tukaj v Št. Rupertu in vodstvu Koroške province šolskih sester iskreno zahvaljujem za njihovo vsestransko skrb, pomoč in naklonjenost do našega sobrata p. Bertranda.

Življenjepis p. Bertranda kaže na to, kako razgibana, delavna in ustvarjalna je bila njegova življenjska pot. Kljub križu let in bolehnosti se ni nikoli zapustil ne osebnostno, duhovno, intelektualno ali pastoralno. Svoj recep za dolgo življenje je na kratko povzel v besedah, ki jih je ob njegovi 95. letnici objavil v intervjuju časopis »Kleine Zeitung«, dne 12. 12. 2008: za dolgo življenje priporočam skromnost v hrani in pijači, osebno urejenost in disciplino, delo in zaposlenost ter veliko gibanja na zraku. Svoj delavnik je začel zgodaj zjutraj, bil dopoldan delaven pri mizi v svoji sobi, popoldan pa je rad kaj postoril na vrtu, dokler so mu telesne moči dopuščale in skrbne sestre dovolile.

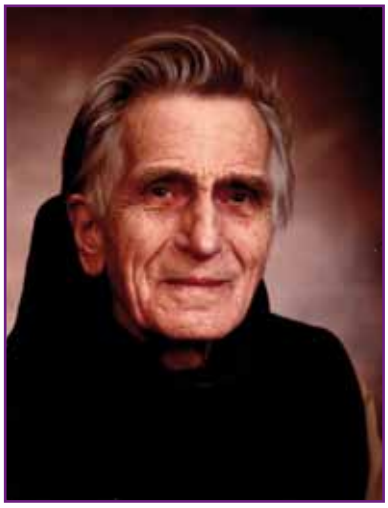

P. Bertrand, sin očeta Franca in matere Marije, roj. Muller, se je rodil 12. decembra 1913 v Spodnjih Goričah v župniji Rožek v Rožu na Koroškem. V sorodstvu je imel strica duhovnika Janeza Katnika, ki je leta 1914 umrl kot župnik v Kotljah pri Dravogradu. Osnovno šolo je obiskoval v Rožeku, kjer so vsi otroci govorili slovensko, učitelj pa samo nemško. Želel je postati mizar ali pa knjižničar. Po uspešno opravljeni gimnaziji v Celovcu je leta 1930 stopil v frančiškanski red v kraju Caldaro na Južnem Tirolskem. Po končanem letu preizkušnje ali noviciata je 18. septem-

bra 1931 naredil prve začasne redovne zaobljube. Tuje okolje in jezik sta ga spodbujala, da je prosil za sprejem v Slovensko frančiškansko provinco. 30. aprila 1935 je v Ljubljani naredil slovesne redovne zaobljube in s tem postal polnopravni član naše redovne ustanove v Sloveniji. Ker je bil to čas velikega pomanjkanja duhovnikov, so ga

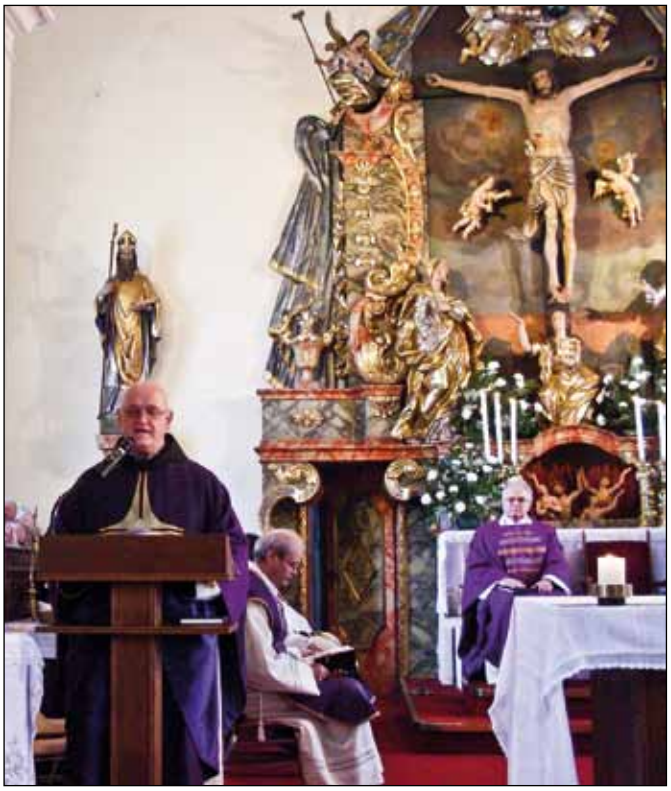

že naslednje leto, 28. marca 1936 v ljubljanski stolnici posvetili v diakona, 19. decembra istega leta pa ga je ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman v škofijski kapeli posvetil v mašnika, ko je imel komaj 23 let. Novo mašo je pel 27. decembra 1936 v svoji rojstni župniji v Rožeku. Kot kaplan je služboval v Ljubljani in Mariboru. Zanimalo ga je arhivsko, knjižničarsko in zgodovinsko delo in raziskovanje. V Ljubljani je želel uvrstiti našo znano samostansko knjižnico na Tromostovju v mednarodni knjižni standart, a zaradi nerazumevanja predstojnikov in bližajoče se vojne, to ni uspel, za kar mu je bilo vedno žal. Maja 1945 se je odpravil na Koroško, da bi bil bliže domu in rojakom. S starim avstrijskim potnim listom se je prebil skozi vse nemške in partizanske kontrole in imel veliko srečo, da je živ prišel na cilj. Nastanil se je v frančiškanskem samostanu v Beljaku, kjer je poučeval na ljudski šoli in obiskoval bolnike v bolnišnici, kasneje pa je slovenske begunce spremljal v Italijo. Po letu dni se je preko Gorice vrnil v Žabnice, kjer je srečal svojega redovnega predstojnika iz Ljubljane. Žalosten in razočaran zaradi odnosa avstrijskih oblasti do slovenske manjšine sta se dogovorila, da bo p. Bertrand odšel v Ameriko na pomoč našim sobratom, ki so takrat delovali na desetih postojankah. Z vlakom je preko Pariza in nato z ladjo leta 1950 odšel v ZDA in tam deloval v New Yorku, Johnstownu in Lemontu. Poleg redne duhovniške službe se je ves posvetil raziskovanju življenja in dela škofa Friderika Barage in se s tem namenom naučil tudi očipvejskega in otavskega jezika. Kot pravi knjižni molj je brskal po arhivih in knjižnicah in z velikim zadovoljstvom odkril Baragov rokopis očipvejsko-francoskega slovarja, transkribiral je in prevajal Baragov dnevnik in njegova številna pisma, ki jih je dobil iz Dunaja. Svoje številne raziskave in odkritja je objavljal v reviji namenjeni ameriškim Slovencem »Ave Maria«. Njegova baragoslovna bibliografija obsega blizu sto objav. Nič čudnega ni, da je veljav p. Bertrand ne samo za enega najstarejših baragoslovcev, temveč tudi za enega največjih poznavalcev Baragovih del sploh (F. Baraga, Baragovi biografi in baragoslovci, Ljubljana 2007, str. 25).

Svoje raziskovanje domačih slovenskih imen in zgodovine hiš na Južnem Koroškem, ki ga je začel še pred odhodom v Ameriko, je nadaljeval z še večjo vnemo in veseljem, ko se je leta 1975 vrnil iz Amerike v svojo rodno Koroško, v domače okolje in med svoje ljudi. V pismu spomladi 1974 je pisal iz Amerike frančiškanskemu provincialu p. Polikarpu Brolihu, v izredno lepi pisavi, in ga prosil, da bi se smel vrniti na Koroško, saj tam »v Ameriki nimam toliko dela s Slovenci. Ljudje v Ameriki se bolj zanimajo za Črno Afriko kot pa za Slovence na Koroškem«, je utemeljeval svojo namero, da se bi rad vrnil. Provincial je ustregel njegovi želji. P Bertrand se je vrnil na Koroško in pri šolskih sestrah v Št. Rupertu našel svoj novi dom, sestre pa so ga tudi potrebovale kot duhovnika v samostanu in v dekliški šoli, ki so jo takrat vodile. Deželni in škofijski arhivi v Celovcu in župnijske matične knjige na Južnem Koroškem so bili prava zakladnica narodnih korenin, imen, izrazov in priimkov. Sistematično je začel preučevati življenjske zgodbe kmečkih in kajžarskih domov in hišna imena ter svoje izsledke, ki segajo tudi po 500 let v preteklost, objavljal v posebni zbirki »Zgodovina hiš Južne Koroške«, ki mu jih je izdajala Celovška Mohorjeva družba. Zadnjo knjigo v tej zbirki, ki jo je p. Bertrand še lahko videl, 15 po vrsti, je izšla lansko leto jeseni. Še veliko materiala ima zbranega in

pripravljenega za objavo. V začetku je štirikrat na teden šel v celovški arhiv, po 90. letu starosti pa samo enkrat, ker so mu skrbne sestre dovolile samo enkrat na teden, je povedal pater. V arhivih so ga mnogi poznali in pri njem izkali dragocenih nasvetov za njihovo zgodovinsko in arhivsko delo.
O tem svojem delu je sam spregovoril, preprosto, a prepričljivo: »Rad bi prispeval vsaj majhen drobec k etimologiji slovenskega jezika. Rad bi ljudem povedal, da imajo zgodovino. Človek vendar ni sam in naj ne bi bil osamljen na zemlji, ampak je od nekod prišel, ima prednike, od katerih je prevzel, kar je in kar ima. Slovenci nismo narod brez zgodovine, brez preteklosti. In se nimamo ničesar sramovati. Mogoče bo moje delo dvignilo samozavest tudi Slovencem na Koroškem. Slovenski narod je moj narod in zanj sem delal in bom delal, dokler mi bo dopuščalo zdravje. Duhovnika ljudje, ki ne verujejo, spoštujejo le, če se razume malo tudi na druge stvari in ne le na Sveto pismo in liturgijo. Ljudi ne pridobivaš z dokazovanjem Boga ali nebes. Ljudje želijo odgovore na stvari, ki jih zanimajo. To pa so lahko tudi hišna in družinska imena, ker ljudje ob teh imenih iščejo svoje korenine. Zato začne veliko ljudi v pokoju raziskovati svojo rodbino. Jaz jim pri tem rad pomagam, ob tem pa jim na nevsiljiv način spregovorim tudi o Bogu«, zaključuje svoje razmišljanje p. Bertrand. Gospa Marija Makarovič, njegova znanstvena kolegica, pa takole ocenjuje to delo p. Bertranda: »P. Bertrand Kotnik je doslej na celotnem slovenskem etničnem ozemlju edini strokovnjak, ki sistematično in z ustreznim aparatom in neumorno prizadevnostjo ter z vso znanstveno odgovornostjo raziskuje in obravnava izvor hišnih imen«.
Podoba p. Bertranda pa bi bila nepopolna, če bi zaobšli njegov redovniški in duhovniški lik. Z veseljem je bil frančiškan, znal je ceniti skromnost, nenarejenost in z veseljem, pristno gorečnostjo in ponižnostjo duha opravljal svoje redovniške dolžnosti in duhovniško službo. Rad je pomagal domačemu g. župniku v Št. Rupertu in tudi drugim okoliškim duhovnikom, posebno še g. župniku v Pliberku. Bil je izkan in zelo cenjen spovednik in užival med ljudmi in duhovniki spoštovanje in ugled. Rad je živel, se veselil svojega življenja vsak dan znova in je imel, kljub raznim križem, ki jih prinesejo leta, še veliko življenjske moči in želel uresničiti še veliko načrtov. Gospod življenja pa je v svoji modrosti presodil, da je p. Bertrand do kraja in zvesto izpolnil svoje poslanstvo in naloge, ter dozorel za novo življenje onkraj groba, kjer ni več trpljenja in ne solza, temveč mir, luč in blaženost v Bogu, v katerega je p. Bertrand vse življenje živo veroval, trdno upal, predvsem pa goreče ljubil. G. Valentin Inzko je p. Bertranda ob njegovi 90 letnici imenoval »enega zadnjega velikanov, ki jih je na žalost vedno manj«. Bil je zares velik v preprostih vsakdanjih stvareh, v zvestobi samemu sebi, svojemu narodu, kulturi in duhovnemu poklicu in v spoštovanju do vsakega človeka.

V svojem imenu in v imenu vseh slovenskih frančiškanov se iskreno zahvaljujem šolskim sestram in njihovemu vodstvu, nadalje g. Jožetu Kopeinigu, rektorju Katoliškega doma prosvete Sodalidas v Tinjah, tukajšnjemu g. župniku in faranom župnije Št. Rupert, g. župniku v Pliberku in vsem duhovnikom in vernikom, ki ste p. Bertranda poznali in spoštovali ter mu bili vseskozi blizu. Hvala vam za vso vašo plemenito pozornost, naklonjenost in skrb. Naj ga v Očetovo hišo spremlja vaša molitev in prošnja za nove duhovne in redovne poklice.
Domačim in sorodnikom pokojnega p. Bertranda pa izrekal iskreno sožalje, ki ga naj osvetljuje krščansko upanje na naše skupno srečanje nekoč v Bogu.

P. Bertrand, počivajte v božjem miru.

Ljubljana, 5. 2. 2009

p. dr. Viktor Papež

Urad vlade RS za Slovence po svetu in v zamejstvu
obvestilo o smrti in pogrebu p. Bertranda Kotnika

dr. Boštjan ŽEKŠ, minister
Železna cesta 14

1000 LJUBLJANA

P-501/09 03. februar 2009

Zadeva: **Obvestilo o smrti in pogrebu p. Bertranda Kotnika, OFM**

Na dan, ko Cerkev obhaja praznik posvečenega življenja, 02.02.2009, je deset minut pred šesto uro zjutraj v redovni hiši šolskih sester v Velikovcu (Avstrija), v 95. letu starosti, umrl naš dragi sobrat frančiškan p. BERTRAND KOTNIK.

Rojen je bil 12. 12. 1913 v Spodnjih Goričah, župnija Rožek (Avstrija). V Rožeku je obiskoval ljudsko šolo in se nato vpisal na gimnazijo v Celovec, ki pa jo je končal v Boznu na Južnem Tirolskem, kjer je leta 1930 vstopil v red manjših bratov (frančiškani) in leto zatem izpovedal prve zaobljube. Po noviciatu je začel s študijem filozofije in teologije v Vogheri pri Milanu, ki ga je dokončal v Ljubljani, kjer je leta 1935 napravil slovesne zaobljube. Prav tu je bil decembra leta 1936 posvečen v duhovnika, nato pa nastavljen v Maribor za kaplana, kjer je začel z raziskovanjem priimkov in hišnih imen. Leta 1940 je bil premeščen v Ljubljano in prevzel službo knjižničarja. Po vojni je šel na Koroško, od tam za eno leto v Benetke, nato nazaj na Koroško v Šentjakob k redovnicam. Tu je zopet pričel z raziskovanjem družinskih in hišnih imen, ki so mu bila dosegljiva v starih župnijskih krstnih knjigah, z delom torej, ki ga je poslej zaposlovalo vse do smrti. Leta 1948 se je preselil k sobratom frančiškanom v Beljak, kjer je poučeval na ljudski šoli in obiskoval bolnike v bolnišnici. V Beljaku je preživel dve leti zatem pa odšel v Združene države Amerike, žalosten zaradi odnosa avstrijskih oblasti do slovenske manjšine. Skoraj petindvajset let je deloval med Slovenci v Ameriki, predvsem v Lemontu in New Yorku. Daleč od doma je začel z urejanjem zapiskov in izpisov, ki jih je prinesel s seboj s Koroške, posvetil pa se je tudi raziskovanju dediščine velikega slovenskega misijonarja škofa Friderika Barage. Med drugim je v New Yorku odkril Baragov rokopis načrtovanega očipvejsko-francoskega slovarja in druga

misijonarjeva dela. Leta 1974 je obiskal Koroško in se seveda ni mogel ogniti koroškemu deželnemu arhivu, kjer je ob pregledu urbarjev in drugega gradiva napravil nekaj izpiskov. Naslednje leto (1975) se je dokončno vrnil na Koroško, vse svoje moči namenil raziskovanju slovenskih korenin na Koroškem in pastoralni skrbi za Slovence v zamejstvu ter doma. Nekaj od njegovega obširnega dela s področja raziskovanja hišnih in družinskih imen je izšlo po raznih revijah in bilo objavljeno tudi v zbirki knjižic: Zgodovina hiš južne Koroške, ki izhaja pri Mohorjevi založbi v Celovcu.

»Rad bi prispeval vsaj majhen drobček k etimologiji našega jezika. Rad bi ljudem povedal, da imajo zgodovino. Človek vendar ni sam in naj ne bi bil osamljen na zemlji, ampak je od nekod prišel, ima prednike, od katerih je prevzel, kar je in kar ima. Ta zgodovina hiš nima namena »spreobračati« prostovoljne slepce, ki nočejo videti dejstev. Če ti kdo vztraja pri trditvi, da Božič ni isto kot Woschitz, ali da je Sereinigg nekaj čisto drugega kakor Serajnik, takemu ni pomoči«, je o svojem delu povedal p. Bertrand.

Pogreb pokojnega p. Bertranda bo v četrtek, 5. februarja 2009, ob 14.30 na pokopališču pri sv. Rupertu v Velikovcu (Avstrija).

Naj mu Gospodar življenja podeli mir, luč in večni pokoj, mu nakloni plačilo za njegovo bogato, ustvarjalno življenje ter služenje Bogu, Cerkvi in ljudem.

Mir in dobro!

Pripravil:
Ignac Navernik

dr. p. Viktor Papež
prov. min.

Za vpis v nekrologij:

2.2.2009	**Št. Rupert -Velikovec (Austria): P. Bertrand Kotnik** iz Rožeka na avstrijskem Koroškem. Kot zavedni Slovenec je stopil v našo provinco in deloval najprej med Slovenci v ZDA, leta 1975 se je vrnil na Koroško, kjer je bil 34 let hišni duhovnik pri Slovenskih šolskih sestrah v Št. Rupertu. Veliko je pomagal okoliškim slovenskim duhovnikom, zlasti kot iskani in cenjeni spovednik. Sistematično je raziskoval izvor slovenskih imen na avstrijskem Koroškem in objavil številne znanstvene razprave in 15 knjig. Velja za enega največjih baragoslovcev. Odlikovala ga je skromnost, preprostost, delavnost in pobožnost ter dal vsem pristni zgled frančiškanskega življenja. Pokopan 5.2.2009 v duhovniški grob na pokopališču Št. Rupert, star 95 let.	**redovnik 78 let**	**duhovnik 73 let**

perspektiva
Ko se zlijejo mladi verniki
Tadej Buzeti
Foto: Aleš Hostnik
»Tule mi je všeč, vsak lahko pride, ne pozablja se na vire življenja in obkrožen sem z mladimi,« pripoveduje Jan Pečar, študent Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo, ki je stalni gost študentskih maš.
42 element

Element

Mladi Koprčan je študentsko mašo prvič obiskal pred tremi leti na povabilo prijateljice. Bilo mu je všeč. Od lanskega leta mu študentska maša predstavlja vsakotedenski ritual. »Tam, kjer sem doma, je zelo malo mladih pri maši, deklet je nekaj, fantov pa izredno malo. Pri študentski maši je drugače,« pravi Jan, še vidno napolnjen s pozitivno energijo po obisku Frančiškanske cerkve. Uvod v mašo predstavlja petje, je rdeča nit, ki ji daje ton. »Zelo mi je všeč, da se poje, da je zbor, da je slovenski, všeč mi je, da lahko vsak pove uvod oz. prošnje. Prebere se lahko tudi prvo oz. drugo berilo in všeč mi je, da smo tukaj ljudje vsi približno iste starosti,« razmišlja Jan. Če se kdaj počuti žalostno ali otožno, ve, da bo maša osmislila njegovo življenje. »Vem, da bom tukaj našel svoj prostor, tu je večina nasmejanih, sproščenih. Tukaj se lahko sprostim med ljudmi, tu najdem svoj prostor. Tudi če se počutim slabo, me tu nekdo s svojim nasmehom spravi v dobro voljo. To je eden izmed razlogov, zakaj se vedno znova vračam.« Tudi sam velikokrat sodeluje pri maši, od branja uvodov, očenaša do berila. Te pripravljajo študentje, ki jih »poišče« brat Andrej Turšič, sicer študent tretjega letnika teološke fakultete. »Študente povabim po koncu sredine maše v zakristijo. Včasih pride tudi do izpada, potem najdem kakšno zasilno rešitev, najdem koga na našem faksu, pa kakšne ambiciozne ljudi ali pa tiste, ki so že sodelovali pri prejšnjih mašah.«

Pevski zbor – simbol študentske maše

Med počitnicami študentskih maš ni. »Pustimo študente, da lahko v miru študirajo, obljubimo, da bomo molili za njih, da jim bo dobro šlo na izpitih,« razloži Turšič. Frančiškanska cerkev ob sredah skozi študijsko leto tako rekoč poka po šivih. Redno mašuje pater Kristjan Gostečnik, obhajati pa mu pomagajo štirje redovniki. »Množičen obisk marsikoga od študentov tudi »šokira«; glede na domačo župnijo, kjer čutijo praznino,« doda mladi brat. In zakaj po njegovem mnenju tradicionalna cerkev ni tako domača mladim kot študentske maše? »Mislim, da se zna duhovnik ljudem resnično približati, da ne ustvarja neke distance, hkrati pa gre za sproščenost, potruditi se moraš tudi, da tem študentom nekaj daš. Konkretno zbor Mladost Pesem Prijateljstvo (MPP), da izbere pesmi, ki so mladim všeč, tudi uvodi v maše so prej pregledani, da so stvari verodostojne in pa da res nagovarjajo človeka, da ne gre za neko monotonost. Hkrati dopuščamo svobodo, da mladi izrazijo svoje potrebe, prošnje, želje, itd.« Duhovni vodja zbora MPP, ki s svojim petjem predstavlja enega od simbolov sredinih študentskih maš, je brat Andrej Pollak. Priprave zbora na mašo trajajo dobro uro, zatem sledi še samo petje po maši, ki traja vsaj uro in pol. Vsak teden. Med letom izpeljejo še dva pevsko-duhovna vikenda, kjer intenzivno obdelajo pevski in duhovni del. Upravičeno. Skozi študijsko leto jih ob sredah pričaka polna cerkev. Člani zbora prihajajo iz različnih fakultet (teološke, farmacije, naravoslovne, medicine itd.), iz raznoraznih slovenskih krajev. Tisti, ki se jim želijo pridružiti, morajo opraviti avdicijo. Letos so sprejeli 14 novih članov, generacije se menjajo vsako leto. »Se pa soočamo s trendom, da je starejšim težje zapustiti zbor, ker je to nek varen prostor in ga je malo težko zapustiti. Srce ostaja,« meni Pollak.

Kmalu osebno animatorstvo po fakultetah

In zakaj so študentske maše tako številčno obiskane? »Mislim, da študentje običajno v domačih župnijah hodijo k mašam ob nedeljah. Tukaj pa center Ljubljane predstavlja neko središče, kjer se resnično zberejo študentje iz cele Slovenije, in zato se tudi pozna, da je obisk toliko večji. Če bi gledali kakšen drug dan, bi bilo malo manjše število študentov, vendar cerkev je vedno polna.« pravi Andrej Turšič, ki obenem razmišlja, kaj bi še bilo možno storiti, da bi mladim maše bolj približali. »Na kakšen način izboljšati dinamiko maš, s čim pritegniti mlade in jim hkrati nuditi oporo in pomoč v obliki spovedi?« Zadnje čase je zelo popularno osebno animatorstvo – duhovno vodstvo, ki je zaenkrat prakticirano na teološki fakulteti. Študent si izbere bogoslovca ali samega duhovnika profesorja, kateremu lahko zaupa svoje težave. Duhovna spremljava traja vse leto. Osebni animator pazi na osebno rast, duhovno rast in študenta spodbuja. Odzivi so različni. »Nekateri so to z veseljem sprejeli, veliko jih tega še ne pozna,« dodaja Turšič. V prihodnosti naj bi se tovrstno animatorstvo razširilo še po ostalih fakultetah. Turšič je mnenja, da bo sprva šlo za neko odklonilnost, vendar »mi se tega ne smemo ustrašiti, živimo v demokratični družbi in vsak se odloča, kaj bo počel. Študentom moramo omogočiti duhovno vodstvo, oskrbo,« samozavestno razloži.

Rock kot magnet za mlade?

V tujini je vse bolj priljubljena oblika maš za mlade po vzoru ameriških Life teen maš – v cerkvi nastopa živ ansambel na nekakšno rock varianto. Turšič meni, da se mlajše generacije resnično oddaljujejo od cerkve, ker je ponudba sveta tako velika. »Človek je mlad, preizkuša stvari in se rajši poslužuje stvari, ki jih ponuja svet. Mnogi pa v tej

Element

ponudbi naletijo na slabe izkušnje oz. ne začutijo tistega, po čemer sami hrepenijo, ali pa si želijo neke sprejetosti in bližine, ki je niso deležni iz sveta. Zdi se mi, da je čedalje več starejših, mladi pa prihajajo nazaj. V zadnjem času opažamo porast mladih ljudi, ki niso zrasli iz krščanske tradicije, so bili ateisti, laiki, zdaj pa vstopajo v Cerkev.« Vse študente vabijo k maši zato, ker gre, tako pravi Turšič, za srečanje z bogom očetom, in to je ključni in glavni namen. Hkrati pa lahko svojo dušo očistijo s sveto spovedjo, svojo težo duše preko spovedi izročijo Jezusu in s tem doživijo olajšanje. »Naslednja stvar pa je sama občestvenost. Že ko sami študentje vidijo toliko mladih okoli sebe, so bolj dovzetni za zaupanje v vero in to jih žene naprej. Da se znotraj napadov na cerkev ne počutijo osamljene. Da imajo toliko vrstnikov okrog sebe. Recimo taka je tudi Stična, kjer se zbere veliko mladih, to ti daje nek žar,« še pove mlad študent teološke fakultete, ki včasih pesimizem zaznava tudi med lastnimi vrstami. »Češ, saj nas več ne bo duhovnikov, in ko prideš na tako srečanje, na študentsko mašo, na Stično, vidiš, kakšna je realna slika. Torej, da dejansko smo. Mislim, da je pomembno, da si osebno angažiran, da verjameš v to, kar delaš. Včasih so potrebna odrekanja, ampak za sočloveka je vredno vse. Iz pristne ljubezni do nekoga.«

Turšič: »Cerkev smo tisti, ki hodimo v Cerkev.«

Turšičev rojak Pollak glede položaja Cerkve pravi, da je najprej treba vedeti, kaj je ta Cerkev, potem se lahko govori o odnosu. »Mogoče imamo prevečkrat v glavi to podobo Cerkve – to so duhovniki, redovniki, škofje, papež in je tako zgodba zaključena. Ampak večina Cerkve smo mi, božje ljudstvo. Mogoče je to malo teološki pojem, ampak vseeno. Mogoče bolj enostavno povedano. To smo tisti, ki hodimo v cerkev. Kakšen je odnos do tega? Logično je, da je ponavadi reakcija na človekovo ravnanje povezana z njegovim obnašanjem, tako da, kakor mi uspemo predstaviti Kristusa, takšna je potem reakcija. Včasih upravičeno ostra, včasih pa neupravičeno prekritična. Najlažje je reči tako: kakor jaz živim in kakor moja dejanja odsevajo, kdorkoli že pač sem v cerkvi, potem to vzbuja v tistih, ki me opazujejo, to, kar pač vzbuja. Lahko totalni odboj, lahko totalno naklonjenost. To je načeloma pravilo, po katerem odnos deluje.« Sam se v vlogi duhovnega voditelja dobro počuti. Tudi drugi, pravi, ga dobro sprejemajo v zboru. »Imam dober občutek, sploh kar se tiče MPP-ja. Če stvari niso dobre, jih uspemo predebatirati in najdejo se rešitve. Tako smo letos uvedli refleksijo in predebatirali celotno lansko leto

in iz tega potegnili konkretne odločitve.« Nadaljuje: »Če bi se šel dogmatista, to ljudi odbije, če pa se greš iskreno pričevanje in si prisoten na fakulteti, te drugače sprejmejo. Sploh se mi zdijo laiki alergični na bogoslovce, da se držijo zase. To ni to, moraš biti med ljudmi, ker to je v končni fazi poslanstvo duhovnika, z ljudmi se bo namreč ukvarjal. Ne, da si nekaj več od tega. Dobro je, da si med ljudmi, da vidiš, kako živijo, razmišljajo, da veš, o čem jim boš govoril. Veliko ti dajo s tem, ko vidiš, kje so.«

Kovačeva kobila je zmeraj bosa

Čeprav Pollak, ki se v prihodnosti vidi v cerkvi in delu z mladimi, prihaja s teološke fakultete, je do njenih študentov kritičen. »Ugotovil sem, da drži pregovor, da je kovačeva kobila zmeraj bosa. Težko je bilo dobiti ljudi. Videl sem jih pri maši, da bi sodelovali, pa ne. Mogoče se je težko izpostaviti.« In zakaj naj se mladi udeležijo po njegovem mnenju študentske maše? »Vse krščanstvo je skoncentrirano okrog pojma odrešenja, to se povezuje s pojmom učlovečenja. Gre za to, da bi Kristus rad pomagal ljudem v stiskah in težavah. Lahko sprejmeš to zadevo. Mogoče je v medijih predstavljena tako ali drugače. Če prideš do jedra, do Kristusa samega, težave, stiske ali pa veselje v življenju postanejo konkretno vidna stvar. Pridite sem, ker tukaj prejemamo živega Boga,« zaključuje Pollak.

»Vem, da bom tukaj našel svoj prostor, tu je večina nasmejanih, sproščenih. Tukaj se lahko sprostim med ljudmi, tu najdem svoj prostor. Tudi če se počutim slabo, me tu nekdo s svojim nasmehom spravi v dobro voljo. To je eden izmed razlogov, zakaj se vedno znova vračam.«

Andrej Pollak: »Moraš biti med ljudmi, ker to je v končni fazi poslanstvo duhovnika, z ljudmi se bo namreč ukvarjal. Ne, da si nekaj več od tega. Dobro je, da si med ljudmi, da vidiš, kako živijo, razmišljajo, da veš, o čem jim boš govoril. Veliko ti dajo s tem, ko vidiš, kje so.«

Andrej Turšič: »Že ko sami študentje vidijo toliko mladih okoli sebe, so bolj dovzetni za zaupanje v vero in to jih žene naprej, da se znotraj napadov na cerkev ne počutijo osamljene. Imajo občutek, da niso sami in da imajo toliko vrstnikov somišljenikov okrog sebe.«

Element

Tožba zoper občino Maribor za 666.000 evrov

Frančiškani zahtevajo svoj del pokopališča

V posest hočejo 2,8 hektara pobreškega pokopališča in odškodnino za neupravičeno uporabo – Za občino je vpis lastninske pravice sporen

MARIBOR – Mestna občina Maribor (MOM) in mariborski rimskokatoliški samostan frančiškanov, ki od občine s tožbo zahteva izročitev v posest 2,8 hektara pobreškega pokopališča in plačilo 666.884 evrov uporabnine za zadnjih pet let, se na včerajšnjem prvem (poravnalnem) naroku za zaprtimi vrati nista nič dogovorila, vendar možnosti dogovora nista izključila. Frančiškani so že pred časom predlagali sporazumno rešitev, po kateri bi občina odkupila zemljišče, a občina v to ni privolila, je pojasnil njihov odvetnik Danijel Starman.

Foto Tadej Regent

LASTNINSKI SPOR – Frančiškanski del pokopališča zajema kar tretjino desnega dela pokopališča Pobrežje, ki ga sicer ločuje cesta. To zemljišče na eni strani meji na obvoznico, na drugi pa na mestno pokopališče.

Frančiškani so na naroku podali svoj pogled na poravnano, ki ga bo odvetnik MOM **Rok Gerlovič** predstavil pristojnim na občini. Na drugi strani Danijel Starman na vprašanje, ali je tožeča stranka pripravljena kaj popustiti, ni odgovoril, odvrnil je le, da so se pripravljeni odreči obrestim in stroškom. Za morebitni dogovor je dalo sodišče na voljo strankama 60 dni.

Frančiškani so vložili tožbo 2. novembra 2007, MOM pa je že tri tedne pozneje odgovorila z nasprotno tožbo, s katero želi dokazati neveljavnost vpisa lastništva v zemljiško knjigo, ki je po njenem mnenju v nasprotju z zakonom o lastninjenju nepremičnin v družbeni lastnini, je pojasnil pravni zastopnik MOM, odvetnik Rok Gerlovič. Občina zagovarja stališče, da je vpis lastninske pravice na podlagi zakona o lastninjenju nepremičnin v družbeni lastnini nezakonit, ker v zemljiški knjigi kot imetnik pravice do uporabe nikdar ni bil vpisan rimskokatoliški samostan frančiškanov, pojasnjuje Gerlovič.

Frančiškani so vračilo zemljišča (zdaj ga upravlja Pogrebno podjetje Maribor), ki so ga ocenili na 1.092.000 evrov, najprej zahtevali na podlagi denacionalizacijskega zakona, a so zahtevek umaknili, ko so lastninsko pravico vpisali na podlagi zakona o lastninjenju nepremičnin v družbeni lastnini, je povedal Gerlovič. Po njegovem prepričanju ta zakon velja samo takrat, ko lastninjenje po kakšnem drugem zakonu ni mogoče, denimo, po zakonu o denacionalizaciji. Zanj je to zgolj tehnični zakon, ki je v zemljiški knjigi zamenjal pravico do uporabe z lastninsko.

Frančiškani nameravajo ves denar, ki ga poskušajo dobiti s tožbo, vložiti v obnovo fasade frančiškanskega samostana v središču Maribora. Severna stran je že obnovljena, ko bo Maribor leta 2012 evropska prestolnica kulture, pa si želijo, da bi imel samostan še lepšo podobo, pravi Starman: »Če ne bo dogovora, bomo morali zaprositi za javna sredstva, saj frančiškanski red za obnovo nima dovolj denarja.«

ROBERT GALUN

Delo, 20. 1. 2009

Odškodnina za pobreško pokopališče

Frančiškani bliže poravnavi z občino

MARIBOR – Pred včerajšnjo glavno obravnavo tožbe rimskokatoliškega samostana frančiškanov proti mariborski občini sta stranki v postopku približno eno uro iskali dogovor o poravnavi, a neuspešno. Tako se je nadaljevalo sojenje, v katerem frančiškani od občine zahtevajo izročitev 2,8 hektara pobreškega pokopališča v posest in plačilo 666.884 evrov uporabnine za zadnjih pet let.

Kakor je po obravnavi povedal odvetnik frančiškanov **Janez Starman**, je njegova stranka pripravljena na sklenitev poravnave, a jim včeraj ni uspelo doseči dogovora. Občina se je menda pripravljena le odreči obrestim in stroškom sojenja. Ker je kmalu po vložitvi tožbe leta 2007 mariborska občina vložila nasprotno tožbo, v kateri izpodbija vpis lastništva frančiškanov za 2,8 hektara pobreškega pokopališča v zemljiško knjigo, so se pripravljeni pogovarjati o znesku odškodnine, če se občina odreče svoji tožbi in prizna nesporno lastništvo frančiškanov nad spornim zemljiščem.

Odvetnik mariborske občine **Rok Gerlovič** ni hotel podrobneje govoriti o možnostih poravnave, saj pogovori še trajajo. Ponudbo tožnika bo predstavil vodstvu občine, ki se bo nato odločila, kako naprej. Vsekakor je treba dokazati upravičenost do odškodnine, ki jo zahtevajo frančiškani. Zato je sodišče včeraj imenovalo izvedenca finančne stroke, ki bo ocenil, koliko bi z zemljiščem lahko zaslužili v času, ko z njim niso mogli razpolagati. Po mnenju Gerloviča je iz bilanc poslovanja pokopališča in pogrebnega podjetja, ki upravljata zemljišče, vidno, da je zaslužek na zemljišču precej nižji od tistega, ki ga zahtevajo frančiškani. »Ne razumem, na kakšni podlagi so prišli do svojega zahtevka,« je še povedal Gerlovič.

Sodišče je sojenje odložilo za najmanj 60 dni, ko bo imenovan izvedenec, medtem bosta stranki znova iskali možnost dogovora s poravnavo. URBAN ČERVEK

Foto Tadej Regent

DO DENARJA ZA OBNOVO – Frančiškani nameravajo ves denar, ki ga poskušajo dobiti s tožbo, vložiti v obnovo frančiškanskega samostana in cerkve v središču Maribora, za katero sami nimajo dovolj denarja. Poleg izročitve 2,8 hektara pobreškega pokopališča v posest od občine zahtevajo še 666.884 evrov uporabnine za zadnjih pet let. Občinski odvetnik Rok Gerlovič pravi, da ne razume, kako so frančiškani prišli do tega zneska, saj po poslovnih knjigah pokopališča in pogrebnega podjetja, ki upravljata pokopališče, zemljišče prinaša precej nižje zaslužke.

Delo, 24. 3. 2009

BREZJE
Brezje 72
4243 BREZJE
tel.: (04) 533 88 61
fax: (04) 533 88 66
franciskani.brezje@rkc.si
Za pos. brate:
03 - Rafko; 18 - Silvin;
21 - Polikarp; 22 - Štefan;
24 - Leopold; 25 - Bogdan;
26 - Herman;
27 - Peter; 28 - Miroslav;

KAMNIK
Frančiškanski trg 2
1241 KAMNIK
tel.: (01) 831 80 30
fax: (01) 831 80 50
franciskani.kamnik@rkc.si
Za pos. brate namesto 0:
3 - Boris; 5 - Peter
6 - Pashal; 7 - Ernest

KOPER
Destradijev trg 10a
6000 KOPER
tel.: (0590) 73 470
fax: (0590) 73 475
franciskani.koper@rkc.si
Za pos. brate namesto 0:
1 - Lucijj; 2 - Evgen

LJUBLJANA-CENTER
Prešernov trg 4
1000 LJUBLJANA
tel.: (01) 242 93 00
fax: (01) 242 93 13
franciskani.tromostovje@rkc.si

PROVINCIALAT
tel.: (01) 242 93 10
fax: (01) 242 93 11

LJUBLJANA-BEŽIGRAD
Küzmičeva 6
1000 LJUBLJANA
tel.: (0590) 717 **
franciskani.lj.bezigrad@rkc.si
*Za pos. brate namesto **:*
20 - Gregor; 21 - Regalat;
22 - Franci; 25 - Marjan

LJUBLJANA-ŠIŠKA
Černetova 20
1000 LJUBLJANA
tel.: (01) 583 72 70
fax: (01) 583 72 99
franciskani.lj.siska@rkc.si
Za pos. brate namesto 70:
75 - Zdravko; 80 - Mari;
81 - Bogdan; 37 - Jernej

LJUBLJANA - VIČ
in Komisariat za Sv. deželo
Tržaška 85
1000 LJUBLJANA
tel.: (01) 244 42 52
fax: (01) 244 42 53
franciskani.lj.vic@rkc.si
Za pos. brate namesto 52:
56 - Anton; 57 - Hireonim;
58 - Tomaž; 59 - Marjan;
61 - Tadej; 62 - Andraž;
50 - Komisariat

SESTRE KLARISE
Andreja Bitenca 138
1000 LJUBLJANA
tel.: (01) 518 25 00

MARIBOR
Vita Kraigherja 2
2000 MARIBOR
tel.: (02) 228 51 10
fax: (02) 228 51 12
franciskani.maribor@rkc.si
Za pos. brate namesto 10:
13 - Janez; 14 - Bogoljub;
16 - Lavrencij; 17 - Tomaž P.
19 - Jože;

MOŠNJE
Mošnje 8
4240 RADOVLJICA
tel. in fax: (04) 533 88 78

NAZARJE
Samostanska pot 50
3331 NAZARJE
tel.: (03) 583 19 93 in
583 13 98
fax: (03) 583 17 53
franciskani.nazarje@rkc.si

SESTRE KLARISE
Samostanska pot 51
3331 NAZARJE
tel.: (03) 583 13 91

NOVA GORICA
Škrabčeva 1, p.p. 303
5001 NOVA GORICA
tel.: (05) 330 77 50
fax: (05) 330 77 51
franciskani.nova.gorica@rkc.si
Za pos. brate namesto 0:
2 - Krizostom; 3 - David;
4 - Andrej; 5 - Miran;
6 - Lojze; 7 - Bruno

NOVA ŠTIFTA
Nova Štifta 3
1317 SODRAŽICA
tel.: (01) 836 99 43
fax: (01) 836 99 44
franciskani.nova.stifta@rkc.si

NOVO MESTO
Frančiškanski trg 1
8000 NOVO MESTO
tel.: (07) 338 14 70
fax. (07) 338 14 79
franciskani.novo.mesto@rkc.si
Za pos. brate namesto 0:
1 - Tadej; 2 - Felicijan;
3 - Marko; 4 - Simon Peter

STRUNJAN
Strunjan 141
6323 STRUNJAN
tel.: (05) 678 20 05
fax: (05) 678 01 48
franciskani.strunjan@rkc.si

PROVINCIALNA HIŠA
Strunjan 134
tel. govorilnica:
(05) 678 21 21

SVETA GORA
Sveta Gora 2
5250 SOLKAN
tel.: (05) 330 40 20
fax: (05) 330 40 38
franciskani.sveta.gora@rkc.si
Za pos. brate namesto 20:
22 - Bernard; 25 - Hadrijan;
32 - Pavel; 33 - Vili; 30 - Miha

SVETA TROJICA
Meznaričeva 8
2235 SV. TROJICA v
Sl. gor.
tel. in fax: (02) 720 55 56
franciskani.sv. trojica@rkc.si

AVSTRALIJA

ADELAIDE - WEST HINDMARSH
Holy Family Slovenian Mission
51 Young Avenue
AU - WEST HINDMARSH SA 5007
tel.: 00 61 8 8121 3869

MELBOURNE - KEW
SS. Cyril and Methodius' Slovenian Mission
19 A'Beckett Street,
PO BOX 197
AU - KEW VIC 3101
tel.: 00 61 3 9853 7787
fax: 00 61 3 9853 6176
mobitel:
0061 412 555 840

SYDNEY - MERRYLANDS
St. Raphael's Slovenian Mission
313 Merrylands Road,
PO BOX 280
AU - MERRYLANDS
NSW 2160
tel.: 00 61 2 9637 7147 in
9682 5478
fax: 00 61 2 9682 7692
mobitel:
00 61 409 074 760 in
419 236 783

BENIN
P. Pepi Lebreht
Fraternité franciscaine
B. P. 280
BJ - NATITINGOU
tel.: 00 229 677 20 06

CURIA GENERALIS
Via S. Maria
Mediatrice, 25
IT - 00165 ROMA
tel.: 0039 06 684 919
fax: 0039 06 638 02 92

FRANCOSKA GVAJANA
P. Hugo A. Delčnjak
Paroisse Notre Dame
GF - 97315 SINNAMARY
Guyane Francaise

P. Milan Kadunc
Presbytere IRACOUBO
Le Bourg 97350 IRACOUBO
Guyane Francaise

ITALIA
P. Robert Bahčič
Curia generale
dei frati minori
Via S. Maria
Mediatrice 25,
IT - 00165 Roma
tel.: 0039 06 68 49 12 09

ZDA

JOHNSTOWN
St. Therese's Friary
536 Decker Avenue
US - JONSTOWN PA
15906
tel.: 001 (814) 539 76 33

LEMONT
St. Mary's Friary
14246 Main Street, PO
Box 608
US - LEMONT IL. 60439
tel.: 001 (630) 257 24 94
(samostan)
fax: 001 (630) 257 85 59
(samostan)
tel. in fax:
001 (630) 257 6432
(p. Blaž)
tel.: 001 (630) 257 51 02
(DDV)

Slovensko versko središče
tel.: 001 (630) 257 20 68
fax: 001 (630) 257 23 59

NEW YORK
St. Cyril's Friary
62 St. Mark's Place
US - NEW YORK NY
10003
tel. in fax:
001 (212) 674 34 42

provincialat: provincialat.ofm@rkc.si
prokuratura: prokuratura.ofm@rkc.si
komisariat: komisariat@rkc.si
Nadoba: nadoba.ofm@rkc.si
Založba BF: zbf@rkc.si
Generalna kurija: http://www.ofm.org
e-mail: [ime]@ofm.org
[ime] je naziv urada ali oznaka osebe (npr. mingen, secgen, formgen, missgen, econgen, pax, acta, kmartzall ipd.)

Ambrož Mušič - ambroz.music@rkc.si
Andraž Arko - andraz.arko@rkc.si
Andrej Pollak - andrej.pollak@rkc.si
Andrej Turšič - tursic.andrej@gmail.com
Andrej Vovk - andrej.vovk.ofm@rkc.si
Anton Jerman - anton.jerman@email.si
Bernard Goličnik - bernard.golicnik@rkc.si
Bernard Karmanocky - bernard11k@aol.com
Bernardin Sušnik - bs1935@sbcglobal.net
Bogdan Knavs - bogdan.knavs@rkc.si
Bogdan Rus - bogdan.rus@rkc.si
Boris Markež - boris.markez@rkc.si
Bruno Korošak - bruno.korosak@rkc.si
C. Gostečnik - christian.gostecnik@guest.arnes.si
Ciril A. Božič - cirilb@bigpond.com
Darko Žnidaršič - darko.znidarsic@rkc.si
darko@pacific.net.au
David Šrumpf - p.david@siol.net
Dragan Vampola - dragan.vampola@rkc.si
Edvard Kovač - edvard.kovac@guest.arnes.si
Evgen Ketiš - evgen.ketis@gmail.com
Filip Rupnik - filipr@volja.net
Franci Kovše - franc.kovse@siol.net
Franci Pivec - franci.pivec@gmail.com
Gregor Kos - gregor.kos@rkc.si
Jan Cvetek - jan.cvetek@gmail.com
Janez Papa - janez.papa@rkc.si
Janez Tretjak - tretjakj@gmail.com
Jernej Kurinčič - jernej.kurincic@rkc.si
Krizolog Cimerman - krizolog@verizon.net
Krizostom Komar - krizostom.komar@rkc.si
Leopold Grčar - leopold.grcar@rkc.si
Mari Osredkar - mari.osredkar.ofm@siol.net
Marijan Cvitak - marijan.cvitak@amis.net
Marjan Čuden - marjan.cuden@rkc.si
Marjan Čuk - marjan.cuk@rkc.si
Matej Papež - pmatej.papez@gmail.com
Metod Ogorevc - metodofm@sbcglobal.net
Mihael S. Vovk - mihael.vovk@rkc.si
Milan Kadunc - milan.kadunc@rkc.si
Miran Špelič - miran.spelic@rkc.si
Niko Žvokelj - niko.zvokelj@rkc.si
Pavle Jakop - pavle.jakop@siol.net
Pepi Lebreht - pepi.lebreht@rkc.si
Peter Lavrih - pater.peter@rkc.si
Peter Vrabec - peter.vrabec@rkc.si
Rafko Slejko - rafaels@libero.it
Regalat Razbočan - regalat@gmail.com
Robert Bahčič - robert.bahcic@rkc.si
guardianus@ofm.org
Silvin Krajnc - silvin.krajnc@rkc.si
Simon P. Berlec - simon.peter.berlec@rkc.si
Stane Zore - stane.zore@rkc.si
Tadej Inglič - tadej.inglic@rkc.si
Tadej Strehovec - tadejstrehovec@hotmail.com
Tilen Urtelj - tilen.gregor.urtelj@rkc.si
Tomaž Grom - tomaz.grom@gmail.com
Tomaž Hočevar - tomaz.hocevar@rkc.si
Tomaž Pinter - tomaz.pinter@rkc.si
Valerijan Jenko - valerian@pacific.net.au
Vid Lisjak - pater.vid@gmail.com
Viktor Papež - viktor.papez@rkc.si
Vili Pustoslemšek - vili.pustoslemsek@rkc.si